

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SIERPC

zmiana

**Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
Gminy Sierpc, zatwierdzonego Uchwałą Nr 176/XVII/02
Rady Gminy Sierpc z dnia 5 października 2002 roku.**

**Zmiana dotyczy obszarów położonych w granicach
administracyjnych sołectwa Studzieniec**

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Sierpc 2014 r.

SPIS TREŚCI

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA	1
NA ŚRODOWISKO.....	1
SPIS TREŚCI	2
I. INFORMACJE FORMALNE	4
1. Przedmiot i zakres opracowania	4
2. Materiały źródłowe.....	4
3. Cel i metodyka prognozy	6
4. Informacje zawarte w powiązanych programach ochrony środowiska.....	7
4.1. Prognoza oddziaływania na środowisko do Planu Zagospodarowania	7
Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.....	7
4.2. Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata	16
2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r. wraz z prognozą	16
oddziaływania na środowisko do dokumentu	16
4.3. Program Ochrony Środowiska dla gminy Sierpc.....	22
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY SIERPC	24
1. Charakterystyka obszaru	24
2. Uwarunkowania i stan środowiska przyrodniczego.....	25
3. Cele strategiczne rozwoju gminy	28
III. CHARAKTERYSTYKA SOŁECTWA STUDZIENIEC	29
1. Informacja o sołectwie Studzieniec	29
2. Główne czynniki sprzyjające rozwojowi sołectwa	29
3. Warunki dla produkcji rolnej na obszarze sołectwa	29
IV. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	30
I UWARUNKOWANIA EKOFIZJOGRAFICZNE.....	30
1. Ochrona środowiska przyrodniczego.....	30
2. Predyspozycje środowiskowe do zagospodarowania obszaru Zmiany Studium	31
3. Uwarunkowania wynikające z przepisów szczególnych	32
V. CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU ZMIANY STUDIUM.....	33
1. Podstawowe cele i zadania studium.....	33
2. Zasady kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej	33
3. Kierunki i zasady realizacji celów publicznych.....	34
4. Strefa kształtowania układu osadniczego	35
5. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.....	36
6. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego.....	36
7. Ochrona dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury	37
współczesnej.....	37
8. Instrumenty realizacji polityki przestrzennej	39
9. Ustalenia istotne z punktu widzenia prognozy oddziaływania	39
na środowisko	39

10. Przewidywane skutki dla środowiska	43
11. Ocena projektu zmiany studium w zakresie oddziaływania na środowisko	46
VI. OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	49
1. Ogólna ocena oddziaływania na środowisko przyrodnicze ustaleń	49
Zmiany Studium	49
2. Określenie możliwości rozwiązań eliminujących lub ograniczających	51
negatywne oddziaływanie na środowisko i krajobraz.....	51
3. Ogólna ocena skutków ustaleń na środowisko przyrodnicze	52
poza granicami zmiany studium	52
VII. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	53
VIII.USZCZEGÓŁOWIENIE INFORMACJI WYMAGANYCH W PROGNOZIE	54
1. Charakterystyka dolin rzecznych.....	54
2. Rzeka Skrwą Prawa	56
3. Rzeka Sierpienica	57
4. Rola dolin rzecznych Sierpienicy i Skrwy Prawej jako korytarzy ekologicznych.....	59
IX. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	66
X. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE.....	68

I. INFORMACJE FORMALNE

1. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych w granicach administracyjnych sołectwa Studzieniec w gminie Sierpc.

Prognoza obejmuje obszar objęty projektem zmiany studium oraz jego bezpośrednie otoczenie w zakresie potencjalnych wzajemnych wpływów.

Opracowanie jest realizacją obowiązku określonego w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.). Zgodnie z art. 53 ww. ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie, został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie oraz z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Warszawie.

Punktem odniesienia do analiz jest charakterystyka stanu i procesów zachodzących w środowisku oraz uwarunkowania wynikające z predyspozycji środowiskowych dla ochrony istniejących wartości.

Prognoza nie zawiera szczegółowych informacji z zakresu charakterystyki poszczególnych elementów środowiska ani uwarunkowań przyrodniczych dla poszczególnych funkcji.

Opracowanie składa się z tekstu oraz rysunku Prognozy, wkreślonego na rysunek Zmiany Studium.

2. Materiały źródłowe

1) Prognoza została opracowana na podstawie następujących materiałów wyjściowych:

- a) Uchwała Nr 44/IX/07 Rady Gminy Sierpc z dnia 25 maja 2007r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszaru obejmującego teren wsi Studzieniec, gm. Sierpc.
- b) Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sierpc; Zmiana dotyczy obszarów położonych w granicach administracyjnych sołectwa Studzieniec. Tekst i rysunek Zmiany Studium w skali podstawowej 1 : 5000, zmniejszenia 1:10000.

2) Prognoza została opracowana w oparciu o obowiązujące przepisy, z uwzględnieniem odrębnych opracowań planistycznych, programów i dokumentów.

3) Przepisy obowiązujące

- a) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.),
- b) Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.),
- c) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004r. Nr 118, poz. 1233 z późn. zm.),
- d) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 , z późn. zm.),
- e) Rozporządzenie Nr 17 Wojewody Mazowieckiego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Przyrzecze Skrzy Prowej (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2006 r. Nr 157, poz. 6154, z późn. zm.),
- f) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r., w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z dnia 12 listopada 2010 r. z późn. zm.),
- g) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2006 r. Nr 137, poz. 984, z późn. zm.),
- h) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 826),
- i) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.),
- j) Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315),

- k) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.),
- l) Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 1995 r. Nr 16, poz. 78 z późn. zm.),
- ł) Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 1991 r. Nr 101, poz. 444 z późn. zm.),
- m) Ustawa z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Dz. U. z 2001r. Nr 115, poz. 1229, z późn. zm.),
- n) Ustawa z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.),
- o) Ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury (Dz. U. z 1962 r. Nr 10, poz. 48, z późn. zm.),
- p) Ustawa z dnia 4 lutego 1994r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 1994 r. Nr 27, poz. 96, z późn. zm.),
- r) Ustawa o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 (Dz. U. z 1997 r. Nr 115, poz. 741 z późn. zm.),
- s) Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 1996 r. Nr 132, poz. 622, z późn. zm.),
- t) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 1990 r. Nr 16, poz. 95 z późn. zm.).

4) Opracowania planistyczne, programy i projekty odrębne

- a) Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sierpc w granicach administracyjnych sołectwa Studzieniec;
- b) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego przyjęty Uchwałą nr 180/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014 r., ogłoszony 15.07.2014r. w Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 2014.6868.
- c) Prognoza oddziaływania na środowisko do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie, 2013;
- d) Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r. wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do dokumentu, przyjęty Uchwałą Nr 104/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 13 kwietnia 2012 r.
- e) Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku. Inteligentne Mazowsze Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie Samorząd Województwa Mazowieckiego, Warszawa 2012
- f) Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007 – 2013 Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego. Warszawa, grudzień 2011 r.
- g) Strategia e–Rozwoju Województwa Mazowieckiego na lata 2007–2013 Uchwała Nr 153/06 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 4 września 2006 roku
- h) Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Sierpc - program rozwoju lokalnego Centrum Studiów Międzynarodowych i Samorządowych, Warszawa, lipiec 2004 roku
- i) Plan Rozwoju Lokalnego Rzeczowo-Finansowy w latach 2007-2013 Gminy Sierpc Załącznik Nr 1 do Uchwały Rady Gminy z dnia 28.09.2007r, Nr 57/XIV/07, Sierpc wrzesień 2007
- j) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sierpc na lata 2007 – 2015 (Aktualizacja) Sierpc 2007 r. , Państwowy Instytut Geologiczny ul. Rakowiecka 4 00-975 Warszawa
- k) Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Sierpc Sierpc 2007, Państwowy Instytut Geologiczny, ul. Rakowiecka 400-975 Warszawa
- l) Wieloletni Program Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy Sierpc na lata 2004 - 2008 Załącznik do Uchwały Nr 78/XIV/04 Rady Gminy w Sierpcu z dnia 16.02.2004 r.

5) Projekty i dokumentacje powiązane

- a) Studium transportowe miasta Sierpca, opracowane w październiku 2005r.; zweryfikowane i uzupełnione w 2009 r.,
- b) Dokumentacja geologiczno- inżynierska w ramach opracowania studium zagospodarowania doliny rzeki Sierpicy w okolicach Sierpca, opracowanie prof. dr hab. inż. Lech Wysokiński z zespołem Warszawa 2005 r.,
- c) Koncepcja zagospodarowania rzeki Sierpicy, Katedra Geoinżynierii SGGW w Warszawie 2009 r.

6) Uwagi

Zgodnie z Art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz z § 6 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w projekcie Zmiany Studium określono kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy - sołectwa Studzieniec, w przeznaczeniu terenów oraz obszary, na których będą lub mogą być rozmieszczone inwestycje.

Określono również dopuszczalny zakres i ograniczenia planowanych zmian oraz zawarto wytyczne dla sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ustalono więc zostały możliwości, warunki i zasady lokalizacji przedsięwzięć, zdefiniowanych zgodnie z nomenklaturą wynikającą w przepisów odrębnych, Utworzono w ten sposób określone spektrum dopuszczalnych na danym terenie przedsięwzięć inwestycyjnych.

Natomiast studium, o ile nie istnieją materialne i prawne przesłanki nie wskazuje lokalizacji dla konkretnych i zdefiniowanej inwestycji, nie posługuje się danymi mogącymi ją charakteryzować (raporty, badania, projekty, etc.), Ustalenia studium nie mogą być też traktowane jako gwarancja, że inwestycje powstaną w ogóle lub w przewidywanej, dopuszczalnej (maksymalnej) skali. Każde przedsięwzięcie winno być realizowane zgodnie z odrębnymi, obowiązującymi procedurami i przepisami prawa, bez względu na szczegółowość analiz planistycznych.

Ustalenia Zmiany Studium są spójne z założeniami i celami zawartymi w programach lokalnych i ponadlokalnych, uwzględniają odrębne opracowania specjalistyczne, o ile takie są dostępne, określając dopuszczalne zakresy i ograniczenia w działaniach inwestycyjnych na podstawie obowiązujących przepisów prawa..

Stopień szczegółowości ustaleń studium wynika z obiektywnych i materialnych podstaw źródłowych.

3. Cel i metodyka prognozy

Celem opracowania jest stwierdzenie, czy i jakie przeobrażenia w środowisku wystąpią w trakcie i po zagospodarowaniu analizowanego terenu zgodnie z rozwiązaniami zawartymi w projekcie zmiany studium. Za podstawowe założenie metodyczne przyjęto, że docelowo powstanie zainwestowanie w wielkości i skali maksymalnej, na jakie projekt pozwala, przy czym proces ten będzie długofalowy, związany z tempem rozwoju sołectwa Studzieniec oraz gminy i miasta Sierpc. Przyjęto założenie oceny porównawczej przewidywanych zmian w środowisku w odniesieniu do stanu istniejącego.

Prognoza określa skutki ustaleń zmiany studium dla elementów środowiskowych: powietrza, klimatu, powierzchni ziemi, gleby, wód powierzchniowych i podziemnych, ludzi, świata zwierzęcego i roślinnego oraz krajobrazu, w związku z potencjalną możliwością wystąpienia emisji zanieczyszczeń do powietrza, hałasu, wytwarzaniem odpadów, na terenie objętym studium oraz na terenach pozostających w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń. Zadaniem opracowania jest ocena zgodności planowanego zagospodarowania terenu z uwarunkowaniami stanu istniejącego i z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska oraz przedstawienie przyjętych w Zmianie Studium rozwiązań ograniczających do minimum negatywny wpływ na wszystkie komponenty środowiska, a także analiza i ocena wpływu projektowanego przedsięwzięcia pod kątem wrażliwości i odporności środowiska na degradację, zdolności regeneracyjnych oraz ochrony różnorodności biologicznej.

4. Informacje zawarte w powiązanych programach ochrony środowiska

4.1. Prognoza oddziaływania na środowisko do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

(Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie, 2013)

[konspekt]

STAN I POTENCJALNE ZMIANY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Stan i potencjalne zmiany środowiska przyrodniczego zdecydowano się przedstawić w formie syntezy, wskazując jedynie uwarunkowania kluczowe dla przyszłego rozwoju województwa, tj.: walory przyrodnicze, zasoby oraz jakość środowiska. Za walory przyrodnicze, przyjęto najcenniejsze przyrodniczo obszary, a mianowicie: tereny chronione – obszary których wartość przyrodnicza została uznana poprzez ustanowienie form ochrony przyrody oraz tereny istotne dla zachowania powiązań przyrodniczych co wpływa na różnorodność biologiczną obszaru opracowania.

Zasoby środowiska przyrodniczego odnoszą się do tych własności środowiska, które mają największe znaczenie użytkowe (gospodarcze). Są to m.in.: zasoby surowcowe, wodne, glebowe oraz lasy gospodarcze.

Jakość środowiska przyrodniczego związana jest bezpośrednio z zagrożeniami środowiska i odnosi się do następujących komponentów: litosfery i pedosfery, atmosfery oraz hydrosfery.

WALORY PRZYRODNICZE

Wszystkie oceny wskazują na kluczową rolę dolin wielkich rzek: Wisły, Bugu oraz Narwi dla zachowania walorów przyrodniczych. Na terenie województwa mazowieckiego ponad połowa obszaru to tereny o niskim stopniu ochrony zasobów przyrodniczych, w których ochrona przyrody nie stanowi bariery w zagospodarowaniu przestrzennym terenu. Są to tereny posiadające możliwości rozwoju różnych funkcji gospodarczych bez spowodowania degradacji walorów lub zasobów środowiska. Blisko 30% powierzchni województwa zajmują wielkoprzestrzenne formy ochrony o mniej restrykcyjnych ograniczeniach w zagospodarowaniu przestrzennym. Natomiast najmniejsze powierzchniowo są tereny z wielkoobszarowymi formami ochrony o najwyższym reżimie ochronnym obejmujące Kampinoski Park Narodowy, rezerваты przyrody oraz obszary Natura 2000. Są to tereny związane głównie z dolinami największych rzek, obszarami źródłkowymi oraz dużymi kompleksami leśnymi.

ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Na podstawie analizy uwarunkowań środowiska przyrodniczego zidentyfikowanych w projekcie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, Opracowaniu Ekofizjograficznym do Planu (PZPWM) oraz Programie Ochrony Środowiska WM, a także w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko, wskazać można - następujące problemy ochrony środowiska, które są istotne dla gospodarowania przestrzenią regionu:

- presja urbanizacyjna na tereny cenne przyrodniczo (w szczególności wokół Warszawy i większych miast), prowadząca do degradacji krajobrazu, zanikania terenów otwartych oraz pogorszenia warunków funkcjonowania obszarów przyrodniczych, warunków życia ludzi (utrudnienia w zakresie wymiany powietrza, gospodarki wodami opadowymi, dostępu do terenów wypoczynkowych);
- brak ustanowionych (zatwierdzonych) planów ochrony obszarów cennych przyrodniczo, co utrudnia racjonalne zagospodarowanie przestrzenne i właściwe zarządzanie zasobami przyrodniczymi (w tym Kampinoskiego Parku Narodowego, obszarów Natura 2000, parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody);
- brak wyznaczonych terenów pełniących funkcję korytarzy ekologicznych (objętych ochroną) dla zachowania bioróżnorodności i tworzenia warunków do migracji gatunków,
- niskie tempo rekultywacji terenów poeksploatacyjnych oraz rewitalizacji obszarów zdegradowanych i zdewastowanych;
- utrzymujący się niezadowalający stan czystości wód powierzchniowych będący skutkiem nie w pełni rozwiązanej gospodarki ściekowej w aglomeracjach miejskich oraz niewystarczającej sanitacji obszarów wiejskich (dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania terenów);
- występowanie obszarów o dużej częstotliwości susz hydrologicznych, stanowiących zagrożenie deficytem wód w regionie, będących wynikiem m.in. niewystarczającego stopnia retencjonowania wód i niskiej lesistości regionu (22,8%);

- zagrożenie gleb erozją wietrzną oraz występowanie niekorzystnych procesów geomorfologicznych, w tym osuwisk (w szczególności skarp nad Wisłą i Narwią);
- zagrożenia powodziowe w dolinach rzek (Wisła, Narew, Bug, Bzura, Pilica) i niezadowalający stan urządzeń przeciwpowodziowych, wpływający na ograniczoną skuteczność ochrony przed ewentualnym zagrożeniem ludności i mienia, przy wzroście zainwestowania na terenach zalewowych;
- zanieczyszczenie powietrza (szczególnie duże w miastach) oraz niekorzystny klimat akustyczny w strefach oddziaływania głównych ciągów komunikacyjnych;
- niedostateczny stopień uporządkowania gospodarki odpadami komunalnymi - niski stopień selektywnej zbiórki i odzysku surowców z odpadów komunalnych, stwarzający konieczność ich składowania, a także niewystarczająca liczba specjalistycznych instalacji do zagospodarowania różnego rodzaju
- zbyt niski udział energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych.

CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Polityka Ekologiczna Państwa

Priorytetami Polityki Ekologicznej Państwa są ochrona zasobów naturalnych oraz poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. Kierunki działań systemowych istotne dla Planu obejmują:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- zarządzanie środowiskowe,
- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska (strategiczna ocena oddziaływania na środowisko),
- odpowiedzialność za szkody w środowisku,
- aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym, w tym konieczność przywrócenia właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Strategicznym celem polityki zagospodarowania przestrzennego kraju jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej.

Wśród celów urzeczywistniających przestrzenny model rozwoju Polski znajduje się (Cel 4):

Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych.

Oznacza to ukierunkowanie polityki przestrzennej na przeciwdziałanie fragmentacji siedlisk i tworzenie rozwiązań wspomagających osiąganie przestrzennych powiązań przyrodniczych. W dokumencie określona została podstawowa sieć ekologiczna kraju, którą tworzą obszary biocentrów (obszary koncentracji walorów przyrodniczych o różnym formalnym statusie ochronnym), oraz korytarze ekologiczne (obszary o wysokiej koncentracji siedlisk i gatunków) zapewniające łączność między poszczególnymi obszarami prawnie chronionymi. W system włączone są sieci przyrodnicze miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków metropolitalnych i regionalnych.

Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej

Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań zawiera wizję Polski w odniesieniu do sfery przyrodniczej, w perspektywie 2015 roku. Obszar całego kraju cechować będzie wysoka jakość środowiska przyrodniczego, umożliwiająca zachowanie różnorodności biologicznej i gwarantująca trwałość procesów przyrodniczych. Tereny najcenniejsze przyrodniczo objęte zostaną ochroną prawną i połączone systemem korytarzy ekologicznych, natomiast tereny zdegradowane zostaną zrekultywowane. Walory przyrodnicze staną się jednym z „kół zamachowych” rozwoju społeczno-gospodarczego, a społeczeństwo będzie miało wyższą świadomość ekologiczną.

Celem nadrzędnym strategii jest zachowanie całego bogactwa przyrodniczego oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jego organizacji. Osiągnięcie celu nadrzędnego uwarunkowane jest realizacją czterech działań strategicznych:

- rozpoznanie i monitorowanie stanu różnorodności biologicznej oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń,
- usuwanie lub ograniczanie aktualnych i potencjalnych zagrożeń różnorodności biologicznej,
- zachowanie i wzbogacenie istniejących oraz odtwarzanie zanikłych elementów różnorodności biologicznej,

- integracja działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej z działaniami ważnych dla tej ochrony sektorów gospodarki oraz administracji publicznej i społecznej.

Wyżej wymienione działania realizowane będą poprzez działania operacyjne uporządkowane w poszczególne działy. W dziale „budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa” wyróżniono następujące działania: wdrożenie zasad ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej do procedur planowania przestrzennego, stworzenie merytorycznego i technicznego zaplecza w postaci aktualnych, wyczerpujących przestrzennych baz danych o różnorodności biologicznej poszczególnych obszarów oraz ochrona zieleni miejskiej i wiejskiej.

Strategia ochrony obszarów wodno – błotnych

Celem nadrzędnym Strategii ochrony obszarów wodno – błotnych wraz z planem działań (na lata 2006-2013) jest powszechna ochrona środowisk wodno – błotnych w kraju poprzez zapewnienie ciągłości istnienia i naturalnego charakteru środowisk obszarów wodno – błotnych oraz pełnienia przez nie funkcji ekologicznych, zatrzymania procesu degradacji i zanikania środowisk wodno–błotnych oraz restytucji przyrodniczej obszarów zdegradowanych. Dla realizacji celu nadrzędnego, w strategii przyjęto następujące cele strategiczne:

- doskonalenie i harmonizacja przepisów prawnych,
- synchronizacja działań różnych resortów, struktur zarządzania i organizacji,
- synchronizacja działań w zakresie zalesiania siedlisk hydrogenicznych,
- ochrona prawna obiektów najcenniejszych przez włączanie ich w sieć obszarów chronionych,
- wskazanie priorytetowych obszarów wymagających ochrony lub renaturyzacji,
- rozwój metod czynnej ochrony obszarów wodno–błotnych,
- usprawnienie i wdrożenie instrumentów finansowych w sferze ochrony środowiska wspierających ochronę obszarów wodno–błotnych,
- zapewnienie właściwej edukacji i promocji wartości obszarów wodno – błotnych, ich zagrożeń oraz potrzeb ochrony,
- rozwój badań naukowych i monitoringu na obszarach wodno–błotnych, w tym stworzenie zintegrowanego monitoringu obszarów wodno–błotnych objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000, obszarów objętych Dyrektywą Azotową i obszarów wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej.

Program wodno-środowiskowy kraju

Program wodno-środowiskowy kraju, obok planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, jest jednym z podstawowych dokumentów planistycznych w zakresie gospodarki wodnej. Stanowi realizację wymagań wskazanych w Ramowej Dyrektywie Wodnej i dotyczy zagadnień ochrony jakości wód i zasobów wodnych oraz przywracania dobrego stanu wód i ekosystemów od wód zależnych. Dokument określa działania, które powinny zostać wdrożone do końca 2015 roku dla realizacji następujących celów środowiskowych:

- nie pogarszanie stanu części wód,
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych,
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji stanowiących poważne zagrożenie dla środowiska wodnego, jak również dla ludzi (za pośrednictwem wody).

Plan gospodarki wodami na obszarze dorzecza Wisły

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły stanowi realizację postanowień Ramowej Dyrektywy Wodnej (w cyklu sześcioletnim). Głównym celem środowiskowym planu jest osiągnięcie do roku 2015 dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych rozumianego jako najbardziej zbliżonego do naturalnego, w tym dobrego stanu ekologicznego i chemicznego dla wód powierzchniowych oraz dobrego stanu chemicznego i ilościowego dla wód podziemnych.

Katalog działań przedmiotowego dokumentu odnosi się do różnych dziedzin gospodarki, zagospodarowania przestrzennego, kształtowania stosunków wodnych jak i ochrony ekosystemów zależnych od wód. Obejmuje działania organizacyjne, prawne, edukacyjne oraz inwestycyjne.

Działania z zakresu gospodarki komunalnej dotyczą m.in.: budowy, rozbudowy lub modernizacji sieci kanalizacyjnych, oczyszczalni ścieków i składowisk odpadów komunalnych, likwidacji dzikich wysypisk, zagospodarowania osadów ściekowych oraz rozwiązywania problemu odcieków ze składowisk.

Dokument zawiera również zadania związane z ograniczaniem negatywnych oddziaływań z sektora rolniczego, tworzenia stref buforowych wzdłuż cieków i zbiorników wodnych. W celu kształtowania stosunków wodnych i ochrony ekosystemów zależnych od wód wskazane zostały działania pozwalające zachować biologiczną ciągłość cieków przy równoczesnym przestrzeganiu na obszarach przyrodniczych prawnie chronionych ustaleń zawartych w planach ochronnych.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2014

Krajowy plan gospodarki odpadami 2014 jest aktualizacją KPGO 2010 z 2006 roku. Dokument zakłada realizację systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju, które przekładają się na hierarchizację sposobów postępowania z odpadami. Najbardziej korzystną metodą postępowania jest zapobieganie powstawaniu odpadów, w następnej kolejności: przygotowanie ich do kolejnego użycia, recykling, odzysk oraz unieszkodliwianie. Jako cele główne krajowy plan gospodarki odpadami przyjmuje:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB,
- zwiększenie udziału odzysku (szczególnie recyklingu) szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury,
- zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska i wyeliminowanie nielegalnego ich składowania.

Projekt Polityki Wodnej Państwa 2030

Projekt Polityki Wodnej Państwa do 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016) będzie dokumentem nadrzędnym w stosunku do pozostałych dokumentów związanych z gospodarką wodną.

Przyjęto, że celem głównym gospodarowania wodami jest zapewnienie powszechnego dostępu ludności do czystej i zdrowej wody oraz istotne ograniczenie zagrożeń wywoływanych przez powódzie i susze w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, przy zaspokojeniu uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki.

Dla realizacji celu nadrzędnego wyznaczono cele strategiczne:

- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz związanych z nimi ekosystemów,
- zapewnienie dostępu do zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb ludności, środowiska naturalnego oraz społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki,
- ograniczenie negatywnych skutków powodzi i suszy oraz minimalizowanie ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych,
- wdrożenie systemu zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami.

OGÓLNA OCENA POLITYK PRZESTRZENNYCH

Polityka poprawy struktury przestrzennej i funkcjonalnej

Priorytetem Polityki poprawy struktury przestrzennej i funkcjonalnej jest poprawa efektywności struktur przestrzennych, przeciwdziałanie rozlewaniu się i rozpraszaniu terenów zabudowy oraz kształtowanie zwartych jednostek osadniczych. Polega na wprowadzeniu stref użytkowania o różnym charakterze zabudowy, stref funkcjonalno-przestrzennych w ośrodkach osadniczych województwa mazowieckiego oraz na ukierunkowaniu rozwoju przestrzennego zgodnie z porządkującymi go zasadami.

Dla realizacji założonych celów polityka ta uwzględnia zapisane w innych politykach przestrzennych działania, które dotyczą:

- tworzenia systemu obszarów chronionych z weryfikacją zasad zagospodarowania, jednoznacznie określających warunki dopuszczalnego zainwestowania,
- kształtowania krajobrazu harmonijnie skomponowanego i zachowującego tożsamość kulturową i walory krajobrazowe,
- rozwoju systemu transportowego kształtującego charakter promienisto-obwodnicowy,
- poprawy bezpieczeństwa ludności i mienia przed skutkami zagrożeń naturalnych oraz antropogenicznych.

Polityka adresowana jest do obszaru całego województwa, ale ustala również zasady zagospodarowania terenów o szczególnych funkcjach. Dotyczy to m.in. obszarów o cennych walorach przyrodniczo-kulturowych oraz terenów, na których występują zagrożenia powodzią.

Polityka rozwoju przemysłu i wzrostu konkurencyjności wybranych ośrodków osadniczych

Priorytetowym celem analizowanej polityki jest rozwój przemysłu, który w większości działań pozostaje w korelacji ze wzrostem konkurencyjności wybranych ośrodków osadniczych. Polityka rozwoju przemysłu i wzrostu konkurencyjności wybranych ośrodków osadniczych adresowana jest do głównych ośrodków miejskich regionu, tj. metropolii warszawskiej, ośrodków regionalnych (Radom, Płock), ośrodków subregionalnych (Ciechanów, Ostrołęka, Siedlce), miast powiatowych oraz miast położonych przy Dużej Obwodnicy Warszawy.

Realizacja polityki przyczyni się przede wszystkim do wzrostu pozycji wybranych miast w hierarchii sieci osadniczej, wzmocnienia potencjału ośrodków miejskich oraz wzrostu produkcji przemysłowej. Poszczególne kierunki działań ukierunkowane są na rozwój gospodarczy w oparciu o dotychczasowy potencjał oraz nowe inwestycje i innowacje. Wskazane zostały konkretne dziedziny produkcji przemysłowej, które powinny rozwijać się w poszczególnych częściach regionu. Predyspozycje do rozwoju wynikają z tradycji, lokalnych zasobów, dostępności transportowej oraz szeroko rozumianej atrakcyjności inwestycyjnej.

Polityka poprawy dostępności i efektywności transportowej województwa

Priorytetem Polityki poprawy dostępności i efektywności transportowej województwa jest poprawa spójności wewnętrznej i konkurencyjności regionu, integracja różnych systemów transportowych w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju, poprawę efektywności wykorzystania istniejącej i tworzonej infrastruktury poprzez wdrażanie i stosowanie nowoczesnych systemów zarządzania ruchem, poprawę efektywności energetycznej pojazdów oraz optymalizację łańcuchów logistycznych. Efektem wdrażania polityki będzie m. in. tworzenie stref przedsiębiorczości powstających w sąsiedztwie terenów komunikacyjnych. Polityka obejmuje kierunki działań w zakresie: wzmacniania systemu powiązań drogowych, rozwoju transportu kolejowego, rozwoju Warszawskiego Węzła Transportowego, rozwoju transportu towarowego, lotniczego, zbiorowego, wodnego oraz integracji systemów transportowych. Uwzględni przebieg przez Mazowsze trzech ustanowionych europejskich korytarzy transportowych (KI, KII, KVI), a także działania Samorządu

Polityka rozwoju systemów infrastruktury technicznej

Priorytetem Polityki rozwoju systemów infrastruktury technicznej jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego województwa mazowieckiego oraz kraju, ze względu na zlokalizowane w regionie kluczowe elementy krajowych i międzynarodowych systemów energetycznych. Polityka obejmuje szereg działań inwestycyjnych, skupionych w trzech grupach tematycznych: systemy energetyczne, systemy telekomunikacyjne i infrastruktura wodno–kanalizacyjna. Najistotniejsze z punktu widzenia rozwoju województwa są inwestycje dotyczące systemów energetycznych, mające doprowadzić do dywersyfikacji źródeł oraz kierunków zasilania systemów przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej, gazu ziemnego i paliw płynnych, kształtowania pierścieniowych układów sieci energetycznych, rozproszenia źródeł energii i wzrostu efektywności wytwarzania i przesyłania oraz zużycia paliw i energii. Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej, którego celem jest zwiększenie zasięgu obsługi oraz przepustowości sieci telekomunikacyjnych, realizowany będzie poprzez rozbudowę i modernizację przewodowego i bezprzewodowego systemu telekomunikacyjnego. Ta grupa działań obejmuje również projekt kluczowy - „Internet dla Mazowsza”, który realizowany przez Samorząd Województwa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007–2013.

Dla zaopatrzenia Mazowsza w wodę odpowiedniej jakości (bez zakłócenia naturalnej równowagi w środowisku przyrodniczym) oraz porządkowania gospodarki ściekowej w aglomeracjach (zgodnie z zapisami Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych), planowanych jest szereg działań dotyczących rozbudowy systemów zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków, zwiększeniem wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, bardziej efektywne wykorzystanie źródeł energii (poprzez układy kogeneracyjne i poligeneracyjne), ochrona przed zanieczyszczeniami wód powierzchniowych, zwiększenie pewności dostaw wody i poprawa jej jakości.

Polityka poprawy odporności na zagrożenia naturalne i wspierania wzrostu bezpieczeństwa publicznego

Polityka poprawy odporności na zagrożenia naturalne i wspierania wzrostu bezpieczeństwa publicznego odnosi się do całego regionu ujmując najważniejsze zidentyfikowane zagrożenia województwa. Ma na celu ochronę ludności i mienia przed zagrożeniami naturalnymi, do których należy powódź i susza oraz zjawisko osuwania się mas ziemi, a także minimalizację zagrożeń antropogenicznych, tj. wystąpienia poważnych awarii przemysłowych.

W polityce uwzględniona została również ochrona przestrzeni wokół terenów zamkniętych, w tym związanych ze strukturami wojskowymi, poprzez ustalenie stref ochronnych i ograniczeń w zagospodarowaniu oraz ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym i jonizującym.

Wspieranie wzrostu bezpieczeństwa publicznego będzie realizowane także poprzez projekty związane z obronnością kraju. Priorytetem dla województwa w dziedzinie zwiększenia odporności na ekstremalne zjawiska naturalne jest wzmocnienie zabezpieczenia przeciwpowodziowego na obszarach zurbanizowanych, zlokalizowanych w dolinach rzecznych. W ramach polityki, wszelkie typy projektów mające na celu ograniczanie i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie skutkom poważnych awarii powinny być traktowane w sposób priorytetowy, gdyż chronią życie, zdrowie, dobra materialne i stanowią prewencję przed zagrożeniami dla środowiska.

Polityka rozwoju i modernizacji obszarów wiejskich

Polityka rozwoju i modernizacji obszarów wiejskich adresowana jest do terenów wiejskich położonych na obszarze województwa mazowieckiego i uczestniczących w procesach rozwojowych. Odnosi się zarówno do terenów będących pod wpływem oddziaływania dużego ośrodka miejskiego, jak też położonych peryferyjnie i wymagających wsparcia. Priorytetem polityki jest zrównoważone kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz wspieranie rozwoju działalności gospodarczej z uwzględnieniem walorów krajobrazowych i kulturowych obszarów wiejskich.

Wiąże się z wykorzystaniem istniejącego potencjału przyrodniczego z uwzględnieniem potrzeby ochrony komponentów środowiska oraz krajobrazu terenów otwartych.

Polityka obejmuje kierunki działań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych, służące osiągnięciu założonych celów (m.in. wykorzystanie potencjału kulturowego, poprawę warunków jakości życia, rozbudowę lokalnego potencjału przemysłowego i wspieranie innowacyjności). Wskazuje również działania ujęte w innych politykach, szczególnie odnoszące się do poprawy warunków i jakości życia mieszkańców terenów wiejskich, z uwzględnieniem inwestycji infrastrukturalnych (z zakresu ochrony środowiska i ochrony przed zagrożeniami), wpływających na bardziej efektywne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Jej realizacja ma służyć kształtowaniu warunków i mechanizmów zrównoważonego rozwoju całego województwa.

Polityka kształtowania i ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz poprawy standardów środowiska

Celem przyjętych w polityce kierunków działań (oraz przyporządkowanych im działań) jest dążenie do równowagi pomiędzy poszczególnymi elementami zagospodarowania przestrzennego oraz do kształtowania trwałości procesów przyrodniczych, zaspokajających potrzeby społeczne z poszanowaniem zasady sprawiedliwości międzypokoleniowej. Polityka ta adresowana jest do całego obszaru województwa, ale najwięcej działań i zadań dotyczy obszarów o wysokim potencjale przyrodniczym tj. dolin rzecznych, zwartych obszarów leśnych, korytarzy ekologicznych. Priorytetem polityki jest stworzenie ciągłości przestrzennej obszarów o cennych wartościach przyrodniczych oraz zapewnienie pomiędzy nimi powiązań ekologicznych. Poza ochroną zasobów i walorów przyrodniczych istotnym obszarem działań jest poprawa standardów środowiska przyrodniczego, realizowana m. in. poprzez: zwiększanie zasobów i retencji wodnej, renaturalizację przekształconych odcinków rzek i terenów zalewowych, tworzenie systemu gospodarki odpadami, ograniczanie emisji zanieczyszczeń i hałasu, przeciwdziałanie erozji i ochronę gleb.

Zintegrowana polityka opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej

Polityka opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej ma na celu ochronę oraz rewaloryzację zespołów i obiektów charakteryzujących się dużą wartością kulturową i historyczną. Eksponowanie i promocja zasobów kulturowych służyć będzie zachowaniu i umacnianiu tożsamości kulturowej oraz zwiększeniu atrakcyjności regionu: kulturowej, turystycznej, inwestycyjnej oraz jako miejsca zamieszkania.

Ustalone w tej polityce kierunki działań zmierzają do:

- zachowania ciągłości dziedzictwa kulturowego regionu (poprzez działania inwestycyjne i pozainwestycyjne);
- umiejętnego zarządzania zasobami dziedzictwa kulturowego (głównie działania pozainwestycyjne);
- kształtowania tożsamości regionalnej i budowania klimatu społecznej akceptacji dla ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego (działania pozainwestycyjne).

Polityka ta realizowana będzie na obszarze całego województwa głównie w układzie pasm przyrodniczo-kulturowych, z uwzględnieniem regionów etnograficznych oraz charakterystycznych krajobrazów dziedzictwa kulturowego, a także miast i miejscowości z cennymi układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zabytkami.

Polityka wzrostu atrakcyjności turystycznej województwa

Uwarunkowania naturalne, przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe, stanowią walory Mazowsza umożliwiające rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej, która jest ważnym czynnikiem wzrostu i aktywizacji społeczno-gospodarczej. Celem polityki jest stworzenie warunków do rozwoju turystyki oraz rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców regionu.

Kierunki działań, które mają być realizowane w ramach Polityki wzrostu atrakcyjności turystycznej, skierowane są do obszarów o różnych predyspozycjach w zakresie form turystyki, w tym: tereny miast, pasma kulturowe, rejonów turystycznych, obszary cenne przyrodniczo (dla ekoturystyki). Są optymalne dla poszczególnych obszarów i rejonów województwa stąd ich zróżnicowanie oraz odmienne oddziaływanie na środowisko i skutki realizacji.

W zakresie planowania i zarządzania przestrzenią dla rozwoju szeroko rozumianej funkcji turystycznej konieczne będą m.in. działania: organizacyjne i logistyczne zmierzające do udostępnienia walorów kulturowych i przyrodniczych (np. wyznaczanie szlaków i stref turystycznych), planistyczne wyznaczanie stref dla rozwoju rekreacji oraz terenów związanych z obsługą ruchu turystycznego i zabudową letniskową (planowanie miejscowe), a także procedury z zakresu oddziaływania na środowisko, które poprzedzają przeznaczenie i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych.

ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH POWSTAĆ W WYNIKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU

Przeprowadzona analiza przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko ustaleń Planu wskazuje, iż realizacja wielu potrzebnych oraz ważnych z punktu widzenia rozwoju społeczno - gospodarczego województwa mazowieckiego przedsięwzięć może mieć lokalnie niekorzystny wpływ na stan oraz jakość środowiska, a tym samym na zdrowie człowieka. Są to przede wszystkim działania inwestycyjne związane z rozwojem systemów transportowych oraz infrastruktury technicznej. Wobec konieczności ich realizacji dla poprawy konkurencyjności i spójności regionu, w myśl idei zrównoważonego rozwoju, powinny towarzyszyć równoległe przedsięwzięcia prośrodowiskowe.

Zgodnie z art. 59 ustawy o oś, realizacja planowanych przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (również na obszary Natura 2000) wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. W wyniku przeprowadzonego postępowania ustalane są konkretne działania łagodzące oddziaływania bądź kompensujące ewentualne szkody w środowisku wywołane realizacją inwestycji. Tak więc zagrożenia identyfikowane są głównie na etapie inwestycji i o właściwych środkach zapobiegawczych decydować będą władze lokalne.

Paralelnie przyjęta zasada rozwoju zrównoważonego zakłada zachowanie równowagi pomiędzy wszystkimi elementami środowiska tak, aby przy racjonalnym wykorzystaniu potencjału przyrodniczego możliwym było zaspokojenie potrzeb współczesnego jak i przyszłych pokoleń.

Kierunki działań uwzględniające rozwiązania zapobiegające, ograniczające i kompensujące negatywne oddziaływania na środowisko określone zostały w większości w Polityce kształtowania i ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz poprawy standardów środowiska oraz Polityce poprawy odporności na zagrożenia naturalne i wspierania wzrostu bezpieczeństwa publicznego. Ich realizacja przyczyni się do poprawy jego stanu, warunków życia ludności oraz spełnienia wymogów określonych na szczeblu wspólnotowym i krajowym. Dotyczy to również ochrony siedlisk i gatunków obszarów Natura 2000 oraz ich integralności.

Do wybranych, przykładowych kierunków działań należą:

a) działania, których realizacja przyniesie wymierne korzyści dla rozwoju zrównoważonego i które mają na celu zapobieganie negatywnym oddziaływaniom na środowisko:

- wprowadzenie systemu ochrony prawnej korytarzy ekologicznych;
- ochrona dolin rzecznych, obszarów mokradłowych i kompleksów leśnych, które stwarzają doskonałe warunki migracyjne dla zwierząt;
- zabezpieczenie osuwisk z zachowaniem wartości przyrodniczych i krajobrazowych;
- uwzględnienie map ryzyka powodziowego oraz map zarządzania ryzykiem powodziowym sporządzanych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej;
- poprawa stanu infrastruktury przeciwpowodziowej, w tym rozbudowa oraz modernizacja wałów przeciwpowodziowych na rzekach województwa mazowieckiego, a także tworzenie polderów zalewowych;
- realizacja Programu Zwiększania Lesistości dla Województwa Mazowieckiego (zwiększenie lesistości do 25% w 2020 roku), zwłaszcza na terenach rekomendowanych do zalesień w pierwszej kolejności (priorytet I);
- zwiększenie retencyjności zlewni województwa poprzez realizację Programu Małej Retencji dla Województwa Mazowieckiego w szczególności na obszarach o wysokim priorytecie zwiększania retencji;
- ochrona głównych zbiorników wód podziemnych i stref ochronnych ujęć wód powierzchniowych i podziemnych;
- wprowadzenie ekologicznych obszarów ochronnych wokół jezior oraz stref ochronnych ujęć wód do spożycia i głównych zbiorników wód podziemnych;

- prowadzenie ścisłej ewidencji źródeł zanieczyszczeń oraz eliminacja nielegalnych źródeł zagrożeń i zanieczyszczeń;
- realizacja projektu – System Ośłony Przeciwoświatowej (SOP);
- działania z zakresu zapobiegania zdarzeniom mogącym powodować poważne awarie, ujęte w Polityce poprawy odporności na zagrożenia naturalne i wspierania wzrostu bezpieczeństwa publicznego.

b) działania, które mają na celu ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko:

- rozbudowa i modernizacja istniejących oraz budowa nowych rozproszonych źródeł energii, w tym przede wszystkim wykorzystujących zasoby energii odnawialnej (głównie biomasy, energii wiatru i słońca) lub paliwa niskoemisyjne, a także technologie łącznego wytwarzania energii elektrycznej, ciepła i chłodu;
- wyposażenie w oczyszczalnie ścieków i kanalizacje jednostek osadniczych o skupionej zabudowie i równoważnej liczbie mieszkańców od 2000 do 15 000;
- sukcesywna sanitacja terenów o zabudowie rozproszonej na obszarach wiejskich i miejskich (przydomowe oczyszczalnie ścieków lub wywożenie ścieków przy zapewnieniu ich oczyszczania);
- budowa ochronnego systemu kanalizacyjnego wokół zbiorników wodnych: Soczewka, Ruda, Nowe Miasto i innych oraz jezior w powiatach płońskim, gostyńskim, sierpeckim, a także rzek wykorzystywanych w celach rekreacyjnych i kąpieliskowych;
- budowa systemów odprowadzenia i oczyszczania ścieków deszczowych z terenów zurbanizowanych, głównych tras komunikacyjnych i obszarów przemysłowych;
- budowa i modernizacja infrastruktury służącej do zwiększenia retencji wodnej, w celu skutecznego sterowania wezbrańmi powodziowymi oraz zapewnienia wystarczającej ilości wody w okresach suszy;
- zachowanie walorów przyrodniczych, kulturowych, architektonicznych i krajobrazowych poprzez utrzymanie leśno-parkowego charakteru miast-ogrodów (...) oraz pasm przyrodniczo-kulturowych związanych z dolinami rzek;
- rozwój i ochrona terenów zielonych (zieleń ogrodowa i parkowa) w szczególności na obszarach zurbanizowanych oraz zieleni izolacyjnej przy ciągach komunikacyjnych;
- zmniejszenie przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń monitorowanych substancji poprzez przygotowywanie i wdrażanie programów ochrony powietrza, monitorowanie ich realizacji oraz ocenę ich skuteczności;
- zwiększenie zastosowania niskoemisyjnych paliw w systemie transportu publicznego;
- kontynuacja redukcji emisji ze źródeł punktowych do powietrza m.in. poprzez ograniczanie uciążliwości odorowej z oczyszczalni ścieków, ferm hodowlanych, składowisk odpadów oraz zakładów celulozowo-papierniczych i przetwórstwa spożywczego;
- dostosowanie składowisk i miejsc magazynowania odpadów do obowiązujących standardów oraz likwidacja i rekultywacja zamkniętych składowisk;
- ograniczenie ilości odpadów podlegających składowaniu poprzez upowszechnianie selektywnej zbiórki, zwiększanie udziału odzysku i recyklingu odpadów;
- objęcie wszystkich mieszkańców regionu zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych;
- wdrażanie metod termicznego i biologicznego unieszkodliwiania odpadów ze szczególnym uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji;
- szersze stosowanie metody termicznego unieszkodliwiania osadów ściekowych;
- wspieranie działań zmierzających do zagospodarowania odpadów niebezpiecznych, w tym wyrobów zawierających azbest, PCB;
- ograniczenie emisji ścieków komunalnych oraz spływów powierzchniowych zanieczyszczeń z terenów zurbanizowanych i rolnych, w celu zachowania wód dobrej jakości i zatrzymania procesu eutrofizacji zbiorników wodnych;
- realizacja programu działań na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego;
- realizacja zadań „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”, w tym budowę i modernizację kanalizacji i oczyszczalni ścieków, zapewniającą odpowiedni stopień oczyszczania ścieków;
- zmniejszenie przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń monitorowanych substancji poprzez systematyczny monitoring emisji substancji, który pozwoli podejmować skuteczne działania naprawcze;
- ograniczenie niskiej emisji (powierzchniowej) ze źródeł rozproszonych poprzez rozbudowę centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą oraz zmianę paliw węglowych na paliwa niskoemisyjne i wykorzystanie indywidualnych źródeł energii odnawialnej, termomodernizację;
- kontynuacja redukcji emisji ze źródeł punktowych do powietrza poprzez podnoszenie efektywności procesów produkcji (stosowanie czystych technologii) oraz wdrażanie nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku

- tworzenie regionalnych zakładów gospodarki odpadami wyposażonych w odpowiednie instalacje i urządzenia do odzysku surowców, materiałów lub energii oraz budowa instalacji do zagospodarowania osadów ściekowych;
- zamknięcie całości obszaru zurbanizowanego strefą zielonego pierścienia o charakterze przyrodniczym, bezpośrednio powiązanego z przestrzeniami ekstensywnego użytkowania;

c) działania, które mają na celu kompensację przyrodniczą, w przypadku negatywnych oddziaływań na środowisko:

- zwiększanie powierzchni leśnej w województwie, mającej na celu przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej poprzez: zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków przyrodniczo-krajobrazowych i potrzeb różnorodności oraz utrzymanie leśnych kompleksów promocyjnych wdrażających nowoczesne proekologiczne zasady gospodarowania w lasach;
- sporządzanie i prowadzenie programów zwiększania lesistości na terenie gmin;
- dostosowanie koncepcji zagospodarowania i użytkowania lasu do przyrodniczych, gospodarczych i społecznych warunków funkcjonowania gospodarstwa leśnego z priorytetem naturalnego i półnaturalnego kierunku hodowli lasu, preferującego rębnie złożone i wykorzystanie odnowień naturalnych;
- przywracanie wartości użytkowej terenom i gruntom zdegradowanym i zdewastowanym w wyniku czynników antropogenicznych (m.in. eksploatacja surowców, składowanie odpadów, poważne awarie) oraz naturalnych (m.in. powódź, erozja, osuwiska);
- utrzymanie istniejących naturalnych zbiorników wodnych i (...) renaturalizacja przekształconych odcinków rzek i terenów zalewowych;
- zwiększanie lesistości, w celu poprawy retencji gruntowej i ochrony obszarów źródłiskowych;
- wprowadzenie zalesień na glebach o niskiej przydatności dla rolnictwa;
- utrzymanie istniejących oraz wprowadzenie nowych zadrzewień i zakrzewień na gruntach użytkowanych rolniczo, w celu ograniczenia procesów erozyjnych;
- prowadzenie działań zmniejszających intensywność procesów erozyjnych poprzez zalesienia i zabiegi agrotechniczne.

Do zmniejszenia potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko przyczyni się również wdrożenie zasad zagospodarowania przestrzeni oraz zasad gospodarowania w poszczególnych strefach, ujętych w Polityce poprawy struktury przestrzennej i funkcjonalnej. Ich realizacja wpłynie na poprawę spójności głównych korytarzy ekologicznych (ciągów) oraz zmniejszenie presji na obszary cenne przyrodniczo, w tym obszary Natura 2000.

Umożliwi kreowanie ładu przestrzennego, racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz dostosowanie intensywności zabudowy i zagospodarowania do ekofizjograficznych uwarunkowań.

4.2. Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r. wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do dokumentu

(Uchwała Nr 104/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 13 kwietnia 2012 r.)
[streszczenie]

[W Programie] zidentyfikowanych zostało 5 obszarów priorytetowych dla Mazowsza, do których należą:

- poprawa jakości środowiska
- racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
- ochrona przyrody
- poprawa bezpieczeństwa ekologicznego
- edukacja ekologiczna społeczeństwa

oraz obszar działań dotyczący zagadnień systemowych.

Obowiązek opracowywania niniejszego Programu ochrony środowiska dla województwa mazowieckiego na lata 2011 - 2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r., zwanego dalej Programem, wynika z art. 17 ustawy Prawo ochrony środowiska (POŚ). Programy ochrony środowiska przyjmuje się na 4 lata, z tym że przewidziane w nich działania obejmują kolejne 4 lata.

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 (PEP) jest to dokument określający, na podstawie aktualnego stanu środowiska, priorytety ekologiczne oraz wskazujący kierunki działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie niżej wymienionych celów średniookresowych:

a) w zakresie ochrony zasobów naturalnych:

- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego,
- racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego;
- racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych;
- rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego;
- przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne;
- rekultywacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych;
- racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz ochrona tych zasobów przed ilościową i jakościową degradacją.

b) w zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych;
- obniżenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, zgodnie z wymogami UE;
- utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód do 2015 r.;
- racjonalne gospodarowanie odpadami;
- dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe;
- stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Obok SRWM Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego jest drugim podstawowym dokumentem wyznaczającym cele i kierunki rozwoju regionu - w układzie przestrzennym.

Uwarunkowania wynikające z PZPWM dotyczą głównie trzech kierunków wojewódzkiej polityki przestrzennej, do których należy:

- poprawa warunków funkcjonowania środowiska przyrodniczego (w odniesieniu do dwóch stref jakości środowiska: ochrony walorów przyrodniczych i poprawy standardów środowiska);

- przeciwdziałanie największym zagrożeniom (m.in. zagrożenia powodzią i zapewnienie przepływu wielkich wód, przewożenie materiałów niebezpiecznych);
- rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury technicznej (m.in. systemy wodociągowo-kanalizacyjne, inwestycje w odnawialne źródła energii).

OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH OCHRONA PRZYRODY

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2020

Zgodnie z założeniami SRWM działania niezbędne do realizacji ochrony przyrody dotyczą w szczególności:

- ochrony najcenniejszych walorów środowiska przyrodniczego (zasobów i krajobrazu) poprzez utworzenie spójnego przestrzennie, chroniącego powiązania przyrodnicze systemu obszarów prawnie chronionych niezbędnych dla zachowania równowagi ekologicznej (w tym obszarów „Natura 2000”), ze szczególnym uwzględnieniem dolin Wisły, Bugu i Narwi,
- szerzenia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców, jako czynnika zwiększającego skuteczność podejmowanych działań w zakresie ochrony przyrody.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego i ocena Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

W zakresie walorów przyrodniczych celem polityki samorządu województwa było stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych poprzez:

- wzmocnienie ochronne unikalnych dolin rzecznych i ich otoczenia;
- zapewnienie ciągłości powiązań przyrodniczych (korytarze ekologiczne regionalne i ponad regionalne);
- objęcie ochroną obszarów wodno-błotnych, stanowiących siedliska szczególnie ważne dla zachowania różnorodności biologicznej;
- zwiększenie lesistości i ochronę lasów.

Program ochrony i rozwoju zasobów wodnych województwa mazowieckiego w zakresie udrażniania rzek dla ryb dwuśrodowiskowych

Głównym celem jest:

- prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej w wodach śródlądowych województwa mazowieckiego z zachowaniem równowagi i różnorodności biologicznej w środowisku wodnym;
- udrażnianie rzek województwa mazowieckiego poprzez usunięcie przeszkód lub konstrukcję przepławek odpowiednich typów w zależności od warunków terenowych;
- prowadzenie zabiegów rekultywacyjnych mających na celu przywrócenie rzekom ich ekologicznych walorów;
- przywrócenie rzekom czystości i drożności aby umożliwić wędrówkę organizmom wodnym przy jednoczesnej restytucji gatunków zagrożonych wyginieciem.

OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2020

Głównym działaniem z zakresu ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów określonym w SRWM jest zwiększenie lesistości regionu i ochrona zasobów przez planowane zalesienie 75 tys. ha gruntów porolnych, szczególnie w południowej i zachodniej części województwa, uzupełniając system powiązań przyrodniczych.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Przyjmuje się, że zalesienie w województwie mazowieckim do 2020 r. obejmie około 75 tys. ha gruntów porolnych, w tym 71 tys. ha stanowiących własność prywatną (zgodnie z Krajowym Programem Zwiększenia Lesistości).

Główne kierunki działań w gospodarce leśnej:

- opracowanie wojewódzkiego programu zwiększenia lesistości i monitoringu gospodarki leśnej;
- wyznaczenie, tworzenie i powiększanie zwartych kompleksów leśnych oraz leśnych pasów izolacyjnych;
- prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z zasadami proekologicznymi;

Program zwiększenia lesistości dla województwa mazowieckiego do roku 2020

Analizując uwarunkowania dla całego województwa rozważano 17 celów:

- zwiększenie udziału gruntów zalesionych w gminach o bardzo niskim udziale lasów;
- zwiększenie lesistości cennych przyrodniczo i krajobrazowo obszarów chronionych;
- ochrona i poprawa struktury przyrodniczo-krajobrazowej poprzez tworzenie sieci leśnych powiązań przyrodniczych, w ramach korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000;
- ochrona i poprawa struktury przyrodniczo-krajobrazowej poprzez tworzenie sieci leśnych powiązań przyrodniczych, w ramach koncepcji sieci ECONET-PL;
- ograniczenie erozji wodnej;
- ochrona stref wododziałowych (poprawa retencji gruntowej, wzmożenie opadu w strefach wododziałowych)
- wzmożenie opadów i retencji w strefach wysoczyzn;
- wzmożenie opadów na terenach o najniższych opadach w Polsce;
- poprawa warunków klimatycznych miast;
- poprawa warunków aerosanitarnych na obszarach o podwyższonych poziomach emisji zanieczyszczeń;
- poprawa retencji gruntowej i glebowej;
- przeciwdziałanie eutrofizacji wód;
- ochrona zasobów wód podziemnych;
- ograniczenie dyspersji zanieczyszczeń i hałasu wzdłuż dróg i linii kolejowych, ochrona dróg przed zawiewaniem śniegu spowolnienie topnienia śniegu;
- poprawa opłacalności ekonomicznej zagospodarowania gruntów;
- ochrona jezior poprzez poprawę warunków zasilania wód gruntowych i ograniczenie dopływu zanieczyszczeń;
- ochrona źródeł poprzez poprawę warunków ich zasilania.

Niezależnie, uwzględniono 6 celów dla których niektóre fragmenty województwa powinny być wyłączone z programowania zalesień. Do nich należą:

- ochrona cennych zbiorowisk nieleśnych;
- ochrona torfowisk;
- ochrona gatunków wysokiej jakości produkcyjnej;
- ochrona przeciwpowodziowa;
- ochrona krajobrazów kulturowych.

RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2020

Zgodnie z założeniami SRWM zadania niezbędne do realizacji z zakresu gospodarki wodnej dotyczą w szczególności:

- budowy zbiorników retencyjnych w ramach przeciwdziałania deficytowi wodnemu;
- poprawy stanu bezpieczeństwa na wypadek klęsk żywiołowych i katastrof ekologicznych poprzez rozbudowę i modernizację wałów przeciwpowodziowych, tworzenie polderów, renaturalizację przekształconych odcinków rzek, ograniczenie zabudowy na terenach zalewowych oraz wprowadzenie systemu wczesnego ostrzegania
- ochrony wód podziemnych.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

W zakresie gospodarki wodnej oprócz poprawy jakości wód PZPWM uznaje za priorytetowe m.in. racjonalizację użytkowania wody, a także zwiększenie retencji wodnej dla wyrównania przepływu w rzekach oraz ograniczenia spływu powierzchniowego i uniknięcia przesuszenia terenu.

Zadania wskazane do realizacji dotyczą m.in.:

- zmniejszenia narastającego deficytu wód powierzchniowych poprzez budowę zbiorników wodnych;
- renaturalizacji przekształconych odcinków rzek i terenów zalewowych;
- prowadzenia właściwych melioracji;
- wspierania działań stymulujących rozwój małej retencji, obejmujących odbudowę zdewastowanych obiektów i modernizację funkcjonujących urządzeń oraz realizację nowych przedsięwzięć.

Program małej retencji dla województwa mazowieckiego

Program małej retencji dla województwa mazowieckiego zawiera inwentaryzację istniejących obiektów małej retencji wodnej, systemów melioracyjnych oraz obszarów mokradłowych.

OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2020 (aktualizacja)

SRWM akcentuje potrzebę zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, uwzględniając aspekty gospodarcze w powiązaniu ze społecznymi i środowiskowymi, poprzez:

- inicjowanie działań na rzecz wdrażania w rolnictwie nowoczesnych, innowacyjnych metod produkcji, wykorzystujących postęp biotechnologiczny oraz wspieranie na obszarach o cennych walorach przyrodniczo-krajobrazowych ekologiczacji rolnictwa i prośrodowiskowych metod produkcji rolnej
- wdrażanie w wyznaczonych strefach priorytetowych (Bugu, Narwi i Liwca, Wisły i Pilicy, środkowej Wisły, Pojezierza Gostynińsko-Płockiego) programów rolnośrodowiskowych.

GOSPODAROWANIE ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

W zakresie poprawy standardów środowiska za jeden z priorytetowych celów wojewódzkiej polityki przyjmuje się zachowanie korzystnych warunków aerosanitarnych.

W tym celu przyjmuje się następujące działania:

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z istniejących źródeł (instalacja urządzeń redukcyjnych oraz modernizacja procesów technologicznych),
- wprowadzanie przedsięwzięć zmierzających do wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- stosowanie proekologicznych inwestycji w miejskich systemach transportowych w szczególności budowa obwodnic,
- ograniczenie niskiej emisji substancji do powietrza poprzez podłączenie obiektów do miejskiej sieci ciepłej oraz zmianę czynnika grzewczego z paliw kopalnych na bardziej ekologiczne.

OCHRONA WÓD

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Zadania wskazane do realizacji dotyczą m.in.:

- budowy systemów kanalizacyjnych wokół zbiorników wodnych, a także rzek wykorzystywanych w celach rekreacyjnych,
- eliminacji zrzutów substancji niebezpiecznych do wód ze źródeł przemysłowych,
- realizacji KPOŚK,
- wyposażenia w systemy odprowadzania i oczyszczania wód deszczowych z terenów zurbanizowanych, głównych tras komunikacyjnych i obszarów przemysłowych,
- budowy i rozbudowy systemów zaopatrzenia w wodę,
- dostosowywania jakości wody dostarczanej ludności przez wodociągi do wymagań prawnych,
- sukcesywnej sanacji terenów o zabudowie rozproszonej na obszarach wiejskich i miejskich, działań na rzecz ograniczania przenikania substancji niebezpiecznych do wód podziemnych z mogiłników i składowisk odpadów.

ODDZIAŁYWANIE HAŁASU I PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Programy ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg krajowych nr 2, 8, 60, 61, 17, 79, 7 i ekspresowej S7 z terenu województwa mazowieckiego.

W programach przewidziano następujące działania:

- realizacja obwodnic/obejść zaplanowanych w harmonogramie GDDKiA oraz wstępne propozycje budowy nowych obwodnic;
- przebudowa określonych odcinków dróg krajowych i dostosowanie ich do parametrów drogi klasy S;
- analiza i propozycje zmian w zapisach planów zagospodarowania przestrzennego;
- wykonanie i wdrażanie zapisów przeglądów ekologicznych lub analiz porealizacyjnych;
- ograniczenie i kontrola prędkości ruchu;

- poprawa nawierzchni dróg;
- budowa ekranów akustycznych – przewidziano budowę 8 875 km na trzech drogach krajowych: droga nr 2 (5 300 km), nr 7 (1 542 km) i nr 8 (2 033 km); ???
- kontrola prędkości potoku ruchu.

ŚRODOWISKO A ZDROWIE

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

W zakresie przeciwdziałania skutkom poważnych awarii w PZPWM przewiduje się:

- budowę przy głównych drogach w pobliżu dużych miast parkingów dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne;
- ograniczenie budownictwa obiektów użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania wzdłuż szlaków, którymi prowadzony jest transport materiałów niebezpiecznych;
- zakaz lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie życia lub zdrowia ludzi w granicach miast i w obrębie zwartej zabudowy wsi;
- zakaz lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenach potencjalnie narażonych na niebezpieczeństwo powodzi.

ROZWÓJ BADAŃ I POSTĘP TECHNICZNY

Regionalna strategia innowacji dla Mazowsza na lata 2007-2015

RIS dla Mazowsza jest dokumentem, który wskazuje w jaki sposób władze samorządowe województwa będą starały się rozwijać region poprzez wspieranie innowacji i innowacyjności.

Cel główny:

Wzrost innowacyjności przedsiębiorstw Mazowsza, prowadzący do przyspieszenia wzrostu i zwiększenia konkurencyjności w skali UE.

Cele strategiczne:

- Zwiększenie współpracy w procesach rozwoju innowacji i innowacyjności;
- Wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw województwa mazowieckiego;
- Wzrost środków i efektywności finansowania działalności proinnowacyjnej w regionie;
- Kształtowanie i promowanie postaw proinnowacyjnych oraz przedsiębiorczych w regionie.

STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO 2018 r.

Cele i priorytety ekologiczne

C e l n a d r z ę d n y

Mając na uwadze, że głównym założeniem programów ochrony środowiska jest potrzeba poprawy jakości życia człowieka, za cel nadrzędny dokumentu przyjęto:

„Ochrona środowiska naturalnego na Mazowszu z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, jako podstawa poprawy jakości życia mieszkańców regionu”.

O b s z a r y p r i o r y t e t o w e

Na podstawie analizy stanu aktualnego i uwarunkowań wynikających z dokumentów programowych dotyczących ochrony środowiska, w tym raportów z realizacji dotychczasowego programu ochrony środowiska województwa mazowieckiego, wyznaczonych zostało 5 obszarów priorytetowych dla Mazowsza:

- poprawa jakości środowiska
 - racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
 - ochrona przyrody
 - poprawa bezpieczeństwa ekologicznego
 - edukacja ekologiczna społeczeństwa
- oraz obszar działań dotyczący zagadnień systemowych.

Wymienione obszary wskazują w jakim zakresie należy zintensyfikować działania, aby osiągnąć zakładane cele środowiskowe, a tym samym poprawić jakość życia mieszkańców Mazowsza.

Cele średniookresowe do 2018 r.

W ramach obszarów priorytetowych wymienione zostały poniżej wymienione cele średniookresowe, których wykonanie będzie możliwe za pomocą realizacji działań ujętych w harmonogramie.

Obszar priorytetowy I - poprawa jakości środowiska

Cele średniookresowe do 2018 r.

- Poprawa jakości powietrza, w tym dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego dla ozonu do 2020 r.
- Poprawa jakości wód
- Racjonalna gospodarka odpadami
- Ochrona powierzchni ziemi
- Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym

Obszar priorytetowy II – racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych

Cele średniookresowe do 2018 r.

- Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi
- Efektywne wykorzystanie energii
- Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi

Obszar priorytetowy III – ochrona przyrody

Cele średniookresowe do 2018 r.

- Ochrona walorów przyrodniczych
- Zwiększenie lesistości
- Ochrona lasów, ze szczególnym uwzględnieniem różnorodności biologicznej

Obszar priorytetowy IV - poprawa bezpieczeństwa ekologicznego

Cele średniookresowe do 2018 r.

- Przeciwdziałanie poważnym awariom
- Zwiększenie bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych
- Ochrona przed powodzią i suszą
- Ochrona przed osuwiskami
- Ochrona przeciwpożarowa

Obszar priorytetowy V - edukacja ekologiczna społeczeństwa

Cele średniookresowe do 2018 r.

- Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Mazowsza
- Udział społeczeństwa w postępowaniach na rzecz ochrony środowiska

Zagadnienia systemowe

Cele średniookresowe do 2018 r.

- Upowszechnienie znaczenia zarządzania środowiskowego
- Zwiększenie roli placówek naukowo-badawczych Mazowsza we wdrażaniu ekoinnowacji
- Egzekwowanie odpowiedzialności za szkody w środowisku

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ PROGRAMOWYCH

- Instrumenty realizacji polityki ekologicznej województwa;
- Instrumenty prawno- administracyjne;
- Instrumenty ekonomiczne;
- Instrumenty społeczne;
- Regulacje ogólnie prawne;
- Monitoring realizacji programu;
- Powiatowe programy ochrony środowiska.

4.3. Program Ochrony Środowiska dla gminy Sierpc

(Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sierpc na lata 2007 – 2015 . Aktualizacja. Sierpc, 2007 r.
Państwowy Instytut Geologiczny ul. Rakowiecka 4 00-975 Warszawa)
[streszczenie]

Polityka ekologiczna

Dla gminy Sierpc istotne znaczenie mają następujące priorytety:

- a) poprawa jakości wód powierzchniowych,
- b) poprawa jakości wody do picia,
- c) ochrona powierzchni ziemi,
- d) poprawa jakości powietrza,
- e) racjonalizacja gospodarki odpadami,
- f) zintegrowane systemy zagospodarowania odpadów.

Uwarunkowania wynikające ze Strategii zrównoważonego rozwoju gminy Sierpc (Planu rozwoju lokalnego)

W ramach wybranych obszarów strategicznych zdefiniowano cele oraz sposoby ich realizacji jako konkretne zadania dla gminy Sierpc.

- a) infrastruktura komunalna: rozbudowa infrastruktury komunalnej, podniesienie poziomu dostępności i jakości,
- b) przedsiębiorczość: tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości,
- c) turystyka i rekreacja: podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy Sierpc,
- d) rolnictwo, leśnictwo i ochrona środowiska: wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich.

Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody

Ochrona i rozwój walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy. Zachowanie przyrodniczego układu gminy jest warunkiem jej zrównoważonego rozwoju. Z tego względu ochrona całego systemu powiązań ekologicznych będzie miała decydujący wpływ na stan środowiska przyrodniczego.

Zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona i zarządzanie zielenią gminną

W zakresie zwiększenia różnorodności krajobrazu i jego odporności biologicznej proponuje się:

- a) wprowadzać, głównie na gruntach nieużytkowanych rolniczo, zadrzewienia i zakrzewienia,
- b) obsadzać pobocza dróg drzewami i krzewami oraz brzozy rowów i naturalnych cieków drzewami i krzewami.

Ponadto, na terenie gminy ochronie podlegają też grunty leśne, niezależnie od formy własności, na mocy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska oraz ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach

Ochrona gruntów leśnych realizowana jest poprzez przestrzeganie zakazów określonych w w/w. ustawach.

Główne przewidziane kierunki działań to:

- a) rozwój sieci szlaków turystycznych i przyrodniczych ścieżek dydaktycznych,
- b) selektywny dostęp do terenów cennych przyrodniczo oraz ochrona tych terenów przed niewłaściwym zainwestowaniem.

Należy zwiększać powierzchnię zieleni ulicznej, dążyć do zagospodarowania zielenią istniejących pasów drogowych oraz nowo realizowanych i modernizowanych ulic w gminie, zwiększać obszary zieleni izolacyjnej, towarzyszącej obiektom oświaty, rekreacji i sportu.

Ochrona zasobów kopalin i powierzchni terenu

Cele strategiczne obejmują:

- efektywne wykorzystywanie eksploatowanych złóż, ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,
- prowadzenie eksploatacji złóż zgodnie z prawem geologicznym i górnictwem,
- eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin,
- rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i niedopuszczanie do ich dalszej degradacji.

Gleby

Na obszarze gminy występują gleby płowe i brunatno ziemne na glinie morenowej i piaskach naglinowych.

Gleby nie są zagrożone erozją. Zestawienie gruntów w gminie Sierpc wg klas:

Grunty orne: IIIa – 209,9665 ha / IIIb – 1009,6576 ha / IVa – 2648,4140 ha/ IVb – 2004,0967 ha /V – 2737,6142 ha / VI – 1352,9105 ha / VIR – 29,9387 ha.

Użytki zielone: III – 71,4480 ha / IV – 566,8674 ha / V – 495,0142 ha / VI – 96,6768 ha / VIP – 5,3500 ha.

Cele strategiczne:

- racjonalne wykorzystanie gleb i gruntów,
- ochrona najwartościowszych gleb i gruntów przed degradacją,
- zagospodarowanie gleb w sposób adekwatny do ich klasy bonitacyjnej i zanieczyszczenia,

Szczególnej ochronie podlegają gleby organiczne oraz gleby mineralne należące do klas bonitacyjnych I - III.

Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

- a) racjonalizacja użytkowania wody do celów konsumpcyjnych i zmniejszenie zużycia wody,
- b) zmniejszenie strat wody w systemach przesyłowych,
- c) zmniejszenie zużycia energii,
- d) wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY SIERPC

1. Charakterystyka obszaru

1.1. Informacje o gminie

Gmina Sierpc to gmina wiejska należąca do powiatu sierpeckiego. Położona jest w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego, rozpościerając się wokół miasta Sierpca, leżącego w odległości 35 km od Płocka, 135 km od Warszawy i 85 km od Torunia. W granicach administracyjnych gminy Sierpc znajdują się 42 miejscowości składające się na 40 sołectw (w dwóch przypadkach 1 sołectwo tworzą 2 miejscowości).

Gmina Sierpc zajmuje obszar o powierzchni 15.023 ha, z czego na użytki rolne przypada 11.577 ha (w tym grunty orne stanowią łącznie 77%, lasy - 15% i 8% tereny zabudowane, drogi, nieużytki i inne).

Ośrodkiem administracyjno-usługowym jest miasto Sierpc, gdzie skupiają się funkcje mieszkaniowe, usługowe i administracyjne.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 10, perspektywicznie planowana jako trasa szybkiego ruchu oraz dwie drogi wojewódzkie: nr 560 relacji Płock - Sierpc - Brodnica i nr 541 relacji Tłuchowo – Sierpc – Lubawa.

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo, rozwinięte na gruntach o zróżnicowanych warunkach glebowych. Przeważają użytki o średniej i niskiej klasie bonitacyjnej.

1.2. Demografia

Według danych GUS (baza danych regionalnych), w 2011 roku na terenie gminy mieszkało 7050 osób. Wartość wskaźnika przyrostu naturalnego jest dodatnia i wynosiła 3,7.

1.3. Rolnictwo

Gmina Sierpc jest gminą rolniczą. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 11 643 ha, co stanowi 80,36% powierzchni gminy. W produkcji roślinnej dominuje uprawa ziemniaków oraz żyta, jęczmienia, pszenicy. Produkcja zwierzęca ukierunkowana jest na chów drobiu, krów, trzody chlewnej i owiec.

1.4. Turystyka

Gmina Sierpc to gmina o bogatych tradycjach historycznych, położona na atrakcyjnym turystycznie terenie. Gmina posiada interesujące, lecz mało rozpropagowane dziedzictwo kulturowe w postaci obiektów zabudowy sakralnej i świeckiej. Występują tu zabytkowe kościoły, zespoły dworskie, zagrody młynarska i zabytkowe cmentarze.

1.5. Działalność gospodarcza

Na terenie gminy zarejestrowanych jest około 400 podmiotów gospodarczych. Pozarolnicza działalność gospodarcza na terenie gminy jest słabo rozwinięta. Na terenie gminy nie ma zakładów przemysłowych.

1.6. Infrastruktura techniczno – inżynierska

a) Zaopatrzenie w energię ciepłą i gaz ziemny

Głównym źródłem zaopatrzenia w energię ciepłą na terenie gminy są indywidualne paleniska i piece ogrzewane węglem oraz kotłownia olejowa zlokalizowana przy Zespole Szkół Rolniczych w Studzieńcu. W Borkowie Kościelnym znajduje się Stacja Rozdzielcza Gazu, od której może być poprowadzona sieć gazowa. Gazyfikacja pozwoliłaby na znaczną redukcję emitowanych zanieczyszczeń.

b) Zaopatrzenie w energię elektryczną

Praktycznie cały obszar gminy jest zelektryfikowany. Aktualnie źródła energii elektrycznej w postaci stacji transformatorowych wysokiego napięcia posiadają rezerwy mocy oraz możliwości rozbudowy, nie występują zatem bariery dla rozwoju sieci średniego napięcia i wzrostu poboru mocy.

c) Sieć wodociągowa i zaopatrzenie w wodę

Łączna długość czynnej sieci wodociągowej na terenie gminy Sierpc wynosiła wg danych BDR na koniec 2006 roku 223,1 km (dane: Bank Danych Regionalnych, GUS). Z sieci wodociągowej korzystało 5 347 osób. W 2006 roku za pośrednictwem sieci wodociągowej dostarczono gospodarstwu 205,6 dm³ wody. Na potrzeby wodociągu gminnego eksploatowane są trzy studnie głębinowe w miejscowościach: Białaszewo, Piastowo i Gorzewo. Stan urządzeń wodociągowych jest dobry. Ponadto mieszkańcy korzystają z ujęć własnych oraz obcych w gminach ościennych.

d) Charakterystyka sieci kanalizacyjnej i systemu oczyszczania ścieków

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła wg danych BDR w 2006 roku 2,6 km.

Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania kształtowały się na poziomie 25 sztuk w 2006 roku. Z kanalizacji w 2006 roku korzystało 609 osób. Ogółem z sektora gospodarki komunalnej z obszaru gminy Sierpc odprowadzono w 2006 roku 21,1 dm³ ścieków.

Ścieki wytwarzane na obszarze gminy odprowadzane są do 3 oczyszczalni ścieków:

- mechaniczno-biologicznej: oczyszczalnia ścieków w Studzieńcu (ZSR) o przepustowości 100 m³/d. ,
- mechaniczno-biologicznej: oczyszczalnia ścieków w Miłobędzynie o przepustowości 67,6 m³/d.
- mechaniczno-biologicznej oczyszczalnia ścieków w Dziembakowie o przepustowości 73,8 m³/d.

Na terenie gminy funkcjonują również zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków.

e) Gospodarka odpadami

Ilość odpadów, które rocznie powstają w gminie Sierpc to około 360 m³. Odpady gromadzone są w miejscu ich powstawania w pojemnikach i kontenerach i usuwane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Odpady wywożone są na wysypisko zlokalizowane na obszarze Gminy Sierpc w Rachocinie.

f) Drogi i transport

Struktura przestrzenna sieci drogowej gminy Sierpc jest średnio rozwinięta. Obsługa komunikacyjna gminy oparta jest na istniejącym układzie drogowym obejmującym drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne i wewnętrzne. Najważniejszym elementem tej sieci jest droga krajowa nr 10 relacji Warszawa – Sierpc – Toruń – Szczecin, przebiegająca przez gminę na odcinku o długości 29,5 km.

2. Uwarunkowania i stan środowiska przyrodniczego

2.1. Ukształtowanie powierzchni i geomorfologia

Gmina Sierpc leży w środkowej części niecki brzeźnej, zwanej Niecką Mazowiecką, obejmując swoim zasięgiem pogranicze dwóch makroregionów fizyczno-geograficznych:

- Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego od zachodu, z mezoregionami: Pojezierzem Dobrzyńskim i Równiną Urszulewską,
- Niziny Północno mazowieckiej od wschodu, z mezoregionami: Wysoczyzną Płońską i Równiną Raciąską.

Na obszarze gminy można wyróżnić trzy jednostki morfologiczne: wysoczyznę połodowcową, poziomy sandrowe, doliny rzeczne. Ukształtowanie powierzchni bywa zróżnicowane, co jest wynikiem położenia terenu gminy w strefie marginalnej zlodowacenia bałtyckiego (faza leszczyńska).

Różnica wysokości pomiędzy najniższym punktem terenu (ca 93,3 m n.p.m. - w korycie rz. Skrwy, południowo-zachodniej części gminy), a najwyższymi (kulminacja wału ozowego w południowo-wschodniej części gminy 135,9 m n.p.m.) wynosi ponad 40 metrów. Wysoczyzna połodowcowa usytuowana jest na wysokości 90 -131 m n.p.m. Powierzchnia wysoczyzny obniża się w kierunku południowym ku dolinie Wisły.

Strukturę geologiczną stanowią w przeważającej części równinne i faliste powierzchnie sandrowe. Poziomy sandrowe zbudowane są z piasków i piasków ze żwirami, osadzonymi przez wody roztopowe płynące od czoła lądolodu stacjonującego na linii moren dobrzyńskich, stąd też obszar ten nazywany jest sandrem dobrzyńskim lub sandrem Skrwy. Na powierzchni sandru wyróżniamy formy wypukłe, jak i wklęsłe. Formy wklęsłe reprezentują zagłębienia powstałe po wytopieniu brył lodu martwego i sandrowego, częściowo wypełnione torfami oraz rynna Jezior Urszulewskiego i Szczutowskiego o głębokości ponad 12 m (do dna rynny).

Doliny rzeczne utworzyły się w miejscu rynien połodowcowych pozostałych po poznańskiej fazie zlodowacenia Wisły. Do dolin rzecznych należy dolina Skrwy Prawej i Sierpienicy. Dolina rzeki Sierpienicy jest młodą, wyraźnie ukształtowaną formą morfologiczną. Jej krawędzie prawie na całej długości są wysokie, charakteryzują się dużymi spadkami, przekraczającymi często 20%.

Dolina Skrwy ma również cechy doliny młodej. Zachodnia część ma bardzo urozmaiconą rzeźbę. W rzeźbie wyróżnić można trzy główne jednostki geomorfologiczne: równinę sandrową, wysoczyznę morenową i dolinę Skrwy. Na ukształtowanie powierzchni tego obszaru największy wpływ wywarły grupy form:

- zdenudowane wysoczyzny morenowe oraz akumulacje rzeczno-lodowcowe, będące fragmentem Wysoczyzny Płońskiej,

- płaska powierzchnia wysoczyzny morenowej, wchodzącej w skład Wysoczyzny Płockiej,
- rozdzielający obie wysoczyzny wał czołowo-morenowy,
- płaski i zalesiony sandr Skrwy na przedpolu moreny czołowej.

Niecka Mazowiecka stanowi strukturalne zagłębienie w utworach kredowych. Osady kredowe przykryte są osadami trzeciorzędowymi i czwartorzędowymi. Osady trzeciorzędowe reprezentowane są przez utwory miocenu i pliocenu:

- miocen wykształcony jest w postaci piasków i ilów z podrzędnie występującymi mułkami i wkładkami węgla,
- pliocen reprezentują głównie ily z podrzędnie występującymi piaskowcami.

Osady czwartorzędowe na terenie gminy reprezentowane są przez utwory plejstoceny i holoceny.

Utwory plejstoceny reprezentowane są przez gliny i piaski zwałowe, piaski wodnolodowcowe, osady akumulacji czołowo-morenowej i szczelinowej, mułki zastoiskowe i piaski rzeczne.

Utwory holoceny, reprezentowane są przez deluwialne (piaski różnoziarniste lub pylaste oraz piaski gliniaste, pyły, gliny przeważnie miąższość do ok. 1,5 m) i aluwialno-deluwialne (namuły piaszczyste lub pylaste oraz piaski drobne humusowe o zmiennej miąższości 1,0 – 2,0 m).

Na obszarze gminy, wśród utworów czwartorzędowych, plejstoceny, dominuje glina morenowa przykryta warstwą młodych utworów wodnolodowcowych i glina morenowa podścielona warstwą utworów wodnolodowcowych starszych, zbudowanych w obu przypadkach z piasków i żwirów. Dna obniżen terenowych t.j. rynien jeziornych, dolin rzek i cieków oraz większych zagłębień wypełniają czwartorzędowe holoceny namuły organiczne, niekiedy torfy, sporadycznie osiagające miąższość kilku metrów.

Wody powierzchniowe w obrębie gminy rozmieszczone są nierównomiernie (największe ich nagromadzenie znajduje się we fragmencie równiny sandrowej) i stanowią je cieki zlewni rzeki Skrwy i Sierpicy.

Charakteryzują się one śnieżno - deszczowym systemem zasilania z dwoma stanami wysokimi w ciągu roku, dobrze wykształconymi, głęboko wciętymi dolinami o miejscowo stromych zboczach oraz dużym zanieczyszczeniem.

Wody gruntowe I poziomu na tym terenie występują przeważnie głębiej niż 1,5 - 2,0 m p.p.t.

(obszary zdenudowanej Wysoczyzny Płockiej oraz Sandru Skrwy). Dna dolin i obniżen są niekiedy terenami okresowo podmokłymi, corocznie zalewanymi. Woda gruntowa utrzymuje się tu 0,0 - 0,8 m p.p.t.

Podstawą zaopatrzenia na terenie całej gminy są wody czwartorzędowe występujące w utworach międzymorenowych.

2.2. Gleby

Gleby na obszarze Gminy Sierpc są niskiej klasy (wskaźnik bonitacji poniżej 0,85) i wykazują duże zakwaszenie.

Są to z reguły gleby bielcowe i brunatne występujące w dużych kompleksach we wschodniej części regionu.

W obniżeniach terenu i w sąsiedztwie cieków spotykane są również czarne ziemie właściwe. Występują dużymi płatami, zwłaszcza w obszarze wysoczyzny w rejonie Gorzewa, Grodkowa, Dziembakowa, Warzynie, Dąbrówki, Borkowa Wlk. i Wilczej Góry, a także w strefie czołowomorenowej, przede wszystkim we fragmencie położonym po prawej stronie Skrwy. Rozległe tereny Sandru Skrwy zdominowane są przez słabe gleby brunatne wylugowane. W dnach dolin większych rzek oraz zagłębień bezodpływowych można spotkać gleby murszowe i torfowe.

2.3. Surowce mineralne

Budowa geologiczna i tektonika zasadniczo rzutują na występowanie surowców mineralnych.

Na terenie gminy Sierpc największe znaczenie użytkowe mają: piaski oraz surowce ilaste.

Są to jednak surowce o znaczeniu lokalnym.

2.4. Klimat

Gmina Sierpc znajduje się w dzielnicy klimatycznej środkowej (wg. R. Gumińskiego).

Średnia temperatura powietrza wynosi 7,9°C, przy najwyższych dobowych w lipcu +24°C, przy najniższych minimach średnich w lutym - 6,2°C.

Średnie zachmurzenie wynosi 67%. Maksimum przypada w listopadzie, a minimum we wrześniu.

Okres wegetacyjny trwa 210-220 dni.

Urozmaicona rzeźba terenu z licznymi formami wklęsłymi sprzyja tendencjom do głębokich lokalnych ochłodzeń, a więc do częściej spotykanych przymrozków radiacyjnych, niskich inwersji i powstawaniu chłodnego, często zanieczyszczonego powietrza.

Północne Mazowsze należy do najsuchszych obszarów w Polsce. Poważnym niedostatkiem omawianego terenu (rejon Sierpca) są niskie opady atmosferyczne rzędu 550 mm/rok (poniżej średniej krajowej).

W przebiegu rocznym opadów wyraźnie zaznacza się maksimum lipcowe. Najniższe opady występują w marcu i w październiku, bardzo istotny jest fakt, że letnie opady, mimo że wyższe, nie osiagają sumy parowania terenowego, które we wrześniu i październiku jest wyższe od opadu o około 50 mm, zaś w lipcu i sierpniu o 25 mm.

Oznacza to, że nawet przy normalnych opadach może pogłębiać się deficyt wody w głębi. Wilgotność względna, typowa dla Polski środkowej maksimum ma w grudniu – 88%, a minimum w czerwcu - 70%. Osuszania terenu obok ciepła słonecznego dokonują wiatry.

Mazowsze Północne ma układ wiatrów zbliżony do panujących na Niżu Polskim. Przeważający kierunek wiatru zachodni i południowo-zachodni. W ciągu roku przeważają wiatry z sektora zachodniego, wiosną duży udział mają wiatry południowo-wschodnie i wschodnie. Latem wzrasta udział wiatrów północno - zachodnich, zimą południowo – zachodnich. Przeważają wiatry słabe w przedziale prędkości 2 m/s. Przeciętna ilość dni pogodnych w roku wynosi 50, natomiast dni pochmurnych 145 w roku.

2.5. Stan czystości powietrza

Stan czystości powietrza w gminie jest dobry. Emisja zanieczyszczeń nie przekracza dopuszczalnych norm i głównie jest uzależniona (szczególnie w części południowej) od intensywności oddziaływania zakładów PKN ORLEN S.A .

Do głównych zanieczyszczeń powietrza należą zakłady energetyczne stosujące w dużej mierze węgiel jako paliwo (elektrociepłownie, zakłady przemysłowe z terenu powiatu sierpeckiego, kotłownie komunalne i indywidualnych gospodarstw domowych oraz środki transportu.

Rozkład stężeń średniorocznych zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w mieście Sierpc przedstawia się następująco:

- SO₂: 2,6 µg/m³ / norma 40µg/m³/,
- pył zawieszony: 14,0µg/m³ / norma 75µg/m³/,
- opad pyłu: 159,9µg/m³ / norma 200g/m² rok/,
- opad ołowiu: 1µg/m³ / norma 100mg/m² rok/.

2.6. Hałas

Hałas w okolicach miasta Sierpca, wzdłuż południowej granicy sołectwa Studzieniec, na drodze krajowej Nr 10 jest na poziomie 70-75 dB , często jednak powyżej 75 dB. Średnie natężenie ruchu w granicach 7500 pojazdów na dobę.

2.7. Obszary chronione

Znaczna część obszaru Gminy Sierpc (tzw. przyrzecze Skrwy Prawej) została uznana za obszar chronionego krajobrazu (1/3 obszaru gminy). Na obszarze Gminy nie ma żadnych rezerwatów przyrody.

2.8. Lasy

Wskaźnik lesistości w Gminie Sierpc jest niski i wynosi 15,5% całkowitej powierzchni gminy. Coroczne zalesienia obejmują swoim zasięgiem zaledwie kilka hektarów gruntów. W drzewostanie głównie występuje sosna, która występuje na obszarze blisko 75% lasów. W lasach występuje zwierzyzna łowna, tj.: jeleń, dzik, dzika kaczka, kuropatwa, sarna, zając i lis. W strukturze własnościowej lasów przeważają lasy publiczne. Lasy administrowane są przez L.P. Nadleśnictwo w Płocku.

2.9. Walory przyrodniczo-krajobrazowe

Zachodnia część gminy należy do bardzo atrakcyjnych pod względem przyrodniczo – krajobrazowym ze względu na dużą mozaikowość tego terenu. Niemal cały obszar Sandru Skrwy pokryty jest kompleksami leśnymi.

Z roślinności wśród typów siedliskowych lasów na terenie Sandru Skrwy dominują bory świeże i suche, fragmentami można spotkać bory mieszane świeże oraz olsy.

Na obszarze wysoczyzny obok borów występują także lasy mieszane, olsy i olsy jesionowe.

W pobliżu cieków interesujące są zbiorowiska roślin szuwarowych i łąk turzycowych.

Sąsiadujące tereny przyrzecza Skrwy Prawej odznaczają się wysokimi walorami przyrodniczymi i należą do obszaru chronionego krajobrazu Przyrzecze Skrwy Prawej (w obrębie gmin: Szczutowo, Rościszewo, Sierpc, Mochowo).

2.10. Sieć hydrograficzna

Przez tereny Gminy przepływa rzeka Skrwa, która ma ujście do Wisły w miejscowości Biskupice.

Lewy dopływ Skrwy stanowi rzeka Sierpienica, przepływająca przez gminę w kierunku północno – zachodnim.

2.11. Gospodarka wodna

Na terenie Gminy występuje lokalne zagrożenie powodziowe, na odcinku biegu rzeki Sierpienicy.

Minimalne roczne przepływy występują w miesiącach letnich. Wiosną występują wezbrania Sierpienicy i Skrwy Prawej, które powodują szkody w środowisku i gospodarce człowieka.

Mają również wpływ na kształtowanie dolin rzecznych. Regulacją niektórych odcinków rzek na terenie powiatu zajmuje się Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie Oddział Płock, Inspektorat Sierpc oraz Rejonowy Zarząd Gospodarki Wodnej, a także, w stosunku do rzeki Sierpienicy, Urząd Miasta i Gminy Sierpc.

2.12. Zanieczyszczenia wód powierzchniowych

Głównymi źródłami zanieczyszczeń cieków wodnych na terenie Gminy są:

- a) ścieki sanitarne,
- b) wody deszczowe z terenów zabudowanych oraz z dróg,
- c) zanieczyszczenia obszarowe, w tym:
 - zanieczyszczenia związane z rolnictwem, hodowlą zwierząt i nawożeniem mineralnym,
 - zanieczyszczenia związane z erozją terenów zlewni rzek,
 - zanieczyszczenia pochodzenia atmosferycznego,
 - wycieki z wysypisk śmieci.
- d) zanieczyszczenia rzek przez mieszkańców.

Wody rzek przepływających przez Gminę Sierpc to wody pozaklasowe.

3. Cele strategiczne rozwoju gminy

Jako strategiczne cele rozwoju gminy przyjęto:

- a) Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu środowiska:
 - poprawa stanu czystości środowiska (powietrza, gleb, wód),
 - utrzymanie i rozwój obszarów struktury ekologicznej,
 - ochrona obszarów najcenniejszych przyrodniczo,
 - budowa oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacyjnej,
 - budowa sieci wodociągowej.
- b) Ochrona dziedzictwa kulturowego i podnoszenie turystycznej i rekreacyjnej atrakcyjności gminy:
 - zagospodarowanie istniejących obiektów zabytkowych,
 - rozwój infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej.
- c) Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości:
 - tworzenie warunków dla wzrostu aktywności gospodarczej,
 - wspieranie rozwoju agroturystyki,
 - dążenie do wielofunkcyjnego rozwoju wsi.
- d) Rozwój infrastruktury technicznej:
 - zwiększenie dostępności komunikacyjnej gminy,
 - wyposażenie terenów w urządzenia infrastruktury technicznej.

III. CHARAKTERYSTYKA SOŁECTWA STUDZIENIEC

1. Informacja o sołectwie Studzieniec

Sołectwo Studzieniec rozpościera się na centralnym obszarze gminy. Od strony południowej wzdłuż odcinka rzeki Sierpienicy i drogi krajowej nr 10 graniczy z miastem Sierpc. Granicę zachodnią z wsią Rydzewo wyznacza bieg rzeki Skrwy. Od strony wschodniej Studzieniec graniczy z sołectwem Babiec Piaseczny, a od strony północnej z wsią Rachocin. Odległości wsi Studzieniec do dużych miast: Warszawa -135 km, Toruń -85 km, Płock - 35 km, Żuromin -35 km, Mława - 60km.

Strukturę funkcjonalno - przestrzenną obszaru sołectwa tworzą tereny wielofunkcyjne z zabudową ekstensywną, ulicową lub siedliskową rozproszoną, dominują otwarte tereny rolnicze, po-rolnicze i leśne, a także obszary o szczególnych walorach przyrodniczo - krajobrazowych tworzące parki krajobrazowe w granicach dolin rzecznych Skrwy i Sierpienicy.

Obsługę komunikacyjną terenów zapewnia układ dróg gminnych i powiatowych, a także system pozanormatywnych, nieutwardzonych dróg lokalnych. Położenie, łatwy dojazd i bliskość miasta sprawiają, że Studzieniec jest atrakcyjnym miejscem dla zamieszkania i pracy. W Studzieńcu istnieje Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego.

2. Główne czynniki sprzyjające rozwojowi sołectwa

- przebieg dróg o znaczeniu krajowym, wojewódzkim i powiatowym,
 - korzystne położenie geograficzne w niewielkiej odległości od aglomeracji miejskich,
 - sąsiedztwo sołectwa z ośrodkiem miejskim,
 - duże rezerwy terenowe dla lokalizacji budownictwa mieszkaniowego i mieszkaniowo-usługowego,
 - duże rezerwy terenowe dla rozwoju działalności gospodarczej małych i średnich przedsiębiorstw oraz realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych dających szansę istotnego wzrostu dochodów gminy,
 - możliwość lokalizacji baz surowcowych dla przemysłu rolno-spożywczego,
 - dogodne warunki fizjograficzne dla rozwoju budownictwa,
 - priorytet polityki rozwoju gospodarczego,
 - realizacja projektów infrastrukturalnych z udziałem środków z funduszu spójności i funduszy strukturalnych;
 - wdrożenie skutecznych mechanizmów restrukturyzacji rolnictwa;
 - niskie ceny gruntów;
 - położenie na obszarach o wysokich walorach środowiskowych, przyrodniczych i kulturowych, stwarzające możliwości dla rozwoju turystyki krajoznawczej, sportu, wykorzystania zbiorników wodnych do celów rekreacji, a także dla budowy i rozwoju systemu usług turystycznych,
 - niski poziom zanieczyszczenia powietrza,
- Tereny objęte projektem planu posiadają dostęp do następujących sieci technicznego uzbrojenia:
- linii elektroenergetycznych napowietrznych,
 - linii telefonicznych,
 - sieci wodociągowej stanowiącej część wodociągu wiejskiego.

Ścieki bytowo – gospodarcze są odprowadzane do szczelnych zbiorników na ścieki z okresowym wywozem do oczyszczalni. W Studzieńcu znajduje się lokalna oczyszczalnia, do której sprowadzane są ścieki z kompleksu budynków Zespołu Szkół Rolniczych oraz przyległych budynków należących do szkoły. Część mieszkańców wsi jest zaopatrywana w ciepło z lokalnej kotłowni, znajdującej się w budynku szkoły.

3. Warunki dla produkcji rolnej na obszarze sołectwa

Na obszarze sołectwa przeważają niekorzystne warunki dla produkcji rolnej m.in. z powodu niskiej jakości gleb dodatkowo zagrożonych erozją, dużego rozdrobnienia gospodarstw rolnych słabo wyposażonych w trwałe środki produkcji oraz niskich kwalifikacji osób zatrudnionych w rolnictwie.

IV. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I UWARUNKOWANIA EKOFIZJOGRAFICZNE

1. Ochrona środowiska przyrodniczego

1.1. Ochrona zieleni i innych wartości przyrodniczych

Analizowany obszar jest zróżnicowany pod względem wartości przyrodniczo - krajobrazowych.

Wyróżnić można następujące obszary:

- tereny naturalnych użytków zielonych w pasach nadbrzeżnych czynnych koryt rzek oraz starorzeczy,
- tereny naturalnych użytków zielonych w krajobrazie mozaikowym,
- tereny zieleni skarpowej,
- tereny lasów państwowych i prywatnych,
- tereny zieleni izolacyjnej,
- tereny cmentarzy z urządzoną zielenią towarzyszącą;

Na pozostałych terenach występują nieliczne drzewa, a także zieleń synantropilna, spotykana na polach, przy drogach i wśród zabudowań oraz zieleń urządzona na działkach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz terenach szkolnych.

Rozporządzeniem Nr 17 Wojewody Mazowieckiego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Przyszecze Skrzy Prawej (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2006 r. Nr 157, poz. 6154, z późn. zm.), o całkowitej powierzchni 33.338 ha, położony na terenie powiatu sierpeckiego, w gminach: Szczutowo, Rościszewo, Sierpc, Mochowo, Brudzeń Duży.

Głównym walorem i zasobem środowiska oraz krajobrazu omawianego obszaru jest bogata zieleń kompleksów przyrodniczo-krajobrazowych dolin rzecznych oraz kompleksy leśne.

Wymienione kompleksy zieleni tworzą makroprzestrzenne zespoły biocenotyczne o dużym potencjale biologicznym. Decyduje o tym zarówno wielkość obszaru z dominacją terenów przyrodniczych, jak i potencjał biologiczny tych obszarów. Jest to rezerwar różnorodności gatunkowej fauny i flory. Pełni również rolę klimatotwórczą. Obszary naturalnych użytków zielonych w pasach nadbrzeżnych czynnych koryt rzek oraz starorzeczy, tereny zieleni skarpowej oraz tereny lasów państwowych i prywatnych, zostały w ustaleniach planu objęte ochroną.

Ze względu na intensyfikację zabudowy związanej z planowanym rozwojem gospodarczo-społecznym sołectwa wskazana jest ochrona wykształconej szaty roślinnej oraz rozbudowa systemu zieleni.

Zieleń towarzysząca ciągom ulicznym, wnętrzem terenów zabudowy powinna być poddana zabiegom pielęgnacyjnym i ochronie. Obsadzenia uliczne głównych ulic powinny być zachowane w obecnej formie i uzupełniane młodymi nasadzeniami. Powinna nastąpić stopniowa wymiana drzew nie nadających się do obsadzenia ulic (np. topól) na gatunki bardziej odpowiednie (klony pospolite, lipy).

Zespoły zieleni urządzonej o walorach przyrodniczo-krajobrazowych towarzyszące różnym obiektom powinna podlegać ochronie i stanowić jeden z istotnych punktów odniesienia przy tworzeniu konkretnych rozwiązań projektowych. W przypadku nowych procesów inwestycyjnych inwestor powinien mieć obowiązek wykonania szczegółowej inwentaryzacji zieleni i zachowania wyodrębnionych w niej najcenniejszych egzemplarzy drzew.

W odniesieniu do specyfiki lokalnej obszaru najistotniejszymi warunkami są:

- utrzymanie wysokiego standardu czystości powietrza,
- wprowadzanie i utrzymanie wysokiego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnych,
- wprowadzenie zieleni izolacyjnej wokół terenów o funkcjach technicznych.
- tworzenie lokalnych struktur przyrodniczych poprzez ciągi zieleni, tereny otwarte rozczłonkujące zwarte enklawy zabudowy.

Struktury przyrodnicze poprzez układy lokalne zieleni mogłyby przenikać w głąb obszaru wsi, zasilając go przyrodniczo i klimatycznie.

Ponieważ jest to obszar częściowo zainwestowany często o zwartej zabudowie, możliwości kształtowania klimatu odczuwalnego zależą głównie od współczynnika nasycenia zielenią. Przy kształtowaniu nowej zabudowy należy zwrócić uwagę na eliminowaniu barier dla swobodnego przepływu powietrza.

1.2. Ograniczenia budowlane

Warunki budowlane poza obszarami dolin rzecznych (w tym skarp, gruntów organicznych, obszarów sezonowo zatapiających, rejonów czynnych procesów geodynamicznych, etc.) w zasadzie nie stwarzają ograniczeń. Prawie na całym obszarze grunty rodzime są nośne, przepuszczalne, poziom wody gruntowej poniżej standardowego posadowienia budynków. Dobre warunki geologiczno inżynierskie to obszary wysoczyzny, gdzie występują średniozagęszczone grunty sypkie lub zwarte, półzwarte lub twardestyczne grunty spoiste. Są to płaskie obszary, bez śladów procesów geodynamicznych, na których poziom wody gruntowej znajduje się poniżej 2 m p.p.t. oraz obszary zabudowy przekształcone antropogenicznie z dużym udziałem gruntów nasypowych budowlanych. Tereny, na których występują sączenia wody gruntowej wymagają zabiegów odwadniających. W każdym przypadku konieczne są badania warunków posadowienia budowli zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

1.3. Warunki ochrony przed uciążliwościami w zakresie zanieczyszczenia powietrza

W odniesieniu do całości terenu obowiązują ogólnopństwowe przepisy obowiązujące w zakresie ochrony środowiska przed zanieczyszczeniem powietrza. Część obszaru sołectwa narażona jest na niezorganizowaną emisję zanieczyszczeń zwłaszcza komunikacyjnych do atmosfery.

Konieczne jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez:

- ograniczenie ruchu lokalnego samochodów i tworzenie warunków dla płynnego i bezkolizyjnego ruchu, poprzez rozbudowę systemu dróg gminnych,
- ograniczenie emisji z innych źródeł pozakomunikacyjnych,
- minimalizowanie emisji z procesów spalania, np. zaopatrzenie obiektów w ciepło z nowoczesnych niskoemisyjnych kotłowni ekologicznych, lokalnych, odnawialnych źródeł energii, stosowanie ekologicznych nośników energii;
- ograniczenia dla lokalizacji obiektów i urządzeń mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

1.4. Warunki ochrony przed uciążliwościami hałasu

Dopuszczalny poziom hałasu w środowisku określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 826).

Rozporządzenie nie reguluje dopuszczalnego poziomu hałasu dla istniejącej i projektowanej zabudowy usługowej, dla tych funkcji obowiązuje jedynie zabezpieczenie właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach do pracy, zgodnie z normą. Ponieważ jest to obszar chronionego krajobrazu, możliwości zabezpieczeń winny ograniczać się do wyposażenia budynków w techniczne zabezpieczenia akustyczne.

W strefach izochrony od dróg i ulic należy tworzyć struktury zieleni izolacyjnej – tzw. strefy buforowe.

2. Predyspozycje środowiskowe do zagospodarowania obszaru Zmiany Studium

Zgodnie z kierunkami polityki rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Sierpc obszar sołectwa predestynowany jest do przeobrażania struktury funkcjonalno-przestrzennej (restrukturyzacji wsi) oraz do aktywizacji inwestycyjno-gospodarczej. Działania te winny być zrównoważone poprzez równoległe prowadzoną politykę ochrony i zachowania istniejących kompleksów krajobrazowych, przyrodniczych, biocenotycznych, ochrony i rewitalizacji rzek oraz poprzez ograniczanie lokalizacji obiektów potencjalnie i w sposób znaczący zanieczyszczających, bądź degradujących środowisko.

Ograniczenia w zakresie realizacji strukturalnych przekształceń gospodarczo-społecznych wynikają z potrzeby zachowania istniejącego potencjału przyrodniczego regionu, zdefiniowanego w Rozporządzeniu Wojewody Mazowieckiego w sprawie Obszaru Krajobrazu Chronionego Przyrzecze Skrzy Prawej.

Sołectwo Studzieniec posiada istotne predyspozycje dla realizacji w/w polityki rozwoju gospodarczej dzięki rozległym terenom należącym do Skarbu Państwa. Grunty stanowią w ok. 60% własność Skarbu Państwa. Są to tereny niezainwestowane, w większości nieużytkowane, stanowiące grunty porolnicze, nieefektywne ekonomicznie, obejmujące gleby o średniej lub niskiej wartości bonitacyjnej.

Obszary te zostały dopuszczone do stopniowej transpozycji na tereny ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, usługowo-produkcyjnej oraz na tereny komunikacji publicznej (budowa dróg) i tereny zieleni publicznej.

Projekt zmiany studium uwzględnia wytyczne i założenia polityki rozwoju przestrzennego realizowanej przez samorząd gminy oraz władze powiatu sierpeckiego.

Przyjęte rozwiązania planistyczne są również odpowiedzią na wnioski składane przez właścicieli gruntów, z których jednoznacznie wynika tendencja do przekształceń sposobów użytkowania i zagospodarowania dotychczasowych użytków rolnych.

Wskazane w zmianie studium obszary będą przekształcane w sposób progresywny, w tempie odpowiadającym potrzebom i rzeczywistym przemianom gospodarczo-społecznym wsi oraz sąsiadującego miasta Sierpc.

W granicach sołectwa istnieją tereny zantropogenizowane, które wymagają przeprowadzenia zmian funkcjonalno-użytkowych: restrukturyzacji technicznej, rewaloryzacji i rewitalizacji.

Sołectwo i gmina Sierpc mają znaczące walory rekreacyjno-wypoczynkowe, szczególnie korzystne dla rozwoju turystyki i rekreacji. Dodatkową funkcją możliwą do wprowadzenia w niektórych gospodarstwach rolnych jest działalność agroturystyczna (turystyka rustykalna - wiejska).

W celu realizacji programów rozwoju sołectwa należy wykorzystać analizy i wnioski zawarte w opracowaniu „Studium naukowo-badawcze zagospodarowania doliny rzeki Sierpianicy na terenie miasta Sierpca” wykonanym przez Wydział Inżynierii Środowiska SGGW w 2002 roku.

3. Uwarunkowania wynikające z przepisów szczególnych

Obszar Chronionego Krajobrazu Przyrzecze Skrwy Prawej o powierzchni 33.338 ha obejmuje zasięgiem część powiatu sierpeckiego - gminy: Szczutowo, Rościszewo, Sierpc, Mochowo, Brudzeń Duży.

W jego skład wchodzi:

- tereny zwane przyrzeczem Skrwy Prawej,
- tereny użytków zielonych,
- tereny lasów,
- rolniczą przestrzeń produkcyjną,
- tereny zabudowy w obrębie rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Sołectwo Studzieniec leży na pograniczu strefy miejskiej Sierpca oraz terenów wiejskich należących do gminy Sierpc, stanowiąc integralną część Obszaru Chronionego Krajobrazu Przyrzecze Skrwy Prawej.

Obszar obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem oraz pełniące funkcję korytarzy ekologicznych.

W celu wzmocnienia ochrony funkcji przyrodniczych i stworzenia optymalnych warunków zamieszkania, pracy i wypoczynku określono zasady zagospodarowania zapewniające ciągłość przestrzenną i funkcjonalną Obszaru Chronionego Krajobrazu Przyrzecze Skrwy Prawej w granicach sołectwa Studzieniec, w relacji z regionalnym układem powiązań przyrodniczych oraz wentylacyjno – odwadniającym.

W granicach planu nie występują obszary chronione Natura 2000.

Nie przewiduje się lokalizacji funkcji, które stanowiłyby zagrożenie dla jakości wody.

Nie przewiduje się budowy ujęć wody na potrzeby bytowo-gospodarcze, na tym obszarze.

V. CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

Istotnym założeniem w planowaniu przestrzennym jest ustalenie hierarchii wartości. W gminie Sierpc należy uwzględnić przede wszystkim te aspekty rozwoju gminy, które zapewnią wzrost poziomu życia mieszkańców poprzez aktywizację gospodarczą sołectw i tworzenie atrakcyjnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, przy równoczesnym zachowaniu równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.

1. Podstawowe cele i zadania studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem planistycznym kierownictwa wewnętrznego określającym politykę przestrzenną w gminie Sierpc.

Polityki przestrzenne obejmują dziedziny polityki funkcji i polityki działań. Politykami funkcji są:

- środowisko przyrodnicze,
- dziedzictwo kulturowe,
- osadnictwo,
- rolnicza przestrzeń produkcyjna,
- potencjał gospodarczy i inwestycyjny,
- infrastruktura techniczna.

Elementom polityki funkcji przypisane zostały elementy polityki działań, do których należą:

- polityka ochronna określająca cele, zakres i metody działań zmierzających do ochrony wartości środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i innych składników zagospodarowania przestrzennego gminy,
- polityka modernizacyjna określająca cele, zakres i metody działań usprawniających funkcjonowanie istniejącego zagospodarowania przestrzennego,
- polityka prospektywna określająca zakres i metody działań w realizacji przyszłych potrzeb,
- polityka rozwoju społeczno-gospodarczego, aktywizacja obszarów,
- polityka wyrównawcza, określająca zakres i metody działań mających na celu ograniczenie istniejących dysproporcji w zagospodarowaniu przestrzennym.

Określone elementy polityki funkcji i działań mają w konsekwencji doprowadzić do ukształtowania prawidłowej struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy, wyznaczonej poprzez granice, strefy, ośrodki funkcjonalne oraz poprzez powiązania wzajemne i w relacji do gmin sąsiednich.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sierpc nie jest aktem ustanawiającym przepisy gminne. Nie może zatem stanowić podstawy do wydawania decyzji administracyjnych (o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu). Jest aktem kierownictwa wewnętrznego.

Drugą istotną funkcją Studium jest koordynacja ustaleń dla sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego winny być zgodne z kierunkami zagospodarowania przestrzennego zawartymi w studium.

2. Zasady kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej

Projekt Zmiany Studium ustala zasady kształtowania urbanistycznej struktury funkcjonalno-przestrzennej na obszarze sołectwa, obejmujące:

- a) porządkowanie ładu przestrzennego, wykształcenie funkcjonalnego i czytelnego układu ruralistycznego,
- b) wyznaczenie spójnego, zhierarchizowanego i funkcjonalnego układu komunikacyjnego, obejmującego ogólnodostępne tereny dróg i ulic publicznych oraz tereny komunikacji wewnętrznej,
- c) delimitację przestrzeni funkcjonalno-użytkowych, terenów ograniczonej zabudowy oraz przestrzeni krajobrazowo-przyrodniczych, w tym: lasów państwowych i prywatnych, naturalnych użytków zielonych i obszarów dolin rzecznych,
- d) wyznaczenie terenów zieleni o istotnym znaczeniu dla układu przestrzennego, środowiska naturalnego i obszarów przestrzeni publicznych,
- e) stopniowe, progresywne udostępnianie niezainwestowanych lub nieużytkowanych obszarów wsi dla lokalizacji nowych funkcji i zabudowy, odpowiednio do planowanych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, strukturze gospodarczej, użytkowej i społecznej,

- f) umożliwienie stopniowej, progresywnej transpozycji nieefektywnych ekonomicznie lub nieużytkowanych terenów rolnych, obejmujących grunty o średniej lub niskiej wartości, pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową oraz zabudowę usługowo-produkcyjną,
- g) przeznaczenie części terenów niezagospodarowanych, porolniczych, stanowiących własność Skarbu Państwa, pod zabudowę produkcyjną, produkcyjno-usługową, składową i magazynową, w celu utworzenia obszarów dla aktywizacji i rozwoju gospodarczego wsi,
- h) przeznaczenie części terenów niezagospodarowanych, porolniczych, stanowiących własność Skarbu Państwa, pod zabudowę usługową w zakresie opieki medycznej, sanatoryjnej, rehabilitacji oraz opieki społecznej;
- i) wyznaczenie obszarów wymagających przeprowadzenia zmian funkcjonalno-użytkowych, w procesach restrukturyzacji, rewaloryzacji i rewitalizacji,
- j) opracowanie i wdrożenie programów rewitalizacji oraz wykorzystania rzek Sierpienicy i Skrwy dla rozwoju turystyki wodnej i rekreacji,
- k) wyznaczenie obszarów dla progresywnego rozwoju istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy wielofunkcyjnej mieszkaniowo-usługowej,
- l) utrzymanie istniejących funkcji i sposobu użytkowania terenów zainwestowanych z możliwością uzupełniania i wprowadzania nowych funkcji,
- ł) określenie obszarów funkcjonowania i rozwoju Zespołu Szkół Rolniczych, ochrona przed podziałami istniejących terenów nauki i oświaty,
- m) ochronę ładu przestrzennego obszarów zabudowy, m.in. poprzez ustalenie warunków dopuszczenia lokalizacji budynków gospodarczych, garażowych i technicznych oraz określenie wymaganych parametrów;
- n) uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, elektroenergetycznej, zaopatrzenia w ciepło, gospodarki odpadami oraz zapewnienie prawidłowego funkcjonowania struktur gminnych;

3. Kierunki i zasady realizacji celów publicznych

Realizacja celów publicznych ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców sołectw z uwzględnieniem potrzeb bytowych i ogólnorozwojowych. W studium wyznaczone zostały obszary zadań publicznych lokalnych i ponadlokalnych, dla których obowiązują działania adaptacyjne, modernizacyjne, rozbudowy, w tym:

- a) w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego:
 - ochrona przyrody i krajobrazu na podstawie przepisów szczególnych,
 - ochrona stanowisk archeologicznych,
 - gospodarka leśna wg planów urządzania lasów.
- b) w zakresie infrastruktury społecznej:
 - utrzymanie obiektów szkolnych we wsi Studzieniec.
 - utrzymanie i realizacja obiektów kultury i sportu,
 - wykorzystanie istniejących zasobów gruntów Skarbu Państwa dla realizacji celów społecznych, zaspokajania potrzeb mieszkaniowych lub dla zorganizowanej działalności inwestycyjnej,
 - utrzymanie obiektów obsługi administracyjnej, bezpieczeństwa publicznego,
 - wspieranie instytucji służących rozwojowi gminy i potrzebom mieszkańców.
- c) w zakresie gospodarki komunalnej:
 - zachowanie obiektów, urządzeń oraz sieci istniejących i projektowanych systemów infrastruktury technicznej,
 - dalszy rozwój sieci wodociągowej,
 - dalszy rozwój i budowa sieci kanalizacyjnej,
 - obniżenie popytu na energię poprzez stosowanie technologii i urządzeń energooszczędnych.
- d) w zakresie komunikacji:
 - utrzymanie i modernizacja oraz tworzenie warunków dla realizacji obejść miasta Sierpca na drodze krajowej nr 10, przebudowa jej jako drogi szybkiego ruchu,
 - utrzymanie i modernizacja istniejących dróg wojewódzkich,
 - utrzymanie i modernizacja istniejących dróg powiatowych,
 - utrzymanie i urządzenie pasów drogowych istniejących dróg gminnych.

4. Strefa kształtowania układu osadniczego

Wyznacza ją przestrzeń przeznaczona do ruralizacji. Rozwiązywanie problemów rozwojowych powinno odbywać się poprzez odpowiednie wykorzystanie terenów, tworzenie większej zwartej przestrzennej struktury miejscowości. Pozwoli to na oszczędniejsze gospodarowanie terenami, pełniejsze uzbrojenie oraz optymalizacja powiązań komunikacyjnych.

Określenie zasad zagospodarowania ma na celu uczynienie przestrzennych granic inwestowania, koherentność i kohabitację docelowych funkcji terenów w strukturze osadniczej, a także przeciwdziałanie niekontrolowanym procesom rozprzestrzeniania się osadnictwa.

Przekształcenia w tej strefie mają na celu intensyfikację procesów inwestycyjnych, urbanizacyjnych oraz transpozycyjnych, związanych głównie z rolą miasta Sierpca jako ośrodka o charakterze lokalnym (gminnym) oraz wsiami: Studzieniec, Białyszewo, Goleszyn, Borkowo Kościelne, koncentrującymi działalność inwestycyjną, mieszkaniową i produkcyjną – usługową.

Wieś Studzieniec predysponowana jest do aktywnego wdrażania koncepcji sołectwa tzw. wielofunkcyjnego rozwoju. W tej strefie uznano funkcje osadnicze za priorytetowe. W celu prawidłowego zagospodarowania i rozwoju tej strefy przy uwzględnieniu przepisów szczególnych, dotyczących obszarów i obiektów podlegających ochronie, przewidziano:

- a) wyznaczenie terenów przekształceń, porządkowania i intensyfikacji istniejącego układu osadniczego obejmującego funkcje mieszkaniowe, usługowe, produkcyjno – składowe i działalności gospodarczej;
Celem działań w tym terenie jest intensyfikacja procesów restrukturyzacyjnych i inwestycyjnych.
- b) wyznaczenie terenów potencjalnego rozwoju funkcji mieszkaniowej i usługowej we wsiach:
Studzieniec, Białyszewo, Goleszyn, Borkowo Kościelne, Piaski, Sudragi, Kwaśno, Borkowo Wielkie i Młyn;
Funkcja usługowa powinna być nieuciążliwa dla otoczenia, tj. nie powinna pogarszać stanu środowiska.
- c) wyznaczenie terenów potencjalnego rozwoju działalności usługowej i produkcyjnej we wsiach:
Studzieniec, Dziembakowo, Gorzewo.

W celu uaktywnienia gminy należy umożliwić wprowadzanie funkcji turystyczno – rekreacyjnej na terenach szczególnie do niej predysponowanych:

- krajobrazowe ścieżki i trasy rowerowo-piesze w dolinie rzeki Skrwy i rzeki Sierpicy,
- tereny leśne preferowane do pełnienia funkcji turystycznych z wyłączeniem form pobytu stałego, funkcje realizowane poprzez wyznaczenie i urządzenie systemu ścieżek pieszych, szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, tras hippicznych itp.,
- wykorzystanie rzek Skrwy i Sierpicy jako turystycznych szlaków wodnych.

Do podstawowych założeń wytyczonej przez władze gminy Sierpc i starostwo powiatowe polityki przestrzennej na obszarze sołectwa Studzieniec należą ochrona oraz kształtowanie ładu przestrzennego, poprzez m.in.:

- a) przeznaczenie terenów niezagospodarowanych, porolniczych, stanowiących własność Skarbu Państwa pod zabudowę produkcyjną, produkcyjno-usługową, składową i magazynową, w celu utworzenia obszarów dla aktywizacji, modernizacji i rozwoju gospodarczego wsi;
- b) umożliwienie stopniowego, progresywnego przekształcania nieefektywnych ekonomicznie terenów upraw rolnych pod zabudowę usługowo-produkcyjną;
- c) udostępnieniu dla zabudowy i nowego zagospodarowania przestrzennego niezainwestowanych terenów wsi,
- d) delimitację przestrzeni funkcjonalno-użytkowych, w tym obszarów krajobrazowych i naturalnych użytków zielonych,
- e) uporządkowania układu zagospodarowania oraz wytworzenie systemu powiązań urbanistycznych,

Realizacja ustaleń zaktywizuje i stworzy odpowiednie warunki dla rozwoju społeczno-gospodarczego sołectwa, a uporządkowanie wykorzystania przestrzeni przyniesie jedynie pozytywne efekty dla środowiska i mieszkańców, z zachowaniem zasad ekorozwoju.

5. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

5.1. Strefy rolniczo – osadnicze

Sołectw Studzieniec i Borkowo Kościelne nie zalicza się do obszarów predestynowanych i wskazanych do utrzymania produkcji rolnej w dalszym rozwoju gospodarczym gminy Sierpc.

Istotnym jest określenie działań przekształceniowych, restrukturyzacyjnych:

- promowanie nierolniczej aktywności gospodarczej na terenach wiejskich – rozwój źródeł dochodu nie związanych bezpośrednio z produkcją rolną, w tym m.in. rozwój funkcji agroturystycznych,
- preferencje dla lokalizacji działalności produkcyjno – usługowej (nie tylko związanej z przetwórstwem rolno – spożywczym).

Realizacja celów strategicznych rozwoju gminy wymaga stworzenia odpowiednich warunków planistycznych dla przeprowadzenia procesów przekształceń funkcjonalno – przestrzennych struktur sołectw, umożliwienia modernizacji i aktywizacji gospodarczej poprzez rozwój przedsiębiorczości, wsparty polityką ekonomiczną, co w konsekwencji doprowadzi do podniesienia poziomu i standardów życia mieszkańców

Polityka rozwoju przestrzennego sołectwa Studzieniec realizowana przez samorząd gminy oraz władze powiatu sierpeckiego uwzględnia priorytety wynikające z przemian ekonomiczno-społecznych, rosnącą tendencję do przekształceń form własnościowych i sposobów użytkowania oraz zagospodarowania terenów, w tym użytków rolnych, przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

5.2. Ochrona gruntów rolnych i leśnych

Ogólna powierzchnia obrębu Studzieniec wynosi 628,6 ha, w tym powierzchnia gruntów rolnych, użytków zielonych, rowów, wód stojących oraz nieużytków wynosi 351,6 ha.

Obecnie grunty rolne stanowią w ok. 60% własność Skarbu Państwa i powiatu sierpeckiego.

Rozwiązania zawarte w projekcie zmiany studium dostosowano do wytycznych i założeń polityki rozwoju przestrzennego realizowanej przez samorząd gminy oraz władze powiatu sierpeckiego, a także do wniosków właścicieli gruntów, z których wynika rosnąca tendencja do przekształceń sposobów użytkowania i zagospodarowania dotychczasowych użytków rolnych.

Realizacja kierunków zagospodarowania przestrzennego wspomogą rozwój społeczno-gospodarczy gminy, a uporządkowanie wykorzystania przestrzeni przyniesie pozytywne efekty dla środowiska i poprawę walorów krajobrazu zabudowanego.

Rozwiązania przyjęte w projekcie Zmiany Studium zachowują zasady ekorozwoju.

Grunty leśne, zgodnie z ustaleniami projektu, pozostaną w granicach stanu obecnego.

Planowane zmiany przeznaczenia gruntów klas IV-VI na cele nierolnicze należy rozpatrywać w kontekście priorytetów polityki rozwoju przestrzennego sołectwa Studzieniec i gminy Sierpc.

6. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego

6.1. W celu racjonalnego kształtowania i ochrony środowiska przyrodniczego na obszarze sołectwa Studzieniec - objętym granicami Obszaru Chronionego Krajobrazu Przyczółka Skrzy Prowej, przyjęto następujące rozwiązania planistyczne:

a) delimitację obszarów poprzez wyznaczenie:

- granic zasięgu systemu przyrodniczego wsi,
- granic obszarów przyrodniczo – krajobrazowych ekosystemu rzek Sierpienicy i Skrzy,
- granic obszarów ochrony krajobrazu fitogenicznego lasów łęgowych z suchymi polanami w szerokiej dolinie,
- granic obszarów ochrony krajobrazu fitogenicznego mozaikowego łąk i zadrzewień w szerokiej dolinie,
- głównych korytarzy ekologicznych na obszarach ekosystemu dolin rzecznych,
- granic obszarów gruntów leśnych wskazanych do ochrony i zachowania funkcji,
- korytarzy wymiany powietrza,

- b) wyznaczenie na obszarze sołectwa Studzieniec granic i stref ochronnych, w tym:
- stref ochronnych o szerokości 100 m od linii brzegowej rzeki Skrwy i zbiorników wodnych,
 - granic obszarów potencjalnego zagrożenia wylewem rzeki Sierpicy (granice wody Q1%),
 - strefy ochrony sanitarnej od terenów wysypiska śmieci w Rachocinie o szerokości minimum 500 m od granic działek przeznaczonych na rozbudowę wysypiska,
 - strefy ochrony sanitarnej wokół cmentarza o szerokości: 50 m i 150 m, odpowiednio do treści rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315);
 - strefy ochrony łańcuchów skarp na obszarach przyrodniczo - krajobrazowych, w obrębie dolin rzecznych uformowanych wzdłuż biegu rzek Sierpicy i Skrwy,
 - strefy zielonej izochrony od głównych tras komunikacji tranzytowej, mających na celu ochronę przyległych terenów zabudowy,
 - stref bezpieczeństwa od napowietrznych linii wysokiego napięcia EE WN 110 kV,
 - granic terenów o bardzo niekorzystnych warunkach geologiczno-inżynierskich dla posadowienia budynków i obiektów budowlanych,
 - granic terenów o najkorzystniejszych warunkach do budowy ujęć wody;
- c) wyznaczenie na obszarze sołectwa Studzieniec terenów zieleni o charakterze publicznym (na gruntach Skarbu Państwa), w tym zieleni leśnej i zieleni izolacyjnej,

6.2. Na obszarach wskazanych w Zmianie Studium dla strategicznego rozwoju - lokalizacji inwestycji produkcyjnych i produkcyjno-usługowych, na których dopuszczono budowę i rozmieszczenie urządzeń oraz instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 100 kW, z wyłączeniem lokalizacji turbin i ferm wiatrowych, wyznaczono na podstawie art.10 ust.2a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, strefę ochronną od źródeł emisji hałasu, zanieczyszczeń i czynników szkodliwych dla zdrowia, związaną z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu;

- a) ustalono minimalną szerokość strefy ochronnej - 50 m od granic sołectwa oraz 50 m od terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej;
- b) strefa ochronna obejmuje tereny położone pomiędzy liniami jej przebiegu wyznaczonymi na rysunku planu, a granicami terenów obiektów produkcyjnych, składów i magazynów;

6.3. Dopuszcza się realizację przedsięwzięć mających na celu rewitalizację oraz wykorzystanie rzek Sierpicy i Skrwy jako szlaków komunikacji wodnej, umożliwiających rozwój turystyki i rekreacji.

7. Ochrona dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury współczesnej

7.1. Uwarunkowania kulturowe

- 1) Rozpoznanie zasobów środowiska kulturowego na terenie gminy Sierpc dokonano na podstawie danych uzyskanych w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków Delegatura w Płocku;
- 2) Na terenie objętym zmianą Studium UiKZP występują formy chronione prawem:
 - a) obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków Gminy Sierpc;
 - b) stanowiska archeologiczne wpisane do wojewódzkiej ewidencji konserwatorskiej oraz wytypowane do wpisania do gminnej ewidencji zabytków Gminy Sierpc.
- 3) W tekście Zmiany Studium zamieszczono wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków - gmina Sierpc.
- 4) Dla obiektów zabytkowych wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków obowiązują strefy ochrony konserwatorskiej i ekologicznej, w tym strefa ekologiczna i strefa konserwatorska w odległości 150 m od granicy parku lub obiektu zabytkowego;
Zespoły parkowo – dworskie stanowią niepodzielną nieruchomość. Zespoły parkowo – dworskie oraz obiekty zabytkowe, za wyjątkiem obiektów sakralnych, mogą pełnić funkcje obiektów publicznych, obiektów rekreacyjno – turystycznych, obiektów kultury, ośrodków szkoleniowych, obiektów mieszkalnych – rezydencji.

Każdorazowa zmiana funkcji obiektu winna być uzgodniona z WKZ.

Zachodnia część gminy związana z Doliną Skrwy i przyległymi do niej terenami wysoczyzny znajdująca się w strefie krajobrazu chronionego kwalifikuje się jako potencjalna strefa ochrony konserwatorskiej i krajobrazu kulturowego z wyodrębnieniem fragmentu terenu południowo – zachodniej części w rejonie Bledzewa – jako parku kulturowego.

- 5) W tekście i na rysunku Zmiany Studium zamieszczono wykaz i oznaczenia stanowisk archeologicznych wpisanych do wojewódzkiej ewidencji konserwatorskiej oraz wytypowanych do wpisania do gminnej ewidencji zabytków gminy Sierpc, w granicach administracyjnych sołectwa Studzieniec.

7.2. Przedmiot i metody ochrony dziedzictwa kulturowego

- 1) Na obszarze objętym zmianą studium ustanawia się strefę ochrony ekspozycji i otoczenia obiektów zabytkowych.
- 2) W granicach wyznaczonej strefy ochrony obowiązuje:
 - a) ochrona konserwatorska zabytkowych elementów rozplanowania oraz istniejącej substancji o wartościach zabytkowych i kulturowych oraz ochrona archeologiczna,
 - b) ochrona konserwatorska ekspozycji obiektów i zespołów zabytkowych,
- 3) Zakres działań ochrony konserwatorskiej obejmuje m.in.:
 - a) obowiązek uzgadniania lokalizacji nowej zabudowy z Mazowieckim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
 - b) zakaz przebudowy lub rozbiórki obiektów i elementów zabytkowych oraz dążenie do przeprowadzenia restauracji i rewaloryzacji obiektów zabytkowych w celu przywrócenia walorów architektonicznych oraz należytego stanu technicznego budowli i jej elementów;
 - c) proces planowania inwestycji w tej strefie może obejmować konieczność wykonania studiów widokowych w celu m.in. udokumentowania, iż nowa zabudowa nie będzie elementem ograniczającym panoramę widokową lub dysharmonizującym krajobraz;
 - d) utrzymanie (o ile plan nie będzie stanowił inaczej) istniejącego, cennego drzewostanu;
- 4) W zakresie obiektów wpisanych do rejestru zabytków i do wojewódzkiej ewidencji zabytków wszelkie prace i roboty przy zabytkach, w strefach konserwatorskich oraz w sąsiedztwie muszą być prowadzone za zezwoleniem i w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, na mocy ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury (Dz. U. z 1962 r. Nr 10, poz. 48, z późn. zm.);
- 5) Na obszarze sołectwa Studzieniec określono granice stanowisk archeologicznych i warstw, w których obowiązują przepisy odrębne:
 - a) Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.);
 - b) Ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury (Dz. U. z 1962 r. Nr 10, poz. 48, z późn. zm.).
- 6) W strefach obszarów stanowisk archeologicznych, ustanawia się obowiązek przeprowadzenia badań archeologicznych i sporządzenia dokumentacji z ich przebiegu przed przystąpieniem do robót ziemnych lub dokonania zmiany charakteru dotychczasowej działalności na terenie działek, na których są one zlokalizowane; Zakres i rodzaj badań archeologicznych ustala wojewódzki konserwator zabytków zgodnie z art. 31 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- 7) W zakresie archeologii - programem badań ratowniczych ze względu na zagrożenie czynnikami przyrodniczymi i działalnością człowieka należy objąć następujące stanowiska wpisane do wojewódzkiej ewidencji konserwatorskiej wg wykazu w Tabeli 1 oraz:
 - położone na wydmach, zagrożone wybieraniem kopalin,
 - zagrożone głęboką orką, gdzie warstwy kulturowe widoczne są na powierzchni gruntu,
 - zagrożone znacznymi przekształceniami antropogenicznymi.
- 8) W granicach terenów stanowisk archeologicznych obowiązuje:
 - a) powiadomienie Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (Kierownika Delegatury w Płocku Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie) o zamiarze podjęcia zamierzeń inwestycyjnych i innych działań projektowych związanych z pracami ziemnymi;
 - b) zapewnienie przeprowadzenia wyprzedzających archeologicznych badań ratowniczych na terenach przewidzianym do realizacji robót ziemnych lub nadzorów archeologicznych w czasie prowadzenia prac ziemnych w ich obrębie.

9) Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w granicach sołectwa Studzieniec oraz na całym obszarze gminy Sierpc, obowiązują następujące ustalenia:

a) na podstawie art. 31 ww. ustawy:

„Osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna, która zamierza realizować roboty ziemne lub dokonać zmiany charakteru dotychczasowej działalności na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne, co doprowadzić może do przekształcenia lub zniszczenia zabytku archeologicznego - jest zobowiązana pokryć koszty badań archeologicznych oraz ich dokumentacji, jeśli przeprowadzenie tych badań jest niezbędne w celu ochrony tych zabytków”;

b) na podstawie art. 36 ust. 1 ww. ustawy:

„Na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich, robót budowlanych lub innych działań mogących doprowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytków wpisanych do rejestru zabytków oraz w ich otoczeniu, a także na prowadzenie badań archeologicznych wymagane jest uzyskanie pozwolenia konserwatorskiego wydanego w trybie decyzji administracyjnej”.

7.3. Dobra kultury współczesnej

Dobra kultury, to zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nie będące zabytkami dobra takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia historyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna. Sołectwo Studzieniec nie posiada spisu dóbr kultury współczesnej.

8. Instrumenty realizacji polityki przestrzennej

Podstawowym instrumentem realizacji polityki przestrzennej jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Przyjęto następujący zakres obowiązku sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- dla terenów potencjalnego rozwoju osadnictwa o dominacji funkcji mieszkaniowo – usługowej,
- dla terenów potencjalnego rozwoju osadnictwa o dominacji funkcji usługowej i produkcyjno – składowej,
- dla terenów potencjalnego rozwoju funkcji turystyczno – rekreacyjnej.
- dla obszaru sołectwa Studzieniec w jego granicach administracyjnych,
- dla obszarów, gdzie konieczna będzie zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, w związku z realizacją polityki rozwoju przestrzennego i kierunków zagospodarowania ustaloną w studium

Zasięg terenów wskazanych do objęcia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego określony został na rysunku Studium - Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Celowym wydaje się sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych sołectw na obszarze całej gminy Sierpc. Pozwoli to na sprawniejsze wydawanie warunków lokalizacyjnych w postaci wypisów i wyrysów z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

9. Ustalenia istotne z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko

1. Zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady ustalania warunków ochrony zasobów środowiska, warunków wprowadzania substancji lub energii do środowiska, kosztów korzystania ze środowiska, obowiązki organów administracji oraz odpowiedzialność i sankcje określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.);
2. Powszechne korzystanie ze środowiska przysługuje z mocy ustawy - Prawo ochrony każdemu i obejmuje korzystanie ze środowiska bez użycia instalacji, w celu zaspokojenia potrzeb osobistych oraz gospodarstwa domowego, w tym wypoczynku oraz uprawiania sportu, w zakresie:
 - wprowadzania do środowiska substancji lub energii,
 - powszechnego korzystania z wód, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne.

- a) korzystanie ze środowiska wykraczające poza ramy korzystania powszechnego może być, na mocy ustawy - Prawo ochrony środowiska obwarowane obowiązkiem uzyskania pozwolenia, ustalającego w szczególności zakres i warunki tego korzystania, wydawanego przez właściwy organ ochrony środowiska;
- b) zwykłym korzystaniem ze środowiska jest takie korzystanie wykraczające poza ramy korzystania powszechnego, co do którego ustawa - Prawo ochrony środowiska nie wprowadza obowiązku uzyskania pozwolenia, a także jest nim zwykle korzystanie z wód w rozumieniu przepisów ustawy - Prawo wodne;
- c) realizacja planowanego przedsięwzięcia, które mogłoby znacząco oddziaływać na środowisko jest dopuszczalna wyłącznie po uzyskaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zwanej "decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach";
- d) obowiązek sporządzenia raportu dla planowanego przedsięwzięcia stwierdza, w drodze postanowienia, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, na podstawie przepisów odrębnych.

3. Zmiana studium ma zapewnić warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i prowadzenia racjonalnej gospodarki zasobami środowiska, w szczególności poprzez:

- a) ustalenie zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, z uwzględnieniem priorytetów wynikających z procesów przemian ekonomiczno-społecznych oraz polityki aktywizacji gospodarczej i modernizacji wsi;
- b) zapewnienie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy i zagospodarowania terenów wsi, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz kształtowania terenów zieleni;
- c) uwzględnienie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej;
- d) zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych;
- e) uwzględnienie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi;
- f) ustalenie proporcji pozwalających na zachowanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej oraz warunków i standardów życia na obszarze sołectwa.

4. Warunki realizacji przedsięwzięć w granicach administracyjnych sołectwa Studzieniec:

- 1) na terenach położonych w granicach administracyjnych sołectwa Studzieniec obowiązuje rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Przysrzecz Skrzy Prawej
- 2) zgodnie z treścią § 3 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego oraz treścią art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.) na obszarach chronionego krajobrazu obowiązuje zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.);
- 3) zakaz, o którym mowa w pkt. 2 nie dotyczy przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce, przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym, budowy garaży lub parkingów samochodowych dla samochodów osobowych w związku z realizacją zabudowy mieszkaniowej (§ 3 ust. 2 ww. rozporządzenia);
- 4) w powołaniu na art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, w granicach sołectwa Studzieniec - na Obszarze Chronionego Krajobrazu Przysrzecz Skrzy Prawej - dopuszcza się możliwość realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu art.59 ust.1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - tj. przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko pod warunkiem, że realizację takich przedsięwzięć poprzedzi ocena oddziaływania na środowisko, w tym sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko z uwzględnieniem wpływu na ochronę przyrody.
- 5) zmiana rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Przysrzecz Skrzy Prawej lub przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dotyczących obszarów chronionego krajobrazu będzie skutkowała na ustalenia niniejszej uchwały w zakresie dopuszczeń bądź zakazów realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych.

5. W odniesieniu do potencjalnej konieczności utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania w granicach sołectwa Studzieniec obowiązują następujące ustalenia:

- a) dopuszcza się utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania na wyznaczonych w Zmianie Studium obszarach dla strategicznego rozwoju - lokalizacji inwestycji produkcyjnych i produkcyjno-usługowych (P), zgodnie z art. 135 i 136 ustawy - Prawo ochrony środowiska;
- b) warunki utworzenia i funkcjonowania obszaru ograniczonego użytkowania regulują obowiązujące przepisy odrębne.

6. W odniesieniu do możliwości lub potencjalnej konieczności utworzenia strefy przemysłowej w granicach sołectwa Studzieniec obowiązują następujące ustalenia:

- a) dopuszcza się utworzenie strefy przemysłowej na wyznaczonych w Zmianie Studium obszarach dla strategicznego rozwoju - lokalizacji inwestycji produkcyjnych i produkcyjno-usługowych (P), zgodnie z art. art. 136a, 136b, 136c, 136d ustawy - Prawo ochrony środowiska;
- b) warunki utworzenia i funkcjonowania strefy przemysłowej regulują obowiązujące przepisy odrębne.

7. W granicach i strefach ustalonych na mocy rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego, na Obszarze Chronionego Krajobrazu Przyrzecze Skrzy Pławej, w granicach administracyjnych sołectwa Studzieniec obowiązują następujące zakazy:

- a) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.) z zastrzeżeniem ustaleń zawartych w ust. 9 pkt.4;
- b) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli, nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- c) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- d) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwoświsiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- e) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybna;
- f) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- g) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybnej;
- h) zakaz, o którym mowa w pkt. a nie dotyczy przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce, przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym, budowy garaży lub parkingów samochodowych dla samochodów osobowych w związku z realizacją zabudowy mieszkaniowej.
- i) zakaz, o którym mowa w pkt. c nie dotyczy:
 - wydobywania piasku, żwiru, ilów i mułków zastoiskowych na powierzchni nie przekraczającej 2ha przy przewidywanym rocznym wydobyciu nie przekraczającym 20 000m³, jeżeli działalność będzie prowadzona bez użycia materiałów wybuchowych - zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2005r. Nr 228, poz. 1947 z późn.zm.11).
 - ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego.
- j) zakaz, o którym mowa w pkt. g nie dotyczy lokalizowania obiektów budowlanych zgodnie z ustaleniami obowiązujących w dniu wejścia w życie rozporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

8. W celu sformułowania ustaleń i stworzenia warunków niezbędnych dla prowadzenia polityki w zakresie ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego dokonano oceny oraz przeprowadzono delimitację terenów o różnych ekosystemach, walorach przestrzenno-krajobrazowych i przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów dolin rzecznych uformowanych wzdłuż biegu rzek Sierpicy i Skrzy.

9. Na obszarze sołectwa Studzieniec obowiązują granice i strefy ochronne wynikające z ustaleń Zmiany Studium oraz z przepisów odrębnych, wymienione w Rozdziale V ust.6 tekstu oraz określone na rysunku.

10. Na obszarach objętych zmianą studium wyróżnione zostały następujące obszary problemowe:

- a) tereny potencjalnego zagrożenia powodziowego, położone w granicach sołectwa Studzieniec, wyznaczone przez granice potencjalnych (miarodajnych) wód powodziowych Q1% („wody stuletniej”) dla istniejącego stanu zagospodarowania terenu.

11. Na obszarach objętych zmianą studium wyróżnione zostały następujące obszary geologiczne:

- a) tereny o bardzo niekorzystnych warunkach geologiczno-inżynierskich dla posadowienia obiektów budowlanych,
- b) tereny o najkorzystniejszych warunkach do budowy ujęć wody,
- c) tereny erozji rzecznej.

Przebieg granic oznaczono na rysunku Zmiany Studium.

12. Ustalenia Zmiany Studium w zakresie eksploatacji instalacji lub urządzeń na obszarze sołectwa Studzieniec:

- a) eksploatacja instalacji lub urządzeń nie powinna powodować przekroczenia standardów emisyjnych ani pogorszenia stanu standardów jakości środowiska w znacznych rozmiarach lub powodować zagrożenia życia lub zdrowia ludzi;
- b) eksploatacja instalacji lub urządzeń powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisję hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

13. Ustalenia Zmiany Studium w zakresie eksploatacji dróg i linii kolejowych na obszarze sołectwa Studzieniec:

- a) eksploatacja dróg i linii kolejowych nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, przy czym emisje polegające na:
 - wprowadzaniu gazów lub pyłów do powietrza,
 - wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi,
 - wytwarzaniu odpadów,
 - powodowaniu hałasu,
- b) powstające w związku z eksploatacją drogi lub linii kolejowej nie mogą spowodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający obiektem ma tytuł prawny;
- c) jeżeli w związku z eksploatacją drogi lub linii kolejowej wymagane będzie utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania, eksploatacja nie może spowodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza obszarem;
- d) ochrona przed zanieczyszczeniami powstającymi w związku z eksploatacją dróg i linii kolejowych powinna zostać zapewniona poprzez stosowanie rozwiązań technicznych ograniczających rozprzestrzenianie zanieczyszczeń, w szczególności zabezpieczeń akustycznych, zabezpieczeń przed przedostawaniem się zanieczyszczonych wód opadowych do gleby oraz rozwiązań umożliwiających usuwanie odpadów powstających w trakcie eksploatacji dróg i linii kolejowych, a także poprzez właściwą organizację ruchu.

10. Przewidywane skutki dla środowiska

10.1. Wpływ ustaleń planu na rzeźbę terenu, glebę i powierzchnię ziemi

Na obszarze zabudowanym wsi powierzchnia terenu i przypowierzchniowa warstwa gruntu była już wielokrotnie przekształcana w procesie rozwoju osadniczego. Elementy rzeźby naturalnej są tu zachowane fragmentarycznie, stanowią bowiem naturalne przeszkody techniczne. W warstwie przypowierzchniowej dominują grunty nasypowe, mineralne i gruzowe.

Przewidywane przekształcenia rzeźby terenu i gruntu w zantropogenizowanym środowisku nie będą miały wpływu na środowisko przyrodnicze. Na obszarze tym nie zmniejszy się w znaczącej skali powierzchnia biologicznie czynna, wobec ustalonego obowiązku jej utrzymania na etapie realizacji inwestycji.

Tereny położone wzdłuż rzeki Sierpienicy i Skrwy, najbardziej cenne przyrodniczo, zostały objęte ochroną. Mogą być wykorzystywane dla celów turystycznych.

Natomiast tereny nieefektywne ekonomicznie, w tym nieużytkowane grunty rolne, obejmujące gleby o średniej i niskiej wartości bonitacyjnej, tworzą przestrzenie otwarte z bardzo ubogą, poszyciową szatą roślinną (głównie trawy i chwasty). Obszary te zostały dopuszczone do stopniowej transpozycji na tereny ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, usługowo-produkcyjnej oraz na tereny komunikacji publicznej (budowa dróg) i tereny zieleni publicznej.

Wskazane obszary będą przekształcone w sposób progresywny, w tempie odpowiadającym potrzebom i rzeczywistym przemianom gospodarczo-społecznym wsi.

Z realizacją nowych inwestycji budowlanych i komunikacyjnych wiązać się będą roboty ziemne.

Nastąpią przekształcenia powierzchni terenów. Ocenia się, że przypowierzchniowa warstwa gleby i gruntów może zostać kolejno przemieszana, lokalnie do głębokości kilku metrów.

Zmniejszy się powierzchnia biologicznie czynna obszarów, ale w nie decydującym udziale procentowym w stosunku do stanu istniejącego (powierzchnia nowej zabudowy ekstensywnej w stosunku do powierzchni terenów biologicznie czynnych ogółem).

Nastąpi natomiast wzbogacenie struktury przyrodniczej poprzez wprowadzenie nowych form zieleni, w tym zwłaszcza zieleni średniej i wysokiej, urządzonej, o określonej funkcji i strukturze.

Tereny „zielone” będą stopniowo porządkowane, wzbogacane w szatę roślinną średnią i wysoką, nastąpi istotna z punktu widzenia zmiana ich jakości oraz funkcji użytkowej.

Występujące w obszarze sołectwa skarpy, tereny przyskarpowe oraz tereny osuwiskowe zostały wyłączone są spod dalszej zabudowy.

10.2. Zanieczyszczenie gleby i ziemi

Projekt zmiany studium nie przewiduje działalności, w wyniku której występowałoby zagrożenie zanieczyszczenia powierzchni ziemi. Zanieczyszczeń powierzchni ziemi można się jedynie spodziewać w bezpośrednim sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych. Poziom zanieczyszczeń wszystkich substancji pochodzących z komunikacji zależeć będzie od przepuszczalności gruntu. Istotną rolę ograniczającą rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń w powietrzu i gruncie będzie odgrywała szata roślinna.

10.3. Wpływ na środowisko wodne

Wzdłuż granic i częściowo w granicach sołectwa Studzieniec biegnie koryto rzeki Skrwy. Natomiast rzeka Sierpienica przepływa poza granicami administracyjnymi sołectwa Studzieniec i Obszaru Chronionego Krajobrazu Przyskarpia Skrwy Prawej. Obie rzeki wzdłuż granic wsi pozostają nieuregulowane.

Warunki hydrogeologiczne na tym obszarze są dość skomplikowane i nie rozpoznane w sposób dostateczny i kompleksowy. Nie przewiduje się oddziaływania inwestycji przewidywanych do lokalizacji na terenach centralnych i północno-wschodnich sołectwa na stosunki wodne w obrębie obszarów krajobrazowych dolin rzecznych objętych ochroną planistyczną.

Nie przewiduje się znaczącej ingerencji w stosunki wodne na głębokościach nie przekraczających standardowych poziomów fundamentowania.

Wiarygodna prognoza skutków działań inwestycyjnych zależy to od technologii prac, prowadzonych w dostosowaniu do miejscowych warunków hydrogeologicznych, bądź ich niedostatecznie uwzględniających. Mogą to być zatem ingerencje, które w efekcie nie będą znacząco oddziaływać na środowisko.

Niebezpieczeństwo negatywnego oddziaływania na środowisko wodne, z zagrożeniem jego zanieczyszczenia lub ryzykiem wystąpienia dużych problemów techniczno – budowlanych (realizacyjnych), może wystąpić przy wykopach głębszych niż strop warstwy wodonośnej tzw. wód naporowych, znajdujących się pod ciśnieniem.

W rejonach występowania gruntów spoistych, w warstwie przypowierzchniowej, tworzą się lokalnie nieciągłe warstwy wodonośne oraz ich lokalne soczewki. Głębsze niż standardowe wykopy spowodują zanik wód w wymienionych przewarstwieniach. W takich jednak przypadkach nie będzie to miało praktycznie żadnego znaczenia dla środowiska.

10.4. Wpływ ustaleń na szatę roślinną, faunę i krajobraz

Ustalenia projektu zmiany studium stwarzają warunki dla ochrony istniejących terenów zieleni i istotnego wzbogacenia szaty roślinnej na całym obszarze oraz dla wykształcenia wartościowych jakościowo i funkcjonalnie struktur zieleni na terenach objętych zmianami w sposobie użytkowania i zagospodarowania.

Ocenia się, że na obszarach krajobrazowych objętych ochroną i w kompleksach leśnych areal i warunki bytowania zieleni istniejącej nie ulegną jakimkolwiek pogorszeniu lub degradacji, natomiast na terenach porolniczych, nieefektywnych ekonomicznie lub nieużytkowanych, obejmujących przestrzenie otwarte z bardzo ubogą, poszyciową szatą roślinną (głównie trawy i chwasty) dopuszczonych do stopniowej transpozycji na tereny inwestycyjne należy liczyć na wykształcenie nowych, wartościowych struktur zieleni, obejmującej zróżnicowaną szatę roślinną, o cechach przydatnych dla środowiska i krajobrazu (funkcje izolacyjne, ozdobne, etc.).

Ograniczenie ingerencji w środowisko biotyczne terenów chronionych pozwoli na zachowanie kompleksów przyrodniczych oraz ich funkcji, takich jak: kształtowanie różnorodności biologicznej, oddziaływanie stabilizujące na przyrodę terenów sąsiednich, zwiększanie szans migracji, ograniczanie procesu ubożenia gatunków w tej części gminy. Zachowane zostaną główne ostoje faunistyczne.

Zespoły zieleni na obszarach chronionych, ze względu na występowanie starszego drzewostanu, swoją naturalność i ograniczoną penetrację, stanowią cenne w skali mikroregionu ostoje faunistyczne, zwłaszcza awifauny.

W centralnej i wschodniej części obszaru sołectwa zmieni się charakter krajobrazu wiejskiego, w kierunku intensyfikacji zabudowy i nadania tej części wsi charakteru podmiejskiego.

Przyjęte ustalenia gwarantują zachowanie odpowiednio dużej powierzchni terenów biologicznie czynnych w odniesieniu do ogólnej powierzchni obszaru w docelowym, modelowym układzie zagospodarowania przestrzennego obszaru sołectwa.

Ustalony układ zagospodarowania przestrzennego terenów zieleni pozwoli powiązać obszar sołectwa z systemem terenów zielonych na obszarze miasta oraz gminy Sierpc, co przyczyni się między innymi do ukształtowania ciągów ekologicznych i korytarzy wymiany powietrza, a także do migracji i osiedlania się dzikiej fauny.

10.5. Wpływ ustaleń na klimat lokalny i topoklimat oraz na warunki wymiany powietrza

Potencjalna zmiana topoklimatu na obszarze sołectwa będzie wynikała z intensywności zainwestowania i przekształceń antropogenicznych. Ekstensywna bądź intensywna zabudowa modyfikują w różnym stopniu lokalne warunki mikroklimatyczne, a charakter i intensywność zmian zależy od wielkości powierzchni biologicznie czynnej, od jakości i sposobu jej zagospodarowania i utrzymania, a także od skali zabudowy i ilości zanieczyszczeń emitowanych do środowiska.

Oddziaływanie na klimat środowiskowy wzrasta wraz z intensywnością i rozległością przestrzenną zabudowy. Sama zabudowa i tereny utwardzone to struktury silnie pochłaniające ciepło.

Ich nagromadzenie i rozległość powoduje wzrost średnich temperatur oraz obniżenie wilgotności powietrza.

Z opisanym mechanizmem modyfikacji klimatu odczuwalnego należy się liczyć w istniejących rejonach zantropogenizowanych, z chaotyczną, zagęszczoną zabudową i substandardowym układem komunikacyjnym.

W rozwiązyaniach planistycznych przewidziano utrzymanie istniejących oraz wykształcenie nowych korytarzy wymiany powietrza - podstawowych elementów przewietrzania obszaru.

10.6. Wpływ ustaleń planu na obszary i obiekty chronione odrębnym statusem prawnym

- 1) Obszar Chronionego Krajobrazu Przysięcze Skrwy Prawej obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.
- 2) W granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Przysięcze Skrwy Prawej obowiązuje:
 - a) czynna ochrona ekosystemów leśnych,

- b) czynna ochrona ekosystemów lądowych,
 - c) czynna ochrona ekosystemów wodnych,
 - d) zakazy wymienione w Rozdziale 2 ust.2.9.
- 3) Ustalenia planu istotne z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko zamieszczono w Rozdziale 8.
- 4) W granicach opracowania planu nie występują:
- a) inne obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody;
 - b) obszary chronione Natura 2000;
 - c) inne siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt wymagające ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 lub podlegające ochronie, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. z 2001 r. Nr 92 poz.1092).
 - d) sołectwo Studzieniec znajduje się poza obszarami specjalnej ochrony ptaków.
 - e) środowisko wsi nie ma związków funkcjonalnych z ww. obszarami, nie przewiduje się więc możliwości wystąpienia negatywnego oddziaływania na te obszary.

10.7. Wpływ ustaleń projektu zmiany studium na funkcjonowanie systemu przyrodniczego na obszarze sołectwa Studzieniec

Na system przyrodniczy wsi składają się przede wszystkim rzeki Sierpienica i Skrwa, z obszarami krajobrazów fitogenicznych obejmujących lasy łęgowe z suchymi polanami oraz mozaiki łąk i zadrzewień w szerokiej dolinie, z łańcuchami skarp kształtujących doliny rzeczne, przylegającymi do nich terenami łąk i pastwisk, ponadto tereny lasów państwowych i prywatnych, a także inne tereny zadrzewione.

Rozwiązania zawarte w Zmianie Studium stwarzają warunki dla czynnej ochrony oraz istotnego wzbogacenia szaty roślinnej systemu przyrodniczego, a także dla wykształcenia wartościowych jakościowo i funkcjonalnie struktur zieleni na terenach objętych zmianami w sposobie użytkowania i zagospodarowania w granicach sołectwa.

W Zmianie Studium została określona lokalna struktura systemu przyrodniczego wsi i wskazane powiązania pomiędzy wyznaczonymi obszarami zieleni. Wytyczono ciągi ekologiczne i korytarze wymiany powietrza, wyznaczono strefy ochronne z zielenią izolacyjną oraz ustalono konieczność wprowadzania i urządzania zieleni towarzyszącej wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Planowane powiązania strukturalno-przestrzenne umożliwią połączenie obszaru wsi z systemami terenów przyrodniczych miasta Sierpca i sołectw sąsiadujących.

Możliwość wykorzystania rzek Sierpienicy i Skrwy do celów turystycznych i rekreacyjnych pozwoli na racjonalne korzystanie z zasobów przyrodniczych gminy oraz, na zasadzie sprzężenia zwrotnego, przyczyni się do aktywnej ochrony cennych przyrodniczo obszarów krajobrazowych gminy.

10.8. Skutki dla jakości środowiska

- 1) Ustalenia Zmiany Studium warunkują i ograniczają na obszarze sołectwa Studzieniec realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu art.59 ust.1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, tj. przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko,
- 2) Ustalenia Zmiany Studium dopuszczają na obszarze sołectwa Studzieniec realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko pod warunkiem, że realizację takich przedsięwzięć poprzedzi ocena oddziaływania na środowisko, w tym sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko z uwzględnieniem wpływu na ochronę przyrody.
- 3) Ustalenia Zmiany Studium dopuszczają potencjalną możliwość, lub w przyszłości konieczność, utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania lub strefy przemysłowej na obszarach wyznaczonych dla strategicznego rozwoju - lokalizacji inwestycji produkcyjnych i produkcyjno-usługowych (P), a w szczególności w sytuacjach, jeżeli pomimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, nie będą mogły być dotrzymane standardy jakości środowiska oraz wartości odniesienia poza terenem zakładu lub innego obiektu, zgodnie z przepisami szczególnymi w tym zakresie.

- 4) Zanieczyszczenie powietrza i warunki aerosanitarne
- a) projekt zmiany studium ogranicza lokalizowanie obiektów uciążliwych i emitorów zanieczyszczeń powietrza do atmosfery, do obiektów niezbędnych dla obsługi funkcji ustalonych w planie i obiektów, których realizacja będzie zgodna z obowiązującymi przepisami odrębnymi,
 - b) o stanie czystości powietrza w analizowanym obszarze decyduje obecnie i decydować będzie emisja zanieczyszczeń z ruchu samochodowego.
- 5) Gospodarka wodno – ściekowa
- Obszar wsi zostanie docelowo skanalizowany. Ścieki sanitarne odprowadzane będą poprzez rozbudowany system kanalizacyjny do miejskiej oczyszczalni ścieków w Sierpcu. Do sieci kanalizacji deszczowej odprowadzane będą wody opadowe i roztopowe. Zwiększy się ładunek ścieków doprowadzonych do miejskiego systemu kanalizacji i odbiornika ścieków w Sierpcu.
- 6) Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące
- Nie przewiduje się budowy nowych źródeł promieniowania niejonizującego w postaci linii napowietrznych wysokiego i średniego napięcia. Na obszarze planu przebiegają istniejące linie przesyłowe elektroenergetyczne WN oraz SN, których likwidacja lub skablowanie jest w obecnym czasie zupełnie nierealne. Przewidziano strefy ochrony od napowietrznych linii SN i WN.
- Nie ma wskazań dla lokalizacji wież przekaźnikowych GSM. Potencjalne lokalizacje w/w inwestycji powinny być poprzedzone procedurą oceny oddziaływania na środowisko.
- W ustaleniach zmiany studium wyklucza się lokalizacje turbin wiatrowych.
- 7) Klimat akustyczny
- Głównym źródłem uciążliwości akustycznych na obszarze gminy i sołectwa Studzieniec są i pozostaną trasy komunikacyjne. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku od źródeł komunikacyjnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 826).
- Problem hałasu plan stara się rozwiązać poprzez unikanie nowych źródeł hałasu, czyli wprowadza ograniczenia dla lokalizacji działalności generujących hałas. Nie da się jednak, poprzez działania planistyczne na tym obszarze, wyeliminować hałasu komunikacyjnego.
- 8) Zanieczyszczenie powierzchni ziemi i gospodarka odpadami
- Na analizowanym obszarze mogą powstawać odpady komunalne, produkcyjne i masy ziemne powstające przy prowadzeniu prac budowlano-remontowych w wykopach. Problem ewakuacji składowania i utylizacji odpadów pochodzących z wykopów czy rozbiórki będzie przedmiotem analizy w procesie projektowym i realizacyjnym danej inwestycji. Nie przewiduje się zagrożeń dla środowiska z tytułu gospodarki odpadami.
- 9) Zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi oraz ryzyko wystąpienia awarii przemysłowych i nadzwyczajnych zagrożeń. Na obszarze sołectwa nie występują zakłady stwarzające tego typu zagrożenia.
- Ryzyko wystąpienia poważnych awarii można jedynie odnieść do głównych tras komunikacyjnych, gdzie odbywa się ruch tranzytowy oraz do stacji paliw.
- 10) Zagrożenie powodziowe
- W granicach sołectwa Studzieniec, wzdłuż rzeki Sierpicy, znajdują się tereny zagrożone powodzią, wyznaczone przez granice wody „stuletniej”, oznaczone na rysunku planu graficznie i opisowo - symbolem Q1%. Na terenach zalewowych plan obowiązuje zakaz lokalizacji obiektów kubaturowych, przewidzianych na stały bądź czasowy pobyt ludzi

11. Ocena projektu zmiany studium w zakresie oddziaływania na środowisko

11.1. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych

Planowana struktura funkcjonalno-przestrzenna obszaru opracowania jest zgodna z założeniami i celami określonymi w programach i opracowaniach planistycznych, wymienionych w Rozdziale 1 ust.2.2. Projekt zmiany studium uwzględnił warunki i wartości tego obszaru. Ustalenia w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i życia ludzi są prawidłowe i wynikają z uwarunkowań ekofizjograficznych. W strukturze funkcjonalno-przestrzennej wyróżniono obszary o koncentracji funkcji mieszkalnych, mieszkalno-usługowych, usługowych, produkcyjnych i produkcyjno-usługowych oraz komunikacyjnych.

W wyniku realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego obszar wsi Studzieniec ma szansę stać się rejonem atrakcyjnym dla lokalizacji nowych funkcji, służących tworzeniu warunków dla przedsiębiorczości i aktywizacji gospodarczej, podnoszenia poziomu i standardów życia mieszkańców z zagwarantowaniem możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb oraz zachowania równowagi przyrodniczej i trwałości podstawowych procesów przyrodniczych. Ustalenia z zakresu ochrony środowiska należy ocenić za właściwe. W pełni zabezpieczają standardy środowiskowe określone odrębnymi przepisami i normami środowiskowymi, a realizacja planu zgodnie z zapisami dotyczącymi środowiska przyrodniczego wzbogaci obszar sołectwa w nowe elementy biotyczne.

11.2. Ocena zgodności ustaleń rozwiązań planistycznych z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi

Lokalne warunki ekofizjograficzne nie kolidują z planowaną dyslokacją funkcji i zagospodarowaniem terenów, a przyjęte rozwiązania w zakresie ochrony wartości przyrodniczych zapobiegają degradacji środowiska i postępującej dewaloryzacji terenów otwartych w wyniku zanikania funkcji rolniczej, kluczowej w dotychczasowym rozwoju wsi.

Ocenia się, że rozwiązania zawarte w Zmianie Studium są zgodne z naturalnymi możliwościami i uwarunkowaniami środowiskowymi obszaru, zapewnią prawidłowe gospodarowanie zasobami przyrody.

Planowane przekształcenia będą postępowały w częściowo już zantropogenizowanym środowisku, dla którego ustala się warunki dalszego, kontrolowanego rozwoju i zagospodarowania. Przewidywane oddziaływanie na środowisko będzie proporcjonalne do skali intensywności zabudowy, gęstości zaludnienia, związanych z tym ilości odprowadzanych ścieków, wytwarzanych odpadów, emisji zanieczyszczeń, etc., a także do natężenia ruchu komunikacyjnego, lokalnego i tranzytowego.

Warunki budowlane w zasadzie nie stwarzają ograniczeń.

Ochronę przed uciążliwościami zabezpieczają obowiązujące przepisy w zakresie ochrony środowiska przed zanieczyszczeniem. Odrębną sferą uwarunkowań środowiskowych są uciążliwości komunikacyjne, opisane wyżej. Nie przewiduje się lokalizacji obiektów szczególnie szkodliwych dla środowiska.

11.3. Ocena skuteczności ochrony zasobów środowiska przyrodniczego i ich jakości

Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na istniejące zasoby środowiska przyrodniczego.

W Zmianie Studium określono zasady kształtowania obszarów i struktur zieleni.

Głównym walorem i zasobem środowiska przyrodniczego obszaru sołectwa jest bogata fitocenoza kompleksów krajobrazowych dolin rzecznych oraz kompleksów leśnych. Rozwiązania planistyczne zapewniają jej właściwą ochronę. Ochroną zostaną objęte również pozostałe wartościowe elementy przyrody żywej oraz wartościowa zieleń towarzysząca w zabudowie wsi.

11.4. Ocena zgodności z przepisami prawa w zakresie ochrony środowiska

Rozwiązania zawarte w Zmianie Studium są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie ochrony środowiska i ochrony dziedzictwa kulturowego.

11.5. Ocena z punktu widzenia skuteczności ochrony bioróżnorodności

Przy prowadzeniu polityki zrównoważonego rozwoju obszaru sołectwa, zgodnie z rozwiązaniami zawartymi w Zmianie Studium, utrzymanie i ochrona dziedzictwa przyrodniczego jest w pełni możliwa.

Natomiast sama bioróżnorodność może być zachowana poprzez ochronę istniejącej fitocenozy i zasobów faunistycznych oraz wprowadzanie nowych nasadzeń zróżnicowanych gatunkowo.

11.6. Ocena skutków dla istniejących form ochrony przyrody

Obszar Chronionego Krajobrazu Przysieczne Skrzy Prawej obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

W granicach projektu zmiany studium nie występują inne obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody, nie występują obszary chronione Natura 2000 oraz nie występują inne siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt wymagające ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 lub podlegające ochronie, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie.

Obszar znajduje się poza obszarami specjalnej ochrony ptaków. Środowisko omawianego obszaru nie ma związków funkcjonalnych z ww. obszarami.

Nie przewiduje się możliwości wystąpienia negatywnego oddziaływania na te obszary.

11.7. Ocena zagrożeń dla środowiska i ludzi

Ustalenia Zmiany Studium służą wprowadzaniu standardów jakości środowiska na zasadach określonych w obowiązujących przepisach prawa. Rozwiązania zawarte w Zmianie Studium nie wprowadzają uciążliwości dla zdrowia ludzi, a uporządkowanie przestrzenne terenu, delimitacja obszarów funkcjonalnych oraz ochrona i rozbudowa systemu zieleni prowadzi do poprawy jakości życia mieszkańców.

11.8. Ocena zagrożeń dla środowiska kulturowego

- 1) Na terenie objętym zmianą Studium UiKZP występują formy chronione prawem:
 - a) obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków Gminy Sierpc;
 - b) stanowiska archeologiczne wpisane do wojewódzkiej ewidencji konserwatorskiej oraz wytypowane do wpisania do gminnej ewidencji zabytków Gminy Sierpc.
- 2) W tekście i na rysunku Zmiany Studium zamieszczono ustalenia dotyczące ochrony obiektów zabytkowych, ochrony ekspozycji i otoczenia obiektów zabytkowych, określono granice stanowisk archeologicznych i warstw, w których obowiązują przepisy odrębne;
- 3) W strefach obszarów stanowisk archeologicznych ustanowiono obowiązek przeprowadzania badań archeologicznych i sporządzenia dokumentacji z ich przebiegu przed przystąpieniem do robót ziemnych lub dokonania zmiany charakteru dotychczasowej działalności na terenie działek, na których są one zlokalizowane;
- 4) W zakresie archeologii ustalono podstawowy zakres programu badań ratowniczych ze względu na zagrożenie czynnikami przyrodniczymi i działalnością człowieka;
- 5) Na całym obszarze sołectwa Studzieniec obowiązują przepisy umożliwiające czynną i bierną ochronę środowiska kulturowego, w tym ustawa z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury;
- 6) Sołectwo Studzieniec nie posiada spisu dóbr kultury współczesnej.
Rozwiązania planistyczne zawarte w Zmianie Studium pozwalają w pełni chronić historyczne układy przestrzenne oraz kształtować nowy układ ruralistyczny w nawiązaniu do tradycyjnych wiejskich i podmiejskich jednostek osadniczych.
- 7) Nie przewiduje się w wyniku realizacji negatywnych oddziaływań ustaleń Zmiany Studium na istniejące formy ochrony środowiska kulturowego.

VI. OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

1. Ogólna ocena oddziaływania na środowisko przyrodnicze ustaleń Zmiany Studium

Rozwiązania planistyczne przyjęte w Zmianie Studium uporządkują centralny obszar przestrzeni gminy Sierpc. W poszczególnych dziedzinach i komponentach środowiska prognozę wpływu Zmiany Studium można podsumować następująco:

ELEMENT ŚRODOWISKA	PROGNOZA PRZEKSZTAŁCENÍ
Zanieczyszczenie powietrza	- wzrost zanieczyszczenia związanych z ruchem samochodowym, - przekraczane standardy w bezpośrednim sąsiedztwie głównych tras komunikacyjnych tranzytowych;
Klimat	- wystąpi lokalne przekształcenie warunków mikroklimatycznych, - jakość i skala przekształceń będzie typowa dla terenów ruralistycznych, o ekstensywnej zabudowie i dużych obszarach zielonych; - przekształcenia nie będą miały negatywnego wpływu na ogólną ocenę stanu środowiska;
Hałas i wibracje	- rozwój układu komunikacyjnego będzie wiązał się ze zwiększoną emisją hałasu i pogorszeniem dotychczasowego klimatu akustycznego; - stosowanie zabezpieczeń akustycznych powinno ograniczyć wpływ hałasu na stan środowiska; mieszkaniowego na terenach sąsiadujących z pasami komunikacyjnymi;
Wytwarzanie ścieków	- zwiększenie ładunku wód opadowych i ścieków sanitarnych odprowadzanych do kanalizacji; - zabezpieczenie odbioru wytworzonych ścieków sanitarno-bytowych;
Wytwarzanie i zagrożenie odpadami	- wzrost ilości wytwarzanych odpadów związanych z realizowanymi usługami; - nie przewiduje się większych niż typowe dla terenów zurbanizowanych zagrożeń środowiska;
Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące	- nie planuje się budowy nowych źródeł promieniowania w postaci linii napowietrznych SN i WN, - przewidywane źródła (stacje transformatorowe) będą zabezpieczone przed oddziaływaniem na zdrowie człowieka; - istniejące źródła (linie napowietrzne 110 kV i stacje transformatorowe) będą zabezpieczone przed oddziaływaniem na zdrowie człowieka; - lokalizacja nowej zabudowy przewidzianej na pobyt ludzi poza strefą oddziaływania;
Ryzyko poważnych awarii	- ustalenia nie wywołują szczególnych nowych zagrożeń; - nie przewiduje się ryzyka poważnych awarii przemysłowych; - ryzyko awarii będzie związane z funkcjonowaniem stacji benzynowych, tras komunikacyjnych, tranzytów oraz zakładów produkcyjno-usługowych

Środowisko życia człowieka	• nastąpi intensyfikacja zagospodarowania; • obszary krajobrazów chronionych i lasów wyłącza się z zabudowy;
Gleby	• bez ujemnego wpływu; • transpozycje terenów i form użytkowania zapobiegną degradacji i dewaluacji gleb na terenach nieużytkowanych i porolniczych; • gleby lasów pozostaną w dotychczasowym użytkowaniu;
Powierzchnie biologicznie czynne	• ustalenia projektu zmiany studium umożliwią wprowadzenie zieleni na obszary porolnicze i niezagospodarowane;
Kopaliny	• bez wpływu;
Wody powierzchniowe	• bez wpływu;
Wody podziemne	• lokalnie może wystąpić obniżenie zwierciadła wody gruntowej, nie będzie miało ono jednak wpływu na wegetację roślinności na obszarze wsi i poza nim; • odprowadzanie ścieków poprzez system kanalizacji uchroni wody podziemne od przekształceń jakościowych; • odprowadzenie wód opadowych z terenów mieszkaniowych do gruntu będzie elementem łagodzącym zmiany w bilansie wodnym;
Pokrywa roślinna	• ochrona i kreowanie nowych form zieleni; • na wyznaczonych terenach ustala się zasadę wprowadzania zieleni o zróżnicowanej szacie; • wymóg zachowania istniejących drzew ozdobnych;
Świat zwierzęcy	• bez wpływu; • możliwy wzrost gatunków lęgowych ptaków w związku z tworzeniem nowych form i skupisk zieleni średniej i wysokiej; • lokalne szlaki migracji mogą zostać zmienione poprzez dopuszczenie funkcji turystycznej i budowę przekopów przeciwpowodziowych;
System ekologiczny	• zostanie zachowany;
Bioróżnorodność	• utrwalanie ekosystemu;
Rzeźba terenu	• lokalne przekształcenie rzeźby terenu na skutek realizacji inwestycji, przede wszystkim drogowych; • zniszczeniu mogą ulec lokalne mikroformy rzeźby; • na obszarach chronionych naturalne formy rzeźby terenu zostaną całkowicie zachowane;
Krajobraz	• progresywna ruralizacja terenu bez wprowadzania dominat krajobrazowych; • uporządkowanie funkcjonalno- przestrzenne terenów poza granicami obszarów krajobrazów chronionych;
Prawne formy ochrony ożywionych i nieożywionych elementów środowiska	• Obszar Chronionego Krajobrazu Przyrzecze Skrwy Prawej;
Elementy kulturowe środowiska	• odpowiednia jakość zagospodarowania i kompozycja urbanistyczna przestrzeni; • przywrócenie walorów zabudowy poprzez remonty i modernizację;

2. Określenie możliwości rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko i krajobraz

ELEMENT ŚRODOWISKA	PROGNOZA PRZEKSZTAŁCEN
Zanieczyszczenie powietrza	- wzrost udziału źródeł energii odnawialnej w zaopatrywaniu obiektów, - ograniczanie transportu tranzytowego przez tereny upraw rolnych i zabudowy mieszkaniowej;
Wytwarzanie ścieków	budowa systemu kanalizacji rozdzielczej (sanitarnej i deszczowej) na całym obszarze zurbanizowanym, w tym w pasach dróg wewnętrznych;
Wytwarzanie odpadów	nie przewiduje się większych niż dla terenów zruralizowanych zagrożeń w tej dziedzinie;
Hałas i wibracje	stosowanie nawierzchni cichobieżnych na drogach ponadlokalnych, tranzytowych
Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące	kablowanie linii elektroenergetycznych NN i SN;
Ryzyko poważnych awarii	nie przewiduje się;
Wody powierzchniowe	retencjonowanie wód opadowych do celów gospodarczych w obszarze planu (oczka wodne, zbiorniki wodne);
Wody podziemne	- ograniczone podpiwniczenia budynków; - maksymalizacja powierzchni biologicznie czynnej;
Rzeźba terenu	ograniczone przekształcanie lokalnych mikroform rzeźby;
Gleba	nakaz zabezpieczenia urodzajnej warstwy gleby podczas prac budowlanych;
Klimat	- oddziaływanie ogólnie gminne; - wystąpi lokalne przekształcenie warunków klimatycznych lecz jakość i skala przekształceń nie będą miały negatywnego wpływu na ogólną ocenę stanu środowiska;
Pokrywa roślinna	- restrykcje dot. likwidacji drzew ozdobnych; - maksymalizacja wskaźników powierzchni biologicznie;
Świat zwierzęcy	wprowadzanie pasów zadrzewień i zakrzewień na terenach zabudowy - potencjalne miejsca lęgowe ptaków
Krajobraz	bez wpływu na chronione obszary krajobrazowe;
Prawne formy ochrony ożywionych i nieożywionych elementów środowiska	Obszar Chronionego Krajobrazu Przysięcze Skrzy Prawej;
Elementy kulturowe środowiska	brak negatywnych oddziaływań;

3. Ogólna ocena skutków ustaleń na środowisko przyrodnicze poza granicami zmiany studium

ELEMENT ŚRODOWISKA	PROGNOZA PRZEKSZTAŁCEŃ
Zanieczyszczenie powietrza	wzrost zanieczyszczenia związany z ruchem samochodowym na obszarach przyległych do tras komunikacyjnych tranzytowych;
Wytwarzanie ścieków	wzrost ilości ścieków odprowadzanych poza obszar wsi, do oczyszczalni ścieków w Sierpcu;
Wytwarzanie odpadów	konieczność zapewnienia przetworzenia, utylizacji lub składowania odpadów poza obszarem ich wytwarzania (zakład utylizacji odpadów w Rachocinie);
Hałas i wibracje	rozwój układu komunikacyjnego będzie wiązał się ze zwiększoną emisją hałasu, pogorszeniem dotychczasowego klimatu akustycznego na terenach przyległych do tras komunikacyjnych ruchu;
Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące	bez wpływu;
Ryzyko poważnych awarii	bez wpływu;
Środowisko życia człowieka	- pogorszenie warunków związanych z jakością powietrza oraz hałasem i wibracjami na terenach mieszkaniowych wzdłuż drogi krajowej nr 10 oraz drogi wojewódzkiej nr 560; - utrzymanie dopuszczalnych poziomów emisji w tym zakresie będzie wymagało odpowiednich zabezpieczeń;
Wody powierzchniowe	bez wpływu;
Wody podziemne	bez wpływu;
Rzeźba terenu	bez wpływu;
Klimat	możliwa intensyfikacja cech typowych dla klimatu zurbanizowanego;
Pokrywa roślinna	bez wpływu;
Świat zwierzęcy	bez wpływu;
System ekologiczny bioróżnorodność	bez wpływu;
Krajobraz	bez wpływu;
Prawne formy ochrony ożywionych i nieożywionych elementów środowiska	bez wpływu;
Elementy kulturowe środowiska	bez wpływu;

VII. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Obszar objęty projektem Zmiany Studium jest obszarem wiejskim, częściowo przeobrażonym antropogenicznie, powiązanym funkcjonalnie, przestrzennie i komunikacyjnie z miastem Sierpc.

Zmiany i przekształcenia poszczególnych elementów środowiska nastąpiły w procesie historycznym.

Planowana struktura funkcjonalno-przestrzenna obszaru opracowania jest zgodna z założeniami i celami określonymi w programach i opracowaniach planistycznych, wymienionych w Rozdziale 1.

Obszar Studzieńca posiada wszelkie predyspozycje i wskazania do prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju, tworzenia atrakcyjnych warunków dla przedsiębiorczości i aktywizacji gospodarczej, podnoszenia poziomu i standardów życia mieszkańców z zagwarantowaniem możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb oraz zachowania równowagi przyrodniczej i trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.

Nie istnieją przeciwwskazania dla transpozycji funkcjonalno-przestrzennej terenów, nieuchronnej w procesie przemian i rozwoju gospodarczego sołectwa Studzieniec oraz gminy Sierpc.

Projekt zmiany studium kształtuje układ przestrzenny w nawiązaniu do tradycyjnego modelu zabudowy wiejskiej, ale również do struktury zabudowy podmiejskiej, kohabitującej z miastem. Progresywny wzrost inwestycji oraz liczby mieszkańców i użytkowników terenów wpłynie na ukształtowanie oraz na specyfikę klimatu sołectwa, ściśle powiązanego z miastem Sierpc.

Ustalenia projektu zmiany studium w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i życia ludzi są prawidłowe, odpowiadające warunkom ekofizjograficznym, należy ocenić jako właściwe. Zabezpieczają standardy środowiskowe określone odrębnymi przepisami i programami środowiskowymi, a realizacja kierunków zagospodarowania przestrzennego wzbogaci tereny sołectwa w nowe elementy biotyczne.

Bioróżnorodność obszarów może być zachowana poprzez ochronę i rozwój istniejącej fitocenozy i zasobów faunistycznych. Przyjęte ustalenia w zakresie ochrony wartości przyrodniczych zapobiegają degradacji środowiska i postępującej dewaloryzacji terenów otwartych w wyniku zanikania funkcji rolniczej, kluczowej w dotychczasowym rozwoju wsi.

Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań ustaleń projektu zmiany studium na istniejące zasoby środowiska przyrodniczego oraz wystąpienia zagrożeń dla środowiska i zdrowia.

Rozwiązania są zgodne z przepisami prawa ochrony środowiska i przepisami ochrony dziedzictwa kulturowego.

Przy prowadzeniu polityki zrównoważonego rozwoju obszaru sołectwa, zgodnie z rozwiązaniami projektu zmiany studium, utrzymanie oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego jest całkowicie zapewniona.

Przyjęte ustalenia zachowują zasady ekorozwoju, prowadzą do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska.

Ustalenia Zmiany Studium zapewnią funkcjonalność systemu przyrodniczego gminy na Obszarze Chronionego Krajobrazu Przyrzecze Skrzy Prowej. Topoklimat i przewietrzanie obszaru nie ulegną zmianie.

Nie przewiduje się możliwości wystąpienia negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000.

Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań ustaleń na istniejące formy ochrony przyrody.

W bezpośrednim otoczeniu tras komunikacyjnych nie postuluje się ograniczenia zagrożeń dla środowiska i zdrowia ludzi środkami przestrzennymi, w postaci budowy ekranów akustycznych, degradujących walory krajobrazowe, bowiem takie możliwości daje stosowanie rozwiązań technicznych na etapie projektowania budowlanego nowych obiektów lub prowadzenia remontów oraz odpowiednie kształtowanie systemu zieleni izolacyjnej.

W otoczeniu uciążliwych tras komunikacyjnych oraz poza obszarami zamieszkania i użytkowania rolniczego lokalizowane będą inwestycje produkcyjne i usługowe. Ocenia się, że poza zasięgiem bezpośredniej uciążliwości dróg standardy jakości środowiska będą mieścić się w granicach dopuszczalnych norm.

Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań ustaleń na istniejące formy ochrony środowiska kulturowego.

Projekt zmiany studium ustala ochronę stanowisk archeologicznych i warstw wskazanych na rysunku, zgodnie z obowiązującymi przepisami szczegółowymi w tym zakresie.

Podsumowując, rozwiązania planistyczne Zmiany Studium:

- wywołają lokalne, korzystne przeobrażenia w strukturze szaty roślinnej i w krajobrazie terenów otwartych, położonych poza granicami obszarów krajobrazowych dolin rzecznych objętych ochroną,
- wywołają typowe, charakterystyczne dla procesów restrukturyzacji przeobrażenia w środowisku terenów wiejskich,
- zapewnią prawidłowe warunki dla funkcjonowania systemu przyrodniczego wsi,
- są zgodne z przepisami prawa w zakresie ochrony środowiska.

VIII.USZCZEGÓLOWIENIE INFORMACJI WYMAGANYCH W PROGNOZIE

Opracowanie jest realizacją obowiązku określonego w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 53 ww. ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie, został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie (pismo RDOŚ-14-WOOS-I-DC-7041-946/09 z dnia 15-05-2009).

Zakres i stopień szczegółowości:

- a) zakres prognozy oddziaływania na środowisko, zgodny z art.51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227),
- b) stopień szczegółowości - należy w prognozie szczególną uwagę poświęcić roli dolin rzecznych: Sierpienicy i Skrwy Prawej jako korytarzy ekologicznych (art. 5 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody).

1. Charakterystyka dolin rzecznych

- a) Walory i zasoby przyrodnicze dolin rzecznych województwa mazowieckiego

Hydrografia województwa mazowieckiego obejmuje układ rzek, jeziora oraz sztuczne, dolinne zbiorniki wodne, utworzone poprzez przegrodzenie koryt rzecznych zaporami. Układ dolin i sieć rzek zostały ukształtowane w czwartorzędzie, w okresie zlodowaceń, szczególnie w wielkim interglacjale, podczas zlodowacenia środkowopolskiego i podczas maksymalnego zasięgu zlodowacenia bałtyckiego. Cały obszar województwa położony jest w dorzeczu rzeki Wisły i zajmuje 21.1% powierzchni dorzecza w granicach kraju.

Wisła jest bardzo ważnym w skali Europy korytarzem ekologicznym. Dla obszaru województwa mazowieckiego Wisła jest rzeką tranzytową, stanowi najważniejsze źródło poboru wody i jednocześnie jest głównym odbiornikiem ścieków. Do najważniejszych jej dopływów należą: Iłzanka, Radomka, Okrzejka, Wilga, Pilica, Świder, Jeziorka, Narew, Mołtawa, Skrwa Prawa i Skrwa Lewa.

- b) Morfologia

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski wg Kondrackiego, badany obszar leży na granicy dwóch makroregionów fizyczno-geograficznych: Pojezierza Chełmińskiego-Dobrzyńskiego od zachodu (z mezoregionami: Pojezierzem Dobrzyńskim i Równiną Urszulewską) i Niziny Północnomazowieckiej od wschodu (z mezoregionami: wysoczyzną Płońską i Równiną Raciąską).

W rzeźbie otaczającego teren badań obszaru można wyróżnić trzy główne jednostki geomorfologiczne: równinę sandrową, wysoczyznę morenową i dolinę Skrwy.

Wysoczyzna morenowa jest rozcięta doliną Skrwy na dwie nieco różne pod względem geomorfologicznym części. Zachodnia część ma bardzo urozmaiconą rzeźbę młodego krajobrazu polodowcowego. Przeważa tu wysoczyzna morenowa falista z pagórkami kemowymi i zagłębieniami bezodpływowymi. Obszar po wschodniej stronie Skrwy ma charakter wysoczyzny morenowej płaskiej. Teren po wschodniej stronie rzeki Skrwy obejmuje dwie główne jednostki geomorfologiczne:

- dolinę rzeki Sierpienicy
- wysoczyznę morenową

Rzędne wysokościowe badanego terenu wynoszą od 102,5 do 109 m n.p.m. w dolinie i od 115 do 120 m n.p.m. na wysoczyźnie. Granicę tych dwóch jednostek stanowi skarpa o wysokości od 6 do 11 m i nachyleniu od 10 do 45°, miejscami pionowa (w rejonie miejscowości Borkowo-Młyn).

Obszar wysoczyzny jest silnie zdenudowany i ma charakter rzeźby płaskorówninnej.

- c) Hydrografia

Cały badany teren leży w dorzeczu rzeki Skrwy, prawobrzeżnego dopływu Wisły i odwadniany jest przez nią i jej dopływy (Sierpienicę, Chrapońkę i kilka mniejszych cieków bez nazwy). Rzeka Sierpienica jest prawym, głównym dopływem Skrwy i należy do zlewni III rzędu. Ma charakter rzeki drenującej i jest głównym ciekim odwadniającym badany obszar. Odcinek miejski Sierpienicy jest uregulowany. W tej części doliny występują liczne rowy odwadniające oraz kanały odprowadzające wody opadowe i wody z oczyszczalni. Na odcinku na wschód od miasta Sierpc rzeka ma charakter nizinnej rzeki meandrującej z licznym zamknięciami meandrów i odnogami.

Na tym odcinku występują liczne niewielkie oczka wód stojących w zagłębieniach torfowych, a rzeka jest porośnięta roślinnością. W części zachodniej na szerokim odcinku od miasta do ujścia do Skrwy rzeka ma charakter rzeki meandrującej i tworzy duże meandry, częściowo zamknięte. W tej części doliny zlokalizowane są liczne bagna i podmokłości oraz kilka obszarów wód stojących. Średni przepływ rzeki Sierpianicy w Sierpcu w latach 1974 – 1978 wynosił 1,6 m³/sek (od 0,06 do 30,4 m³/sek). Woda w rzece należy do wód pozaklasowych.

Przeprowadzone obliczenia wykazały, że w stanie aktualnym koryto Sierpianicy nie jest w stanie zapewnić minimalnej głębokości nawigacyjnej dla kajaków, w szczególności w okresach posusznych.

d) Budowa geologiczna

Teren zlokalizowany jest w obrębie synklinorium warszawskiego na obszarze niecki warszawskiej. Ostateczne ukształtowanie powierzchni terenu związane jest z transgresją lądolodu zlodowacenia bałtyckiego. W okresie wycofywania się lodowca powstały doliny Skrwy i jej dopływów. Na obszarze wysoczyzny dominują piaski wodnolodowcowe i płyty glin zwałowych oraz piaski i mulki zastoiskowe. Dolinę rzeki Sierpianicy wypełniają holocenijskie piaski i mady rzeczne oraz grunty organiczne w zagłębieniach bezodpływowych i starorzeczach.

e) Obszary zagrożenia powodziowego

Skutki zagrożeń powodziowych na obszarze województwa mazowieckiego mogą mieć charakter lokalny lub regionalny. Stan zagrożenia stwarzają głównie rzeki w okresie wiosennych roztopów i spływu kry po śnieżnych i mroźnych zimach. Rzadziej spotykane wezbrania letnie związane są z długotrwałymi opadami.

Opracowywane przez RZGW Studium zagrożeń powodziowych stanowią materiał wyjściowy w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzji o warunkach zabudowy.

Do technicznych zabezpieczeń przeciwpowodziowych należą:

- środki ochrony czynnej, głównie zbiorniki retencyjne, których celem jest zapobieganie możliwości powstania wezbrań przynoszących straty gospodarcze;

Do ochrony czynnej zalicza się również przystosowanie zlewni poprzez zwiększenie retencyjności małymi zbiornikami wiejskimi, stawami oraz właściwą agrotechniką i agromelioracją.

- środki ochrony biernej, głównie wały przeciwpowodziowe mające na celu ochronę terenów przed ich zalaniem przez falę wezbraniową.

f) Program udraźniania rzek województwa mazowieckiego

W miarę powstawania coraz liczniejszych oczyszczalni ścieków poprawia się jakość wód w rzekach, jednak istniejące przegrody czynią rzekę mało bądź nieprzydatną dla ryb anadromicznych. Aby umożliwić organizmom wodnym – nie tylko rybom – wędrówki niezbędne w ich cyklu życiowym, konieczna jest budowa urządzeń udraźniających rzeki i potoki. Właściwe prowadzenie zabiegów rekultywacyjnych może przywrócić rzekom ich ekologiczne walory. Realizacja programu została podzielona na cztery etapy:

Etap I - 121 przegród, w tym Skrwa Prawa do górnej granicy Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego,

Etap II – 98 przegród, w tym Skrwa Prawa powyżej górnej granicy Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego,

Etap IV – 488 przegród – pozostałe ciekły w tym Sierpianica

g) Zagospodarowanie dolin rzecznych

Doliny rzeczne stanowią odrębne układy przyrodnicze, odznaczające się specyficznymi formami budowy geologicznej, rzeźby, stosunków wodnych, klimatu oraz charakterem fauny i flory. Charakter zagospodarowania bezpośredniego sąsiedztwa dolin ma bardzo istotny wpływ na ich walory przyrodnicze. Najwyższy poziom przekształceń związany jest z obszarami zurbanizowanymi, przemysłowymi i elementami sieci komunikacyjnej. Na obszarach, gdzie nie rozwija się urbanizacja, stopień przekształcenia przyrody powiązany jest bezpośrednio z układem typów wykorzystania ziemi. Najwyższy stopień przekształceń w tym zakresie związany jest z obszarami upraw (grunty orne, sady).

Uznaje się, że niższy stopień przekształceń reprezentują obszary użytków zielonych (łąk i pastwisk). Obszary leśne wykazują najniższy stopień antropogenizacji.

W zagospodarowaniu dolin rzecznych występują dwa trudne do pogodzenia cele:

- ochrona rzek i ich dolin oraz związanych z nimi ekosystemów oraz
- zaspokojenie potrzeb związanych z wykorzystaniem zasobów wodnych i zagospodarowaniem dolin, w tym także ochrona przed powodzią.

Trudność w osiągnięciu tych równorzędnych celów polega na tym, że rozwój społeczny i ekonomiczny, w tym również rozwój osadnictwa na terenach zalewowych, wymuszający techniczną ochronę przeciwpowodziową oraz kanalizowanie rzek są zagrożeniem dla ilościowych i jakościowych zasobów wodnych, naturalnych ekosystemów związanych z wodami płynącymi i dolinami rzecznyymi.

Do najważniejszych barier ekologicznych w dolinach rzek należą: duże ośrodki osadnicze, zbiorniki zaporowe, uprawy gruntów ornych dochodzących aż do brzegów rzek, bezleśne odcinki wzdłuż dolin rzecznych. Istotnymi barierami są wszelkiego rodzaju ogrodzenia dochodzące do rzek oraz mosty drogowe i kolejowe. Usytuowane nad rzekami ośrodki osadnicze (zwłaszcza zlokalizowane na obu jej brzegach) często są przyczyną zaburzeń w funkcjonowaniu korytarzy ekologicznych.

h) Turystyka

Walory przyrodniczo-krajobrazowe dolin rzecznych stwarzają dogodne warunki rozwoju różnorodnych form turystyki. W województwie mazowieckim wyodrębnione rejonu turystyczne o znaczeniu regionalnym związane są z dolinami rzek: Wisły, Bugu, Pilicy, Wkry, Skrwy Prawej i części rzeki Narew.

W 2005 roku Mazowieckie Biuro Planowania Przestrzennego i Rozwoju Regionalnego w Warszawie opracowało „Koncepcja szlaków turystyczno-kulturowych”, którego celem była realizacja zapisów projektu Wojewódzkiego Programu Opieki nad Zabytkami przez działania w ramach zdefiniowanych układów pasmowych.

Układ pasmowy umożliwia stworzenie powiązań pomiędzy ośrodkami o dobrze wykształconej tożsamości kulturowej z obszarami peryferyjnymi, pozwala na koordynację działań o charakterze liniowym, np. związanych z wodnymi szlakami turystycznymi, czy trasami europejskich programów turystyki kwalifikowanej.

Opracowanie miało na celu wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego jako ważnego czynnika rozwoju turystyki, co w konsekwencji może skutkować wzrostem gospodarczym regionu.

2. Rzeka Skrwa Prawa

Skrwa Prawa - prawy dopływ Wisły / powierzchnia zlewni 1 633,5 km² / długość 117,6 km;

Rzeka płynąca po Pojezierzu Chełmińsko-Dobrzyńskim, której źródła znajdują się w powiecie żuromińskim w okolicach wsi Płociczno. Zlewnia bogata jest w sieć cieków i rowów melioracyjnych. Na całej długości rzeka zasilana jest licznymi dopływami, dzięki którym staje się największym prawym dopływem Wisły, pomiędzy Narwią a Drwęcą. Skrwa Prawa płynie w podmokłej dolinie, przepływa przez lasy nieopodal Sierpca, przez jezioro Skrwilno, Brudzeński Park Krajobrazowy i uchodzi do Jeziora Włocławskiego (Zbiornika Włocławskiego) na rzece Wiśle. Skrwa wyznacza granicę między historycznymi ziemiami: Mazowszem i Ziemią Dobrzyńską.

Urozmaicona rzeźba dorzecza Skrwy Prawej jest wielką osobliwością na nizinnym i równinnym Mazowszu.

Najważniejszym, najsilniej zaznaczonym elementem tej rzeźby pozostaje głęboko wcięta w wysoczyznę dolina Skrwy Prawej w jej dolnym biegu. Brzegi doliny wykształcone są zarówno jako płaskie terasy rzeczne, jak i strome, niemal pionowe skarpy. Licznymi jarami i wąwozami spływają stale lub okresowo niewielkie strumienie zasilające Skrwę. Konfiguracja terenu, występowanie wody, warunki glebowe i klimatyczne, ma wpływ na występowanie poszczególnych gatunków roślin tworzących określone zbiorowiska.

Dno rzeki jest piaszczyste z domieszką żwiru i kamieni, a miejscami występuje nagromadzenie głazów pochodzących z obrywów i osuwisk brzegowych. W zatoczkach i za spiętrzeniami odkładają się namuły i detrytus z opadłych liści. W bezpośrednim sąsiedztwie rzeki brzegi porasta olcha, wierzbza rokita i leszczyna, których korzenie umacniają strome brzegi. Wyżej położone zbocza doliny porastają lasy liściaste, głównie grądy.

Rzeka Skrwa Prawa na znacznej długości prowadzi wody w IV klasie (na odcinku źródłowym nawet w III), a tylko krótki odcinek poniżej ujścia Sierpienicy (ze ściekami z Sierpca) zakwalifikowano do wód w V klasie, o czym zadecydowały wskaźniki tlenowe, biogenne i mikrobiologiczne. Zlewnia charakteryzuje się wysokim udziałem terenów zalesionych i łąk, co ogranicza obszarowe spływy zanieczyszczeń.

Walory przyrodnicze dolnego odcinka Skrwy Prawej i przylegających kompleksów leśnych obejmują Brudzeński Park Krajobrazowy wraz z otuliną. W sąsiedztwie parku, w kierunku północnym rozciąga się Obszar Chronionego Krajobrazu Przyrzecze Skrwy Prawej, chroniący przyrodę środkowego i częściowo górnego odcinka doliny Skrwy Prawej. Dolina Skrwy jest częścią korytarza północno-centralnego w sieci krajowej ECONET-POLSKA.

3. Rzeka Sierpienica

Sierpienica - lewy dopływ Wisły (recypient - Skrwa Prawa) / powierzchnia zlewni 395,8 km² / długość 52,4 km. Rzeka uchodzi do Skrwy na 62,6 km jej biegu. Jej źródła znajdują się w okolicach Bielska. Ciekami źródłowymi są Sierpienica Prawa i Lewa, przy czym za ciek główny przyjęto uznawać Sierpienicę Lewą. Płyne ona szeroką, miejscami zatorfioną doliną, a otaczająca ją wysoczyzna zbudowana jest z piasków i glin. W początkowym odcinku Sierpienica płynie przez tereny zabudowane. W środkowej części zlewni występuje gęsta sieć strug i rowów melioracyjnych. Na tym odcinku płynie przez tereny rolne, głównie łąki. W początkowym odcinku Sierpienica płynie przez tereny zabudowane i ma charakter V klasy, ze względu na zanieczyszczenia biogenne i stan mikrobiologiczny. W środkowej części rzeka płynie przez tereny rolne, głównie łąki, dzięki czemu szybko następuje proces samooczyszczania i woda posiada charakter nawet III klasy jakości. Wskaźniki sporadycznie przyjmują IV lub V klasę. Dopiero ścieki komunalne i przemysłowe z Sierpc powodują znaczne zanieczyszczenie ujściowego odcinka Sierpienicy. Rzeka w punkcie poniżej Sierpc prowadzi wody zaliczone do V klasy ze względu na wskaźniki tlenowe, biogenne i mikrobiologiczne, co powoduje degradację wód Skrwy w odcinku przy ujściu Sierpienicy.

a) Charakterystyka przyrodnicza doliny rzeki Sierpienicy

Aktualny stan warunków wodnych w zlewni rzeki Sierpienicy wskazuje na systematyczne obniżanie się zwierciadła wód powierzchniowych i podziemnych, pogorszeniem ich jakości, degradację wód gruntowych oraz zmniejszaniem się retencji wodnej. Uległa zmniejszeniu retencja powierzchniowa i poziom wilgoci gleb. W okresie ostatniego półwiecza obserwowano obniżenie się wysokości opadów atmosferycznych, stanów wód powierzchniowych i podziemnych. Bilans wodny sporządzony dla zlewni Sierpienicy wykazuje, że zlewnia ta charakteryzuje się niewielkimi zasobami wodnymi. Opad i odpływ są niższe niż w innych podobnego typu zlewniach Mazowsza, natomiast parowanie jest znacznie wyższe.

Tereny, przez które przepływa Sierpienica nie stanowią interesującego obiektu przyrodniczego, ze względu na ich typowo rolniczy charakter. Obszar ten należy do najmniej zalesionych w Polsce. Sieć rzeczna jest słabo rozwinięta, brak jest większych jezior, torfowisk i innych kompleksów naturalnych zbiorowisk roślinnych.

Bujniejsza roślinność rozwija się wzdłuż dolin rzecznych Sierpienicy i Skrwy.

Na różnorodność roślinności dolin szczególnie wpłynął wykształcający się lokalnie mikroklimat siedlisk.

Miejsca położone wyżej charakteryzują się korzystnymi warunkami termicznymi i dobrymi warunkami nasłonecznienia. Gleby nagrzewają się tu stosunkowo szybko ze względu na dość głęboko zalegającą wodę gruntową.

Dolina rzeki posiada mniej korzystne nasłonecznienie i warunki termiczne, zalegają tutaj mgły.

Warunki przyrodnicze, jakie występują na tym obszarze są typowe dla Niziny Mazowieckiej.

Szata roślinna reprezentuje użytki zielone naturalne, bez śladów zagospodarowywania.

Mikrorzeźba terenu i związana z nią stratygrafia przyczyniły się do powstania na tym obszarze kilku rodzajów użytków łąkowych. Większe skupiska nieużytków opianowanych przez roślinność drzewiastą występują w pasie przykorytowym rzeki. U nieużytki występują w obniżeniach terenowych, w których niemal przez cały rok stagnuje woda i dzięki temu, że nie mogły być wykaszane opianowane zostały przez roślinność drzewiastą.

b) Typy krajobrazów w dolinie rzeki Sierpienicy

Krajobraz lasów łęgowych z suchymi polanami w szerokiej dolinie

Omawiany typ krajobrazu występuje w najdalej wysuniętej na zachód części doliny. Lasy łęgowe rosną tu na podmokłych terenach podtapianych przez większą część roku przez Sierpienicę. Pośród rozlewisk można wyróżnić liczne polany. Są one położone w większości nieco wyżej ponad granicą zasięgu wezbrań. Ze względu na ograniczoną dostępność terenu dla ludzi, jest on cennym siedliskiem wielu gatunków fauny i flory.

Krajobraz mozaiki łąk i zadrzewień w szerokiej dolinie

Jest to dominujący typ krajobrazu w zachodniej części doliny. Obecnie pola zajmują tu niewielką powierzchnię. Znacznie większy obszar pokrywają łąki, pastwiska i nieprzydatne rolniczo turzycowiska. Jednak w wyniku spadku opłacalności rolnictwa i zaprzestania wykaszania większości łąk na tereny te szybko wracza w wyniku sukcesji wtórnej roślinność krzewiasta i drzewiasta. Proces ten, o ile nie zostanie powstrzymany, będzie prowadził to zatarcia obecnej mozaikowej struktury krajobrazu, cennej pod względem widokowym i rekreacyjnym.

Krajobraz mozaiki łąk i zadrzewień w wąskiej dolinie

Omawiany typ krajobrazu występuje w trzech jednostkach położonych we wschodniej części doliny o szerokości 100-200 metrów. Na wspomnianą mozaikę składają się zadrzewienia łąkowe, turzycowiska oraz okresowo podmokłe łąki. Część jednostek pokrywają rozlewiska Sierpienicy powstałe w wyniku budowy stawów młyńskich. Są to tereny o wysokiej wartości przyrodniczej, dużej atrakcyjności widokowej krajobrazu i dobrej dostępności (poza terenami podmokłymi) związanej z bliskością zabudowy miejskiej.

Krajobraz lasów łąkowych w wąskiej dolinie

Zwarte powierzchnie lasów występują we wschodniej części terenu opracowania w dwóch płatach oddzielających od siebie jednostki poprzedniego typu. Na obszarze dna doliny występują tu dobrze wykształcone łągi olszowo - jesionowe, natomiast na skarpie zaznacza się obecność roślinności grądowej. Stosunkowo niewielka szerokość doliny powoduje, że wiosną jest ona zalana wodą i praktycznie niedostępna dla człowieka.

Chronione tereny o wysokich walorach przyrodniczych

Tereny znajdujące się w zachodniej, szerokiej (do 600 metrów) części doliny są okresowo zalewane wodami Sierpienicy, które podczas wysokich stanów rzeki Skrwy, nie znajdując ujścia, tworzą cofkę.

Takie warunki doprowadziły do wytworzenia się charakterystycznych zbiorowisk roślinności łąkowej oraz bardzo licznych meandrów koryta rzeki, stale zmieniającej swój bieg.

Użytkowanie terenu przez człowieka jest ograniczone do korzystania z użytków zielonych. Obecnie łąki są koszone coraz rzadziej i szybko zarastają krzewami i drzewami. W krótkim czasie może to doprowadzić do zatarcia wartościowej pod względem krajobrazowym, mozaiki łąk, turzycowisk i zadrzewień. Jednocześnie zalewy uniemożliwiają zlokalizowanie na opisywanym obszarze intensywnego programu związanego z funkcją rekreacyjną i parkową. Można tu jedynie przeprowadzić ścieżkę pieszo-rowerową umożliwiającą dotarcie do ciekawych wnętrz krajobrazowych i obserwację procesów kształtowania się koryta rzeki oraz przyrody łągów i łąk, szczególnie atrakcyjnej wiosną.

Turzycowiska

Turzycowiska znajdują się we wschodniej, wąskiej części doliny na obszarze, z którego w ostatnim czasie usunięto większość drzew. Powstało ten sposób znaczne wnętrza krajobrazowe z cennym zbiorowiskiem niskiej roślinności bagiennej mogącym stanowić siedlisko wielu gatunków ptaków.

c) Studium naukowo-badawcze zagospodarowania doliny rzeki Sierpienicy - wnioski końcowe:

- dolina rzeki Sierpienicy charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi i kulturowymi,
- aktualny stan warunków środowiskowych w zlewni rzeki Sierpienicy wskazuje na powolną, systematyczną degradację (obniżanie się zwierciadła wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych, pogorszeniem ich jakości, zmniejszaniem się retencji wodnej oraz zmiany w szacie roślinnej i krajobrazie,
- stan ten wymusza podjęcie zdecydowanych działań mających na celu zahamowanie niekorzystnych zmian oraz systematyczne przywracanie warunków jakie występowały w przeszłości,
- w celu ochrony walorów przyrodniczych i kulturowych proponuje się na całym odcinku doliny, ograniczonym granicami miasta, utworzenie parku linearnego.

4. Rola dolin rzecznych Sierpienicy i Skrwy Prawej jako korytarzy ekologicznych

4.1. Definicja korytarzy ekologicznych i regulacje prawne

Korytarze ekologiczne są niezbędne dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego oraz potrzebne dla poprawnego i efektywnego gospodarowania zasobami przestrzeni. Są ważne dla zachowania życia gatunków biosfery i ekologicznych warunków życia człowieka. Mają znaczenie nie tylko przyrodnicze, ale także społeczne i ekonomiczne. Korytarze ekologiczne są elementami liniowymi w krajobrazie (w przeciwieństwie do płatów), kontrastują z otoczeniem i są elementem sieci tzn. łączą się z płatem lub innym korytarzem.

W polskim prawodawstwie brakuje formalnie zdefiniowanych pojęć łączności ekologicznej oraz sieci ekologicznej. Ustawa o ochronie przyrody w art. 5 pkt. 2 zawiera ogólnikową i nieprecyzyjną definicję korytarza ekologicznego:

Korytarz ekologiczny - obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów.

[Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.)]

Nie pozwala to na kwalifikację obszarów, które według koncepcji naukowych powinny podlegać ochronie ze względu na znaczenie dla zachowania lub odtwarzania łączności przyrodniczych. Jediną obszarową formą przyrody odnoszącą się bezpośrednio do ochrony korytarzy ekologicznych, są właśnie Obszary Chronionego Krajobrazu.

Obecnie można zaobserwować zmianę akcentów i odejście od tradycyjnej obszarowej ochrony przyrody, na rzecz zrównoważonego użytkowania i rozwoju, w szerszej perspektywie, zarówno w ujęciu przestrzennym jak i społecznym, gospodarczym, uwzględniając jednocześnie potrzeby zachowania bioróżnorodności na całym rozpatrywanym obszarze.

4.2. Krajowa sieć ekologiczna ECONET-POLSKA

Krajowa sieć ekologiczna ECONET-POLSKA (ECONET-PL) jest wielkoprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu.

Obszary chronione w Polsce stanowiły podstawową determinantę kształtowania sieci ECONET-PL.

Z założenia sieć tworzy system ciągły, o strukturze wyznaczonej przez obszary węzłowe i korytarze ekologiczne rangi międzynarodowej i krajowej, które stanowią o specyfice przyrody. Wyróżniono siedem korytarzy międzynarodowych, które łączą tereny położone na przeciwległych granicach kraju. Pozostałe korytarze nazwane korytarzami krajowymi łączą obszary położone wewnątrz z korytarzami głównymi oraz zapewniają wariantowość dróg migracji.

Zadaniem tak wyznaczonej sieci jest ochrona łączności ekologicznej w makroskali, a uszczegółowienie i uzupełnienie sieci powinno zostać wykonane na poziomie regionalnym (wojewódzkim)

Dolina rzeki Skrwy jest częścią korytarza północno-centralnego w sieci krajowej ECONET-PL.

Sieć ECONET-PL nie ma w Polsce umocowania prawnego. Program ochrony dolin rzecznych nie został zrealizowany. Podobnie rzecz się ma z leśnymi korytarzami migracyjnymi dużych ssaków drapieżnych. Pomimo to, sieć została uwzględniona w strategii zagospodarowania przestrzennego kraju opracowanej przez Centralny Urząd Planowania w formie wytycznej polityki przestrzennej i jako podstawa „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju Polska 2000 Plus.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego uwzględniono koncepcję korytarzy ekologicznych. W analizie wykorzystano krajową sieć ekologiczną ECONET-PL, zwracając szczególną uwagę na znaczenie dolin rzecznych w utrzymaniu ciągłości powiązań przyrodniczych.

4.3. Funkcje i struktura korytarzy ekologicznych

Wyróżnia się 6 funkcji korytarzy ekologicznych : przewodnik, siedlisko, filtr, bariera, źródło i ujście.

Przewodnik (łącznik)

Możliwość przemieszczania się między płatami siedlisk to najczęściej definiowana funkcja korytarzy ekologicznych. Rolę przewodnika może spełniać taka struktura, która pozwala na skuteczne przemieszczenie się osobników lub diaspór między płatami siedlisk, w których określony gatunek znajduje odpowiednie warunki dla swojego rozwoju. Ze względu na zróżnicowaną biologię gatunków struktura i wielkość takich korytarzy może różnić się diametralnie nawet w obrębie tej samej grupy systematycznej.

Filtr i bariera

Funkcjonowanie struktury liniowej w krajobrazie jako filtru i bariery wiąże się z rozdzielaniem i różnicowaniem obszarów położonych po obydwu stronach tej struktury. W ekologii krajobrazu najczęściej odnosi się do stref buforowych na obrzeżach zbiorników wodnych, miejskich pasów zieleni czy zadrzewień śródpolnych.

Funkcje filtru i bariery odnosi się tu do ograniczania lub blokowania przepływu biogenów, zanieczyszczeń, wiatru itp.

Źródło i ujście

Teoretyczny model „źródło-ujście” odnosi się do demografii i opisuje jak jakość siedliska wpływa na zmiany liczebności populacji. „Źródło” to siedlisko, w którym reprodukcja przewyższa śmiertelność, „ujście” jest siedliskiem gdzie przeważa śmiertelność. W odniesieniu do korytarzy, jako źródła należy traktować takie struktury, które stanowią siedlisko bytowania populacji zasilających sąsiadujące płaty. Mogą to być zarówno osobniki, jak i diaspory.

Podstawowe struktury przestrzenne stanowiące korytarze ekologiczne:

- doliny rzeczne wraz z ich zboczami i bezpośrednim otoczeniem (zwłaszcza leśnym),
- pasy i sąsiadujące blisko kępy leśne,
- zadrzewienia, zakrzaczenia i miedze śródpolne,
- użytki zielone (zwłaszcza w mozaikowym krajobrazie polno-leśnym),
- ciągi terenów podmokłych (torfowiskowo-bagiennych),
- urządzone lub naturalne - utrzymywane przez człowieka tereny zielone,
- strefy brzegowe zbiorników wodnych.

Korytarze ekologiczne przyjmują zazwyczaj postać form liniowych, rozciągających się wzdłuż dolin rzek lub szerszych pasm o znacznie mniejszej intensywności użytkowania ziemi niż tereny otaczające.

W zależności od dominującego typu siedliska tworzącego korytarz ekologiczny wyróżnić można korytarze wodne i siedlisk hydrogenicznych, korytarze o przewadze siedlisk kserotermicznych, korytarze zdominowane przez siedliska leśne oraz korytarze ekosystemów górskich lub nadmorskich.

Obszary hydrogeniczne, wododziałowe, źródłiskowe, zadrzewienia śródpolne itp. pełnią istotne funkcje fizjotaktyczne, polegające na stabilizacji małego obiegu wody i biogenów, kumulowaniu materii organicznej, kształtowaniu warunków mikroklimatycznych czy tworzeniu warunków sprzyjających bogactwu nisz ekologicznych w krajobrazie.

Zachowanie takich obszarów w strukturze krajobrazu rolniczego warunkuje jego większą stabilność i odporność na działanie czynników degradacyjnych. Warunkiem istnienia korytarza ekologicznego jest jego nieprzerwanie - trwałą, nieprzekraczalną barierą infrastrukturalną.

Korytarz wędrówkowy (migracyjny) – to przestrzeń służąca przemieszczaniu się zwierząt, roślin i grzybów, obejmująca zróżnicowane siedliska i typy ekosystemów (lądowych i wodnych) na powierzchni ziemi - tworzone przez szatę roślinną, powietrze, wody śródlądowe i morskie. Wyróżnia się je z punktu widzenia poszczególnych migrujących gatunków. Z tego względu różnią się też swym charakterem i ciągłością.

Zupełnie różny charakter posiadają korytarze wędrówkowe zwierząt lądowych – dużych i małych ssaków, herpetofauny, ryb, ptaków lub lepidopterofauny. W zależności od rozpatrywanej skali przestrzennej korytarze wędrówkowe mogą obejmować pojedyncze ekosystemy wyspowe, typowe korytarze ekologiczne oraz płaty ekologiczne przez które następuje wędrówka gatunków.

Szczególne charakter posiadają korytarze (przestrzenie) wędrówkowe ptaków, które nie wymagają ochrony przestrzennie ciągłych struktur ekologicznych, ale wyspowo rozłożonych ekosystemów ostoi wędrówkowych.

4.4. Rzeka jako korytarz ekologiczny i jego rola

Najważniejsze korytarze ekologiczne tworzą doliny rzeczne wraz z rzekami. Rzeki stanowią swoisty szlak komunikacyjny dla roślin i zwierząt. Z nurtem lub wzdłuż rzek różnorodne gatunki roślin i zwierząt mogą przemieszczać się na wiele kilometrów w górę, jak i w dół rzeki. Rzeka, jako korytarz ekologiczny, nie tylko gwarantuje gatunkom roślin i zwierząt warunki do przemieszczania się, ale także daje możliwość schronienia, rozmnażania się i dostępu do pożywienia.

W odniesieniu do różnych gatunków, korytarz ekologiczny nie zawsze oznacza to samo. I tak np. dla ryb korytarzem ekologicznym jest tylko rzeka, z różnorodnym korytem i prądem wodnym, a już np. dla ptaków wodnych pojęcie korytarza ekologicznego obejmuje, poza rzeką, także brzegi, zadrzewienia, stawy służące im jako miejsce odpoczynku czy żerowania.

Rzeki, jako korytarze ekologiczne pełnią podstawową funkcję w utrzymaniu bioróżnorodności. Ich istnienie zapobiega szybkiemu wymieraniu wielu gatunków flory i fauny. Pozbawienie doliny rzecznej korytarza ekologicznego oznacza drastyczny spadek różnorodności biologicznej. Funkcja rzeki jako korytarza ekologicznego ściśle związana jest z utrzymaniem ciągłości rzeki. W dużym uproszczeniu można powiedzieć, że ekologiczna ciągłość rzek i ich dolin to warunki dla swobodnego i bezpiecznego przemieszczania się organizmów wodnych w górę i w dół rzeki. Przerwanie ciągłości cieku zaburza procesy życiowe niektórych organizmów wodnych.

4.5. Znaczenie korytarzy ekologicznych w ochronie siedlisk przyrodniczych

Siedlisko przyrodnicze w rozumieniu „Dyrektywy siedliskowej” i ustawy o ochronie przyrody to „obszar lądowy lub wodny, naturalny, półnaturalny lub antropogeniczny, wyodrębniony w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne”.

Funkcjonowanie systemów przyrodniczych jakim są ekosystem i krajobraz wymaga istnienia kanałów łączności między poszczególnymi składnikami systemu i między systemem a otoczeniem. Takimi kanałami są m.in. przemieszczanie się osobników lub ich diaspor, przepływ biogenów, krążenie wody. W odniesieniu do siedlisk, korytarze pełnią wszystkie ww. funkcje: łącznika, siedliska, filtru, bariery, źródła i ujścia.

W odróżnieniu od gatunków, kanały te i ich funkcje są znacznie bardziej zróżnicowane i obejmujące np. migrację pierwiastków i ich jonów, przepływy energii, zależności pokarmowe, interakcje wewnątrzgatunkowe i międzygatunkowe. W ujęciu przestrzennym tworzą one charakterystyczne toposekwencje, których integrującym elementem (przestrzennym i po części funkcjonalnym) są płaty borów świeżych (siedlisko niechronione prawnie). Ze względu na różnorodność powiązań między nimi, w ocenie wpływu należy uwzględnić wpływ na całość kompleksu. Należy podkreślić, że niektóre siedliska przyrodnicze tworzą silnie powiązane kompleksy przestrzenne i funkcjonalne.

Znaczenie i funkcje korytarzy są komplementarne. Przestrzeń korytarzy służy m.in. jako :

- przestrzeń życia i migracji gatunków;
(każdy korytarz ekologiczny umożliwia migrację gatunków, ale nie każda migracja potrzebuje korytarza ekologicznego, bowiem przestrzeń migracyjna nie musi być korytarzem),
- podstawa zachowania różnorodności biologicznej;
- element osłony przeciwoerozyjnej gruntów;
- ekoton ograniczający rozprzestrzenianie zanieczyszczeń
(zwłaszcza z terenów użytków rolnych – eliminujący związki chemiczne i organiczne),
- element bezpieczeństwa w organizacji warunków ruchu drogowego;
- przestrzeń „transmisji” energii i materii w środowisku;
- element ochrony przeciwpowodziowej i retencji materii (nie tylko wody);
- walor krajobrazowy – podnoszący atrakcyjność przestrzeni;
- element organizujący przestrzeń życia człowieka (przedmiot projektowania).

4.6. Obszary zagrożeń i problemy

- negatywne konsekwencje rozwoju gospodarczego,
- rozbudowa infrastruktury transportowej,
- niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy,
- intensywne użytkowanie zasobów naturalnych,
- fragmentacja krajobrazu polegająca na ciągłym dzieleniu płatów przyrodniczych barierami ekologicznymi,
- brak wystarczająco dokładnego rozpoznania struktur przestrzennych,
- niewystarczająca wiedza i popularyzacja dotycząca znaczenia i funkcji korytarzy,
- brak wystarczającej, prawnej i administracyjnej ochrony.

Źródła zagrożeń dla różnorodności biologicznej korytarzy

- zbytne zwężenie korytarza ekologicznego,
- przecięcie barierami antropogenicznymi (np. szlakami komunikacyjnymi, terenami zurbanizowanymi) utrudniającymi przemieszczanie się organizmów,
- bezpośrednie niszczenie zasobów przyrody w wyniku działalności inwestycyjnej,
- drastyczne zmiany sposobu użytkowania terenu,
- rosnąca intensywność użytkowania ziemi, która prowadzi do uproszczenia struktury krajobrazu i powstania monokultur leśnych i rolnych,

- zmiany struktury bilansu wodnego (zwiększenie spływu powierzchniowego kosztem podziemnego, ograniczenie naturalnej retencji),
- zmiany reżimu wodnego siedlisk w wyniku melioracji osuszających i regulacji rzek,
- zmiany trofii siedlisk w wyniku swobodnej migracji biogenów w zlewni,
- skażenie środowiska przyrodniczego i wprowadzanie do łańcuchów troficznych zanieczyszczeń.

Zagrożenia związane z turystyką:

- nadmierna antropopresja związanej przede wszystkim z turystyką i wypoczynkiem,
- nadmierna penetracja piesza, a w jej wyniku zagłada naturalnej szaty roślinnej,
- nagromadzenie obiektów infrastruktury turystycznej,
- zwiększona emisja zanieczyszczeń wody i powietrza,
- degradacja terenów,
- bałagan przestrzenny, zabudowa niedostosowana do lokalnych tradycji i krajobrazu,
- zaśmiecanie terenu,
- nadmierny rozwój dróg i wzrost natężenia ruchu samochodowego na drogach dojazdowych i na drogach gruntowych w ich rejonie oraz związane z tym zanieczyszczenie środowiska i nadmierny wzrost poziomu hałasu,
- blokowanie naturalnych korytarzy ekologicznych wiodących wzdłuż rzeki m.in. w wyniku ogrodzenia terenów,
- uruchamianie wzmożonych procesów erozji.

Fragmentacja i izolacja środowisk

Badania radiotelemetryczne wykazują, że największym zagrożeniem dla trwałości populacji wielu gatunków jest fragmentacja środowiska. Również coraz liczniej prowadzone badania genetyczne pokazały, że fragmentacja i izolacja środowisk wywiera wpływ nie tylko na liczebność organizmów, ale i na różnorodność genetyczną populacji roślin i zwierząt.

Fragmentacja środowiska przyczynia się do obniżenia całkowitej liczebności populacji, spadku zmienności genetycznej i obniżenia możliwości przystosowawczych danej populacji a w konsekwencji do spadku bioróżnorodności.

Wzrasta stopień antropopresji. Przejawia się on w postępującej urbanizacji, wzrastającej gęstości sieci infrastruktury powierzchniowej i liniowej oraz w innych formach oddziaływania człowieka na środowiska.

Prowadzi to nie tylko do zmniejszenia powierzchni obszarów cennych (kompleksów leśnych, torfowych, bagiennych), ale również do fragmentacji środowiska.

4.7. Rozwiązania planistyczne przyjęte projekcie Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sierpc w granicach administracyjnych sołectwa Studzieniec

W celu racjonalnego kształtowania i ochrony środowiska przyrodniczego na obszarze sołectwa Studzieniec - objętym granicami Obszaru Chronionego Krajobrazu Przysięczek Skrzy Prawej, przyjęto następujące rozwiązania planistyczne:

a) delimitację obszarów poprzez wyznaczenie:

- granic zasięgu systemu przyrodniczego wsi,
- granic obszarów przyrodniczo – krajobrazowych ekosystemu rzek Sierpienicy i Skrzy, w
- granic obszarów ochrony krajobrazu fitogenicznego lasów łęgowych z suchymi polanami w szerokiej dolinie,
- granic obszarów ochrony krajobrazu fitogenicznego mozaikowego łąk i zadrzewień w szerokiej dolinie,
- głównych korytarzy ekologicznych na obszarach ekosystemu dolin rzecznych,
- granic obszarów gruntów leśnych wskazanych do ochrony i zachowania funkcji,
- korytarzy wymiany powietrza,

b) wyznaczenie na obszarze sołectwa Studzieniec granic i stref ochronnych, w tym:

- stref ochronnych o szerokości 100 m od linii brzegowej rzeki Skrzy i zbiorników wodnych,
- granic obszarów potencjalnego zagrożenia wylewem rzeki Sierpienicy (granice wody Q1%),
- strefy ochrony sanitarnej od terenów wysypiska śmieci w Rachocinie o szerokości minimum 500 m od granic działek przeznaczonych na rozbudowę wysypiska,
- strefy ochrony sanitarnej wokół cmentarza o szerokości: 50 m i 150 m, odpowiednio do treści rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315);

- stref ochrony łańcuchów skarp na obszarach przyrodniczo - krajobrazowych, w obrębie dolin rzecznych uformowanych wzdłuż biegu rzek Sierpicy i Skrwy,
 - stref zielonej izochrony od głównych tras komunikacji tranzytowej, mających na celu ochronę przyległych terenów zabudowy,
 - stref bezpieczeństwa od napowietrznych linii wysokiego napięcia EE WN 110 kV,
 - granic terenów o bardzo niekorzystnych warunkach geologiczno-inżynierskich dla posadowienia budynków i obiektów budowlanych,
 - granic terenów o najkorzystniejszych warunkach do budowy ujęć wody;
- c) wyznaczenie na obszarze sołectwa Studzieniec terenów zieleni o charakterze publicznym (na gruntach Skarbu Państwa), w tym zieleni leśnej i zieleni izolacyjnej,
- d) wyznaczenie na obszarze lokalizacji inwestycji budowlanych produkcyjnych i produkcyjno-usługowych (P), odpowiednio do przepisów art.10 ust.2a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o pizp, strefy ochronnej od źródeł emisji hałasu, zanieczyszczeń i czynników szkodliwych dla zdrowia, związaną z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, o szerokościach:
- 50 m od granic sołectwa oraz
 - 50 m od terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej;
- Strefa ochronna obejmuje tereny położone pomiędzy liniami jej przebiegu wyznaczonymi na rysunku studium, a granicami obszarów lokalizacji inwestycji budowlanych produkcyjnych i produkcyjno-usługowych (P);

4.8. Ustalenia studium dotyczące celów, rozwiązań planistycznych i kierunków działań w zakresie ochrony korytarzy ekologicznych ekosystemu dolin rzecznych Skrwy i Sierpicy

a) cele:

- zachowanie ciągłości systemu przyrodniczego,
- zachowanie i kształtowanie drożności ekologiczno-przestrzennej,
- ochrona ciągłości dolin rzecznych i linii brzegowej wód,
- ochrona obszarów o bogatej mozaice krajobrazu rolno-leśnego, krajobrazów wiejskich o wartościach przyrodniczych (mozaika naturalnych i antropogenicznych ekosystemów) i kulturowych zasługujących na zachowanie dotychczasowej struktury i tradycyjnych metod gospodarowania,
- renaturalizacja i rewitalizacja dolin rzecznych, ochrona przed intensywnym zagospodarowaniem,
- ochrona walorów przyrodniczych i funkcjonalnych rzek poprzez podjęcie prac badawczych oraz opracowanie programów ich ochrony,
- wprowadzenie monitoringu korytarzy ekologicznych.

b) ochrona prawna:

Na podstawie rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Przyczecze Skrwy Prawej w zakresie ochrony korytarzy ekologicznych obowiązuje m.in.:

- utrzymywanie i w razie konieczności odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych (§2 ust.2 pkt. 1),
- zachowanie i ewentualne odtwarzanie korytarzy ekologicznych opartych o ekosystemy wodne celem zachowania dróg migracji gatunków związanych z wodą (§2 ust. 3 pkt. n);

c) rozwiązania planistyczne:

- wykluczenie dolin rzecznych jako głównych korytarzy ekologicznych z zabudowy i przeznaczenie ich do wykorzystania jedynie do celów turystycznych i rekreacyjnych (bez zabudowy letniskowej),
- dopuszczenie w obrębie korytarzy budowy urządzeń rekreacji i turystyki z minimalnie niezbędną ilością obiektów kubaturowych w ograniczonej skali, związanych ściśle z przeznaczeniem i infrastrukturą techniczną,
- zakaz wyznaczania nowych terenów budowlanych w obrębie korytarzy,
- utrzymywanie powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zurbanizowanych w formie korytarzy zieleni,
- ograniczanie zabudowy ciągłej,
- zapobieganie rozpraszaniu zabudowy oraz niedopuszczanie do zlewania się jednostek osadniczych,
- likwidacja obiektów destrukcyjnych,

- zapobieganie intensywnemu zagospodarowywaniu dolin rzecznych, zwartych kompleksów leśnych i innych obszarów cennych przyrodniczo,
- ochrona ciągłości dolin rzecznych i linii brzegowej wód,
- kształtowania pasmowych struktur przyrodniczych (łąk, zadrzewień),
- ochrona brzegów rzek i zbiorników wodnych przed zabudową i niszczeniem szaty roślinnej,
- utrzymywanie koryt rzek i potoków w stanie naturalnym,
- wyłączenie korytarzy ekologicznych z lokalizacji elektrowni wiatrowych,
- zakaz składowania odpadów komunalnych, przemysłowych i energetycznych, lokalizacji wylewisk gnojownicy i nieczystości oraz grzebówisk zwierząt,
- wybór najmniej konfliktowych lokalizacji inwestycji infrastrukturalnych,
- prowadzenie sieci uzbrojenia równoległe z ciągami komunikacyjnymi,

d) kierunki działań:

- prowadzenie czynnych zbiegów ochronnych, zwiększenie lesistości i konsolidacji zalesień, z uwzględnieniem mozaikowości i różnorodności siedlisk,
- zwiększenie ciągłości przestrzennej drzewostanów w korytarzach,
- wzbogacenie terenów otwartych roślinnością śródpolną charakterystyczną dla fitocenozy parków krajobrazowych,
- ochrona części rozległych kompleksów użytków zielonych polegająca na zachowaniu bądź przywróceniu ekstensywnych form gospodarowania ze względu na walory florystyczne i ornitologiczne
- restytucja użytków zielonych kosztem gruntów ornych,
- zachowanie i odtwarzanie istniejącej zieleni łąkowej,
- zachowanie mozaikowej struktury własności i upraw, sieci miedz, zadrzewień śródpolnych, oczek wodnych i innych nieprodukcyjnych elementów przestrzeni rolniczej, stanowiących ostoję dla dzikich gatunków,
- w czasie prowadzenia robót polegających na regulacji wód oraz budowie wałów przeciwpowodziowych konieczność ochrony terenów o szczególnych wartościach przyrodniczych, zwłaszcza skupisk roślinności o szczególnych walorach przyrodniczych, krajobrazowych, ekologicznych, terenach masowych łągów ptactwa, występowania skupisk gatunków chronionych oraz tarlisk, zimowisk, przeprawek i miejsc masowej migracji ryb i innych organizmów wodnych,
- w planach budowy i modernizacji ciągów komunikacyjnych konieczność umieszczania tzw. biologicznej zabudowy dróg - kształtowanie obojętnej ekologicznej,
- budowa przejść dla zwierząt i przeprawek dla ryb w celu zapobiegania zaburzeniom ciągłości ekologicznej
- poszerzania (lub wykonywania) przepustów w przecinających korytarze nasypach drogowych i kolejowych,
- zakaz tworzenia nasypów ziemnych, zwłaszcza usytuowanych poprzecznie do osi korytarza,
- ochrona gatunków okresowo migrujących przez ograniczenia ruchu pojazdów w sytuacjach bezpośredniego i znaczącego zagrożenia dla okresowo migrujących gatunków zwierząt, a tym samym dla użytkowników dróg,
- uwzględnianie szlaków migracyjnych zwierząt, głównie ryb, przy lokalizacji małych elektrowni wodnych,
- nieobniżanie poziomu wód gruntowych,
- usuwanie dzikich wysypisk śmieci,
- opracowanie i wdrożenie zasad monitorowania skutków środowiskowych budowy i eksploatacji dróg na różnorodność biologiczną,

e) przyjęte rozwiązania planistyczne pozwolą uniknąć skutków negatywnych, m.in.:

- nie powstaną bariery dzielące korytarze i ciągi ekologiczne,
- nie zostaną zniszczone siedliska fauny i flory
- nie zostaną zniszczone krajobrazy,
- nie zostaną pomniejszone w znaczący sposób tereny biologicznie czynne,
- nie powstanie nowa zabudowa dominująca w krajobrazie,
- nie powstaną nowe źródła odpadów produkcyjno-przemysłowych,
- zostanie poprawiony stan techniczny istniejących dróg,
- powstanie kompletna sieć infrastruktury technicznej
- nie zostaną naruszone ustalenia i zakazy obowiązujące na mocy rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego.

4.9. Ustalenia studium dotyczące możliwości realizacji zagospodarowania doliny rzeki Sierpienicy

Dopuszcza się realizację programu zagospodarowania doliny i rewitalizacji rzeki Sierpienicy respektującego ustalenia studium i mającego na celu:

- ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych obszaru doliny.
- zwiększenie możliwości retencjonowania wody i poprawę jakości wody w rzece.
- udostępnienie mieszkańcom gminy i miasta Sierpca oraz turystom terenu doliny i utworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku.
- wykorzystanie walorów doliny do celów edukacji ekologicznej.
- powstrzymanie rozwoju zabudowy w dolinie.
- realizację celów nakreślonych przez plany i programy ponadlokalne i krajowe.

4.10. Podsumowanie

Ocena wpływu działalności człowieka na różnorodność przyrodniczą nie powinna być schematyczna, ponieważ istnieje wiele przykładów świadczących o tym, że umiarkowane przekształcenie przestrzeni sprzyja zachowaniu, a nawet zwiększeniu różnorodności biologicznej w stosunku do różnorodności układów nieprzekształconych (np. układ leśno - rolno - łąkowy odznacza większą różnorodność biologiczną niż rozciągający się na dużej przestrzeni kompleks leśny zdominowany przez sosnę).

Z kolei ekstensywne formy gospodarowania, niezrównoważone pod względem bilansu biogenów, prowadzą do degradacji siedliska, czyniąc go z czasem nieprzydatnym do produkcji rolniczej (tzw. grunty marginalne). Istnieją też przykłady, że intensywna produkcja rolnicza przy odpowiednio ukształtowanym krajobrazie przez system zadrzewień śródpolnych i przy dużej kulturze produkcji rolniczej da się pogodzić z zachowaniem bogatej różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Termin „korytarz ekologiczny” stosowany jest szeroko zarówno w ochronie przyrody, ekologii krajobrazu, planowaniu przestrzennym i urbanistyce. Główną rolą, jaką przypisuje się korytarzom ekologicznym, to umożliwienie przemieszczania się organizmów między płacami siedlisk.

W rozważaniach dotyczących oddziaływania inwestycji na gatunki roślin i zwierząt, siedliska przyrodnicze i obszar krajobrazu chronionego, należy uwzględnić inne niż przewodnik (łącznik) funkcje korytarzy ekologicznych: siedlisko, filtr, barierę, źródło i ujście. Specyfika i zróżnicowanie biologii, form i kanałów dyspersji gatunków „naturowych” powoduje, że korytarze korzystne dla zapewnienia właściwych warunków ochrony są różne pod względem wielkości i struktury. Mogą się one nakładać, krzyżować, a pod względem potrzeb poszczególnych gatunków także wykluczać. Wpływ działalności człowieka na korytarze ekologiczne jest wieloaspektowy. Realizacja funkcji może być modyfikowana poprzez zmianę formy, intensywności i struktury przestrzennej użytkowania, zmianę rzeźby terenu, stosunków wodnych, mikroklimatu. Znaczące oddziaływanie może nastąpić w efekcie wprowadzania do krajobrazu nowych struktur, które najczęściej tworzą bariery lub filtry w istniejących korytarzach i stają się nowymi.

Zasada zrównoważonego rozwoju w gospodarce wodnej oznacza dążenie do zaspokojenia potrzeb mieszkańców w sposób nie uszczuplający dostępu do wody przyszłym pokoleniom, przy jednoczesnej ochronie ekosystemów wodnych i od wody zależnych w celu zachowania trwałości walorów przyrodniczych.

Ochrona dolin rzecznych i związanych z nimi ekosystemów wynika z licznych aktów prawnych realizujących ochronę dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego rozumianą jako cel środowiskowy. Ochrona przeciwpowodziowa wynika głównie z Ramowej Dyrektywy Wodnej i ustawy Prawo wodne, natomiast zagospodarowanie przestrzenne dolin rzecznych podporządkowane jest regulacjom ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

IX. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych w granicach administracyjnych sołectwa Studzieniec w gminie Sierpc.

Prognoza obejmuje obszar w granicach opracowania uwzględniając jego bezpośrednie otoczenie i relacje w zakresie potencjalnych wzajemnych wpływów. Określa skutki ustaleń dla elementów środowiskowych w związku z możliwością wystąpienia emisji zanieczyszczeń do powietrza, hałasu, wytwarzaniem odpadów, zmian topoklimatycznych, etc., na obszarze sołectwa oraz na terenach pozostających w zasięgu oddziaływania.

Gmina Sierpc to gmina wiejska należąca do powiatu sierpeckiego, położona w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego, granicząca od południowego zachodu z miastem Sierpc.

Sołectwo Studzieniec leży w centralnym rejonie gminy. Ogólna powierzchnia wsi wynosi 628,6 ha, w tym powierzchnia gruntów rolnych, użytków zielonych, rowów, wód stojących oraz nieużytków - 351,6 ha.

Na zróżnicowaną strukturę przestrzenną sołectwa składają się tereny skupisk wielofunkcyjnej zabudowy ekstensywnej, ulicowej, rozproszona zabudowa siedliskowa, obszary leśne oraz tereny o szczególnych walorach przyrodniczo – krajobrazowych, położone w dolinach rzek Skrwy i Sierpicy, a przeważają otwarte obszary porolnicze i rolnicze.

Całość arealu wsi przynależy do kompleksu krajobrazowego zwanego "Przyrzeczem Skrwy Prawej",

Obsługę komunikacyjną obszarów zapewnia system dróg gminnych, powiązany z układem komunikacji ponadlokalnej, tranzytowej, wspomagany poprzez sieć pozanormatywnych, nieutwardzonych dróg lokalnych.

Na obszarze sołectwa przeważają niekorzystne warunki dla rozwoju produkcji rolnej, głównie ze względu na przeważające, niskiej jakości gleby, zagrożone dodatkowo erozją oraz duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych, słabo wyposażonych w trwałe środki produkcji.

Zmiany w strukturze społeczno-gospodarczej gminy i sąsiadującego z sołectwem miasta Sierpc oraz przyjęte kierunki polityki rozwoju gminy predestynują sołectwo Studzieniec do przeobrażania struktury funkcjonalno-przestrzennej, modernizacji, rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji inwestycyjnej, m.in. dzięki rozległym terenom należącym do Skarbu Państwa.

Obecnie grunty w ok. 60% są własnością Skarbu Państwa. To tereny niezainwestowane, w większości nieużytkowane, porolnicze, nieefektywne ekonomicznie, obejmujące gleby o średniej lub niskiej wartości bonitacyjnej. W Zmianie Studium obszary te zostały dopuszczone do stopniowej transpozycji na tereny zabudowy produkcyjnej i usługowo-produkcyjnej oraz na tereny komunikacji ogólnej i otwartej zieleni publicznej.

Rozwiązania planistyczne dostosowano do wytycznych oraz założeń polityki rozwoju przestrzennego realizowanej przez samorząd gminy i władze powiatu sierpeckiego. Przyjęte rozwiązania są również odpowiedzią na wnioski właścicieli gruntów, z których jednoznacznie wynika tendencja do przekształcania sposobów użytkowania i zagospodarowania dotychczasowych użytków rolnych.

Wskazane obszary będą przekształcone w sposób progresywny, w tempie odpowiadającym potrzebom i rzeczywistym przemianom gospodarczo-społecznym wsi.

Ponadto, w granicach sołectwa istnieją tereny zantropogenizowane, które wymagają przeprowadzenia zmian funkcjonalno-użytkowych w procesach restrukturyzacji, rewitalizacji i rewitalizacji.

Istnieją ograniczenia w zakresie realizacji strukturalnych przekształceń wsi wynikające z potrzeby zachowania i ochrony potencjału przyrodniczego i krajobrazu, a także ze szczególnej roli w systemie nawietrzania gminy.

Sołectwo Studzieniec jest obszarem zróżnicowanym pod względem wartości przyrodniczo - krajobrazowych. Rozporządzeniem Nr 17 z dnia 27 lipca 2006 r. Wojewoda Mazowiecki ustanowił Obszar Chronionego Krajobrazu Przyrzecze Skrwy Prawej o całkowitej powierzchni 33.338 ha, położony na terenie powiatu sierpeckiego, obejmujący w całości sołectwo Studzieniec.

Na system przyrodniczy wsi składają się przede wszystkim rzeki Sierpica i Skrwa, z otaczającymi je obszarami krajobrazów fitogenicznych z lasami łęgowymi i suchymi polanami, mozaiki łąk i zadrzewień, a także łańcuchy skarp kształtujących doliny rzeczne, tereny łąk i pastwisk, obszary lasów państwowych i prywatnych.

Tereny położone wzdłuż biegu rzek, najbardziej cenne przyrodniczo, zostały objęte planistyczną ochroną.

Mogą być wykorzystywane dla celów turystycznych, zwłaszcza w powiązaniu z programem zagospodarowania i rewitalizacji szlaków wodnych.

Rozwiązania planistyczne przyjęte w Zmianie Studium definiują lokalną strukturę systemu przyrodniczego wsi i ustalają wzajemne powiązania poprzez wytyczenie ciągów ekologicznych i korytarzy wymiany powietrza. Wyznaczono strefy ochronne z zielenią izolacyjną i wprowadzono obowiązek urządzania terenów zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Ustalenia Zmiany Studium stwarzają warunki dla ochrony obszarów zielonych, zadrzewień, wzbogacania szaty roślinnej, a także dla wykształcenia wartościowych jakościowo i funkcjonalnie struktur zieleni na terenach objętych zmianami w sposobie użytkowania i zagospodarowania oraz dla urozmaicenia szaty roślinnej na całym obszarze wsi. Planowany układ zagospodarowania przestrzennego terenów zieleni pozwoli powiązać obszar sołectwa z systemem terenów zielonych na obszarze miasta oraz gminy Sierpc, co przyczyni się między innymi do ukształtowania ciągów ekologicznych i korytarzy wymiany powietrza, a także do migracji i osiedlania się fauny.

Potencjalne zmiany topoklimatu na obszarze sołectwa, będą wynikały z intensywności zainwestowania i skali przekształceń antropogenicznych.

W ustaleniach Zmiany Studium określono warunki realizacji przedsięwzięć w granicach administracyjnych sołectwa Studzieniec - na Obszarze Chronionego Krajobrazu Przysięce Skrzy Prawej, w sposób nie kolidujący z obowiązującymi przepisami w zakresie ochrony środowiska.

W granicach sołectwa nie występują obszary chronione Natura 2000, nie występują inne siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt wymagające ochrony poprzez wyznaczenie obszarów Natura 2000 lub też podlegające specjalnej ochronie, zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Środowiska.

Wieś położona jest poza obszarami specjalnej ochrony ptaków. Nie przewiduje się możliwości wystąpienia negatywnego oddziaływania na obszary sąsiednie. Grunty leśne państwowe i prywatne pozostaną również w stanie niezmienionym.

W odniesieniu do rozwiązań planistycznych obowiązują przepisy w zakresie ochrony środowiska przed zanieczyszczeniem powietrza. Część obszaru sołectwa narażona jest na niezorganizowaną emisję do atmosfery zanieczyszczeń komunikacyjnych oraz, w znacznie mniejszym stopniu, pochodzących z innych źródeł.

Główną przyczyną uciążliwości akustycznych na obszarze gminy i sołectwa Studzieniec pozostaną tranzytowe trasy komunikacyjne. W ustaleniach Zmiany Studium wprowadzono ograniczenia dla lokalizacji inwestycji generujących hałas. Nie da się jednak poprzez działania planistyczne wyeliminować hałasu komunikacyjnego.

Na obszarze zabudowanym wsi powierzchnia terenu i przypowierzchniowa warstwa gruntu była już wielokrotnie przekształcana w procesie rozwoju osadniczego. Dające się przewidzieć przekształcenia rzeźby terenu i gruntu w już zantropogenizowanym obszarze nie będą miały wpływu na całość środowiska przyrodniczego.

Wzdłuż granic i częściowo w granicach sołectwa Studzieniec biegnie koryto rzeki Skrzy. Natomiast rzeka Sierpianica przepływa poza granicami administracyjnymi sołectwa Studzieniec i Obszaru Chronionego Krajobrazu Przysięce Skrzy Prawej. Obie rzeki wzdłuż granic wsi pozostają nieuregulowane.

Warunki hydrogeologiczne należy ocenić jako zróżnicowane. W granicach sołectwa, wzdłuż rzeki Sierpianicy, położone są tereny zagrożone powodzią, wyznaczone granicami wody „stuletniej” (Q1%).

Na obszarach potencjalnego zagrożenia powodziowego obowiązuje zakaz lokalizacji obiektów kubaturowych, przewidzianych na stały bądź czasowy pobyt ludzi.

Warunki budowlane poza rejonami dolin rzecznych, wykluczonych z zabudowy, w zasadzie nie stwarzają ograniczeń. Ponadto, w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu obowiązuje zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie o szerokości 100m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej. Nie przewiduje się lokalizacji funkcji, które stanowiłyby zagrożenie dla jakości wody.

Ustalono obowiązek zaopatrzenia gospodarstw w wodę z systemu sieci wodociągowej i, docelowo, odprowadzanie wszystkich ścieków bytowo-gospodarczych do systemu kanalizacji sanitarnej oraz odprowadzenie wód opadowych z terenów komunikacji do systemu kanalizacji deszczowej.

Nie ma zagrożenia oddziaływania inwestycji przewidzianych do lokalizacji na terenach centralnych i północno-wschodnich sołectwa na stosunki wodne w obrębie obszarów krajobrazowych, zwłaszcza dolin rzecznych objętych ochroną. Planowane zagospodarowanie obszaru wsi nie może generować zanieczyszczeń wód podziemnych.

Nie przewiduje się budowy nowych źródeł promieniowania niejonizującego, takich jak linie napowietrzne wysokiego i średniego napięcia. Na obszarze sołectwa przebiegają linie przesyłowe elektroenergetyczne WN oraz SN, których likwidacja lub skablowanie jest mało realne, choć potencjalnie możliwe. Ustalone zostały strefy ochrony od napowietrznych linii SN i WN.

Przewiduje się segregację i wywóz odpadów stałych z obszaru wsi na wyznaczone tereny składowania i utylizacji.

Nie przewiduje się zagrożeń dla środowiska z tytułu bezplanowej gospodarki odpadami.

Na obszarze sołectwa nie występują zakłady stwarzające zagrożenia wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i nadzwyczajnych zagrożeń. Ryzyko wystąpienia awarii można przewidywać w odniesieniu do tras komunikacyjnych, którymi odbywa się ruch tranzytowy, a także do terenów stacji paliw.

Rozwiązania planistyczne nie są ingerencją w historyczny i kulturowy układ osadniczy wsi, prowadzą do kształtowania w sposób progresywny nowych struktur przestrzennych, respektując zasadę zrównoważonego rozwoju. Docelowy układ ruralistyczny utworzy nowe powiązania funkcjonalno-przestrzennie i gospodarcze z sąsiadującym miastem Sierpc. Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań rozwiązań zawartych w Zmianie Studium na istniejące formy ochrony środowiska kulturowego.

X. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

(poza wymienionymi w Części I ust.2 tekstu)

- *Studium naukowo - badawcze zagospodarowania doliny rzeki Sierpicy na terenie miasta Sierpca*
Zespół pod kierunkiem dr hab. inż. Jerzego Jeznacha,
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Wydział Inżynierii i Kształtowania Środowiska, Warszawa, 2002 r.;
- *Dokumentacja geologiczno-inżynierska w ramach opracowania studium zagospodarowania doliny rzeki Sierpicy w okolicach Sierpca,*
prof. dr hab. inż. Lech Wysokiński wraz z Zespołem, ITB Warszawa, grudzień 2005 r.;
- *Natura 2000 w planowaniu przestrzennym - Rola korytarzy ekologicznych.*
Mariusz Kistowski, Marcin Pchalek, Grupa Robocza „Natura 2000 a infrastruktura i planowanie przestrzenne”
Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2009 rok;
- *Program ochrony i rozwoju zasobów wodnych województwa mazowieckiego w zakresie udroźnienia rzek dla ryb*
dwuśrodowiskowych
Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Warszawa 2006 rok;
- *Zagospodarowanie przestrzenne dolin rzecznych a zagrożenie powodziowe województwa mazowieckiego,*
MBPR Warszawa 2008 rok;
- *Koncepcja szlaków turystyczno-kulturowych*
MBPR Warszawa 2005 rok.
- *Charakter i znaczenie korytarzy ekologicznych*
Jarosław Czochański, Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego
Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego;
- *Ocena wdrażania koncepcji korytarzy ekologicznych do planów zagospodarowania przestrzennego województw*
Anita Bernatek, Kraków, marzec 2011;
- *Struktura i funkcje korytarzy ekologicznych*
Marek Kucharczyk, Zakład Ochrony Przyrody Instytut Biologii UMCS;
- *Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA*
Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska.